नं. ५१०४

वाजसनेयी संहिता

सस्वरः पदपाठः

२१ तः ४० अध्यायान्ता

× × × ×

पत्र. ११३ —— सं. १९२६

संहिता ब्राह्मणम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वाजसनेयी संहिता

पदपाठः अध्या २१–४०

५१०४

5104

1-25

1-38

1-55

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वे॰ १

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ श्रीसरस्वत्यै नमः ॐ श्रीवेदपुरुषाय नमः ॐ हरिः ॐ इमम्। मे। वरुण।
श्रुधि। हवम्। अद्य। च। मृळय। त्वाम्। अवस्युः। आ। चके॥ १॥ त्वम्। नः। अग्ने। वरुणस्य। विद्वान्।
देवस्य। हेळः। अव। यासिसीष्ठाः। यजिष्ठः। वह्नितमः। शोशुचानः। विश्वा। द्वेषांसि। प्र।
मु। मुग्धि। अस्मत्। २। सः। त्वम्। नः। अग्ने। अवमः। भव। ऊती। नेदिष्ठः। अस्याः। उषसः। व्युष्टौ
विऽतिवि। उष्टौ। अव। यक्ष्व। नः। वरुणम्। रराणः। वीहि। मृळीकम्। सुहवऽइतिसुऽहवः। नः। एधि ३।

महीम्। उउँइत्सुँ। सु। मातरम्। सुव्रतानामिति सु। व्रतानाम्। ऋतस्य। पत्नीम्। अवसे। हुवेम। तुविक्षत्रामि
ति तुवि। क्षत्राम्। अजरन्तीम्। उरूचीम्। सुशर्माणमिति सु। शर्माणम्। अदितिम्। सुप्रणीतिम्। सु
प्रनीतिमिति सु। प्रनीतिम् ४ सुत्रामाणमिति सु। त्रामाणम्। पृथिवीम्। द्याम्। अनेहसम्। सुशर्माण
मिति सु। शर्माणम्। अदितिम्। सुप्रणीतिम्। सुप्रनीतिमिति सु। प्रनीतिम्। नावम्। दैवीम्। नावम्।
स्वरित्रामिति सु। अरित्राम्। अनागसम्। अस्रवन्तीम्। आ। रुहेम। स्वस्तये ५ सुनावमिति सु। नावे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ आ। रुहेयम्। असृवन्तीम्। अनागसम् शतारित्रामितिशतऽअरित्राम्। स्वस्तये ६ आ। नः। मित्रावरुणा। घृ
२ तैः। गव्यूतिम्। उक्षतम् मध्वाऽरजांसि। सुक्रतूऽइतिसुक्रतू ७ प्र। बाहवा। सिसृतम्। जीवसे। नः
आ। नः। गव्यूतिम्। उक्षतम्। घृतेन आ। मा। जने। श्रवयतम्। युवाना। श्रुतम्। मे। मित्रावरुणा। हवा।
२ इमा ८ समिद्धऽइतिसम्। इद्धः। अग्निः। समिद्धेतिसम्। इध्या। सहसमिद्धऽइतिसह। समिद्धः। वरेण्यः। गा
यत्री। छन्दः। इन्द्रियम्। त्र्यविरितित्रि। अविः। गौः। वयः। दधुः ९ तनूनपादितितनू। नपात्। शुचि २

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

व्रतऽइति शुचि।व्रतः। तनूपाऽइति तनू।पाः। च सहस्वतीम् उस्त्रिहा। दिव्यवाडिति दिव्य।वाट् १०
इडाभिः। अग्निः। ईड्यः। सोमः। देवः। अमर्त्यः। अनुष्टुप्। अनुस्तुब्‌विमयन्। स्तुप्। पञ्चाविरिति पञ्च।अ
विः ११ सुबर्हिरिति सु।बर्हिः। अग्निः। पूषण्वानिति पूषण्।वान्। स्तीर्णबर्हिरिति स्तीर्ण।बर्हिः। अ
मर्त्यः। बृहती। त्रिवत्सऽइति त्रि।वत्सः १२ दुरः। देवीः। दिशः। महीः। ब्रह्मा। देवाः। बृहस्पतिः पङ्क्तिः
इह। तुर्यवाडिति तुर्य।वाट् १३ उषेऽइत्युषे। यह्वीऽइति यह्वी। सुपेशसेति सु।पेशसा। विश्वे। देवाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ । अमर्त्याः त्रिष्टुप् । त्रिस्तुबिति त्रि । स्तुप् । पष्ठवाडिति पष्ठ । वाट् १४ दैव्या । होतारा । भिषजा । इन्द्रेण ।
२ सयुजेति स । युजा । युजा । जगती । अनड्वान् १५ तिस्रः । इडा । सरस्वती । भारती । महतः । विशः । वि
3 राडिति वि । राट् । धेनुः । गौः । न । १६ त्वष्टा । तुरीपः । अद्भुतः । गायत्री । छन्दः । इन्द्रियम् । त्र्यविरिति त्रि ।
अविः । गौः । वयः । दधुः । इन्द्राग्नी ऽइतीन्द्राग्नी । पुष्टिवर्द्धनेति पुष्टि । वर्द्धना । द्विपदेति द्वि । पदा । उक्षा । १७
शमिता । नः । वनस्पतिः । सविता । प्रसुवन्निति प्र । सुवन् । भगम् । ककुप् । वशा । वेहत् । १८ । स्वाहा । कृते ३

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ब्रह्मणः। स्वदत्रऽइति स्व। दत्रः। भेषजम्। करत्।। अतिछन्दाऽइत्यति। छन्दाः। इन्द्रियम्। बृहत्। ऋषभः १९
वसन्तेन। ऋतुना। देवाः। वसवः। त्रिवृतेति त्रि। वृता। स्तुताः रथन्तरेणेति रथम्। तरेण। तेजसा। हविः।
इन्द्रे। वयः। दधुः २० ग्रीष्मेण। रुद्राः। पञ्चदशऽइति पञ्च। दशे बृहता। यशसा। बलम् २१ वर्षाभिः। आ
दित्याः। स्तोमे। सप्तदशऽइति सप्त। दशे वैरूपेण। विशा। ओजसा २२ शारदेन। एकविंशऽइत्येक। वि
ंशे। ऋभवः वैराजेन। श्रिया। श्रियम् २३ हेमन्तेन। त्रिणवे। त्रिनवऽइति त्रि। नवे। मरुतः बलेन।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

४

५

शाक्वरीः। महः २४ शैशिरेण। ऋतुना। त्रयस्त्रिंशे। इति त्रयःऽत्रिंशे। अमृताः सत्येन। रेवतीः। क्षत्रम् २५ हो
ता। यक्षत्। समिधेति सम्ऽइधा। अग्निम्। इडः। पदे। अश्विना। इन्द्रम्। सरस्वतीम्। अजः। धूम्रः। न। गोधूमैः
कुवलैः। भेषजम्। मधु। शष्पैः। न। तेजः। इन्द्रियम्। पयः। सोमः। परिस्रुतेति परिऽस्रुता। घृतम्। म
धु। व्यन्तु। आज्यस्य। होतः। यज २६ तनूनपादिति तनूऽनपात्। सरस्वतीम्। अविः। मेषः। न। भेषज
म्। पथा। मधुमतेति मधुऽमता। भरन्। अश्विना। इन्द्राय। वीर्यम्। बदरैः। उपवाकाभिरित्युपऽवाकाभिः ४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भेषजम्। तोक्मभिरिति तोक्मऽभिः २७ नराशाऽंसम्। न। नग्नहुम्। पतिम्। सुरया। भेषजम्। मेषः। सरस्व
ती। भिषक्। रथः। न। चन्द्री। अश्विनोः। वपाः। इन्द्रस्य २८ ईडा। ईडितः। आजुह्वानऽ इत्याऽजुह्वानः। सरस्व
तीम्। इन्द्रम्। बलेन। वर्द्धयन्। ऋषभेण। गवा। इन्द्रियम्। अश्विना। इन्द्राय। भेषजं। यवैः। कर्कन्धुभिरिति
कर्कन्धुऽभिः। मधु। लाजैः। न। मासरम् २९ बर्हिः। ऊर्णम्रदाऽ इत्यूर्णऽम्रदाः। भिषक्। नासत्या। भिष
जा। अश्विना। अश्वा। शिशुमतीति शिशुऽमती। भिषक्। धेनुः। सरस्वती। भिषक्। दुहे। इन्द्राय। भेषजम् ३०

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ उरः। दिशः। कवष्यः। न। व्यचस्वतीः। अश्विभ्यामित्यश्विभ्याम्। न। उरः। दिशः। इन्द्रः। न। रोदसीऽइ
५ तिरोदसी। उर्चेऽइत्युर्चोऽइहे। धेनुः। सरस्वती। अश्विना। इन्द्राय। भेषजम्। शुक्रम्। न। ज्योतिः। इन्द्रियं ३१
5 सुपेशसेति सुपेशसा। उषेऽइत्युषे। नक्तम्। दिवा। अश्विना। अञ्जालेऽइत्यञ्जाने। सरस्वत्या। त्विषिम्।
इन्द्रे। न। भेषजम्। श्येनः। न। रजसा। हृदा। श्रिया। न। मासरं ३२ दैव्या। होतारा। भिषजा। अश्विना। इन्द्रम्।
न। जागृवि। दिवा। नक्तं। न। भेषजैः। शूषं। सरस्वती। भिषक्। सीसेन। दुहे। इन्द्रियम् ३३ तिस्रः। देवीः। न। ५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भेषजम्।वयः।त्रियानव ऽइति त्रि।यानवः।ग्रपमः।ह्रपम्।इन्द्रे।हिरण्ययम्।अश्विना।इडा।न।भारती।वाचा।
सरस्वती।महः।इन्द्राय।दुहे।इन्द्रियम् ३४ सरेतसमितिस।रेतसम्।ऋषभम्।नप्यापसमितिनप्य।अप
पसम्।नहारम्।इन्दुम्।अश्विना।भिषजम्।न।सरस्वतीम्।ओजः।न।ज्वलिः।इन्द्रियम्।हकः।नारभमः।
भिषक्।षशः।सरया।भेषजम्।श्रिया।न।मासरम् ३५ वनस्पतिम्।शमितारम्।शतक्रतुमितिशत।क्रतु
म्।भीमम्।न।मन्युम्।राजानम्।व्याघ्रम्।नमसा।अश्विना।भामम्।सरस्वती।भिषक्।इन्द्राय।दुहे।इन्द्रियं २६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ. ६ अग्निम्। स्वाहा। आज्यस्य। स्तोकानाम्। मेदसाम्। पृथक्। छागम्। अश्विभ्यामित्यश्वि। भ्याम्। मेषम्। सरस्व
त्यै। ऋषभम्। इन्द्राय। सिंहाय। सहसे। इन्द्रियं। अग्निम्। न। भेषजम्। सोमम्। इन्द्रियम्। इन्द्रम्। सुत्रामाण
मिति सु। त्रामाणम्। सवितारम्। वरुणं। भिषजाम्। पतिम्। वनस्पतिम्। प्रियम्। पाथः। न। भेषजम्। दे
वाः। आज्यपा इत्याज्य। पाः। जुषाणः। अग्निः। भेषजम्। ३७ अश्विनौ। छागस्य। वपायाः। मेदसः। जुषे
ताम्। हविः। सरस्वतीम्। मेषस्य। जुषताम्। इन्द्रम्। ऋषभस्य ३८ अश्विनौ। सरस्वतीम्। इन्द्रम्। सुत्रा॰ ६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

माणमिति सु।त्रामाणम्।इमे।सोमाः।सुरामाणः।छागैः।न।मेषैः।ऋषभैः।सुताः।शष्पैः।न।तोक्म
भि।मरिति तोक्म।भिः।लाजैः।महस्वन्तः।मदाः।मासरेण।परिष्कृताः।परिष्कृताऽइति परि।कृताः।शुक्राः
पयस्वन्तः।अमृताः।प्रस्थिताऽइति प्र।स्थिताः।वः।मधुश्चुतऽइति मधु।श्चुतः।तान्।अश्विना।सरस्वती।
पिबन्तु।मदन्तु।व्यन्तु ४२ अश्विनौ।छागस्य।हविषः।आत्ताम्।अद्य।मध्यतः।मेदः।उद्धृतमित्युत्।हृत
म्।पुरा।द्वेषोभ्यऽइति द्वेषः।भ्यः।पुरा।पौरुषेय्याः।गृभः।घस्ताम्।नूनम्।घासेऽअज्राणामिति घासेऽअ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

ज्याणाम् । घर्मसप्रथमानामिति घर्मस । प्रथमानाम् । हुमतत्वणाणामिति हुमत् । त्वणाणाम् । शानहृदियाणां
मिति शान । हृदियाणाम् । अग्निष्वात्तानाम् । अग्निष्वात्ता २ नामित्यग्नि । ष्वात्तानाम् । पीवोपवसनानामिति
पीवः । उपवसनानाम् । पार्श्वतः । श्रोणितः । शितामतः । उत्सादत इत्युत् । सादतः । अङ्गादङ्गादित्यङ्गात् । अ
ङ्गात् । अवत्तानाम् । करतः । एव । अश्विना । जुषेताम् । हविः ॥ ४० ॥ सरस्वतीम् । मेषस्य । आ । वपत् । यसत् । कर
त् । एवम् । सरस्वती जुषताम् इन्द्रम् । ऋषभस्य । इन्द्रः ॥ ४१ ॥ वनस्पतिंशश्रमिहि । पिष्टतमयेति पिष्ट । तमया

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रभिहृया। रशनया। अधित। षत्रा। अश्विनोः। छागस्य। हविषः। प्रिया। धामानि। सरस्वत्याः। मेषस्य। इन्द्रस्य
ऋषभस्य। अग्नेः। सोमस्य। इन्द्रस्य। सुत्रामणः ऽ इति सं। त्रामणः। सवितुः। ब्रह्मणस्य। वनस्पतेः। प्रिया।
पाथा। थंसि। देवानाम्। आज्यपानामित्याज्य। पानाम्। अग्नेः। होतुः। तत्रा। एतान्। प्रस्तन्यैवेति प्रस्तन्य
इव। उपस्तन्येवेत्युपस्तन्या। इव। उपावस्तदादित्युपा। अवस्तदन्। रभीयसे ऽ इवेति रभीयसः। इवा। क्र
त्वी। करत्। एवे। देवः। वनस्पतिः ४२ अग्निम्। स्विष्टकृतमिति स्विष्टकृतम्। अयाट्। अग्निः। पदत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ
८
४

पत्नत। स्वम्। हिमानम्। आषजलाम्। यज्या ऽइत्या ऽ। इज्याः। इषः। कृण्वन्। मः। अहुत। जातवेदा ऽइति जा
त। वेदः। ३३। सुदेवम्। बर्हिः। सरस्वती। सुदेवमिति सु। इन्द्रे अश्विना तेजः। न। चक्षुः। अक्षोः। बर्हि
षा। दधुः। इन्द्रियम्। वस्वनऽइति वसु। वने। वसुधेयस्येति वसु। धेयस्य। व्यन्तु। यज। ३४ देवीः। द्वारः
अश्विना। भिषजा। इन्द्रे। सरस्वती प्राणम्। न। वीर्यम्। नसि। द्वारः। दधुः। इन्द्रियम् ३५ दे। वीऽइ
ति देवी। उषासौ। उषासावित्युषसौ। अश्विना। सुत्रामेति सु। त्रामा। इन्द्रे। सरस्वती। बलम्। न। वाचम्। ८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आस्ये ॥ उभाभ्याम् । दधुः । इन्द्रियम् ४६ देवीऽइति देवी । जोष्ट्रीऽइति जोष्ट्री । सरस्वती । अश्विना । इन्द्रम् ।
अवर्द्धयन् । श्रोत्रम् । न । कर्णयोः । यशः । यशः जोष्ट्रीभ्याम् । दधुः । इन्द्रियम् ४७ देवीऽइति देवी । ऊर्जाहुतीऽ
इत्यूर्जा । आहुती । दुघेऽइति दुघे । सुदुघेति सुदुघा । इन्द्रे । सरस्वती । अश्विना । भिषजा । अवतः शुक्रम् । न । ज्यो
ति । स्तनयोः । आहुतीऽइत्याहुती । धत्तः । इन्द्रियम् ४८ देवा । देवानाम् । भिषजा । होतारौ । इन्द्रम् । अश्विना
वषट्कारैरिति वषट्ऽकारैः । सरस्वती । त्विषिम् । न । हृदये । मतिम् । होतृभ्यामिति होतृभ्याम् । दधुः । इन्द्रि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ ५ यम् ४७ देवीऽइतिदेवी। ऊर्णम्रदतीऽइत्यूर्णा। म्रदती। उषेऽइतिउषसऽउषेतिसा। उषा। इन्द्रे। सरस्वती। अ
श्विना। भिषजा। अवतः। इडक्रं। न। ज्योतिस्तनयोः। आहुतीऽइत्या। हुती। धत्तः। इन्द्रियम् ४८ देवा। देवा
नाम्। भिषजा। होतारौ। इन्द्रम्। अश्विना वषट्कारैरितिवषट्। कारैः। सरस्वती। त्विषिम्। न। हृदये।
9 मतिं। होतृभ्यामितिहोतृ। भ्याम्। दधुः। इन्द्रियम् ४९ देवीः। तिस्रः। तिस्रः। देवीः। अश्विना। इडा। सरस्व
ती। सुषमा। न। मध्ये। नाभ्याम्। इन्द्राय। दधुः। इन्द्रियम् ५० देवः। इन्द्रः। नराशंसः। त्रिवरूथऽइति: ९

त्रि।वहत्यः।सरस्वत्या।अश्विभ्यामित्यश्वि।भ्याम्।ईयते।रथः।रेतः।न।रूपम्।अमृतम्।जनित्रम्।इन्द्राय।त्वष्टा
दधत्।इन्द्रियाणि ५१ ।देवः।देवैः।वनस्पतिः।हिरण्यपर्णऽइतिहिरण्य।पर्णः।अश्विभ्यामित्यश्वि।भ्या
म्।सरस्वत्या।सुपिप्पलऽइतिसु।पिप्पलः।इन्द्राय।पच्यते।मधु।ओजः।न।जूतिः।ऋषभः।न।भामम्।वनस्प
तिः।नः।दधत्।इन्द्रियाणि ५२ देवम्।बर्हिः।वारितीना।अध्वरे।स्तीर्णम्।अश्विभ्यामित्यश्वि।भ्याम्।ऊ
र्णम्रदाऽऊर्ण।म्रदः।सरस्वत्या।स्योनम्।इन्द्र।ते।सदः।ईशायै।मन्युम्।राजानं।बर्हिषा।दधुः।इन्द्रि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ. यम् ५२ देवः। अग्निः स्विष्टकृदिति स्विष्टा कृत्। देवान्। षद्तत्। षथायथमिति षथा। षथम्। होतारौ। इन्द्रम्।
१० अश्विना। वाचा। वाचम्। सरस्वतीम्। अग्निम्। सोमम्। स्विष्टकृदिति स्विष्टा कृत्। स्विष्ट इति सु। इष्टः। इन्द्रः।
सुत्रामेति सु। त्रामा। सविता। वरुणः। भिषक्। इष्टः। देवः। वनस्पतिः। स्विष्टाः इति सु। इष्टाः। देवाः। आ
10 ज्यपाः इत्याज्य। पाः। स्विष्टः इति सु। इष्टः। अग्निः। अग्निना। होता। होत्रे। स्विष्टकृदिति स्विष्टा कृत्। षशः। न।
दधत्। इन्द्रियम्। ऊर्जम्। अपचितिमित्यप। चितिम्। स्वधाम् ५४ अग्निः। अद्य। होतारम्। अवृणीत। अयं १०

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यजमानः। पचन्। पक्तीः। पचन्। पुरोडाशान्। बध्नन्। अश्विभ्यामित्यश्वि। भ्याम्। छागम्। सरस्वत्यै। मेषम्
इन्द्राय। ऋषभम्। सुन्वन्। अश्विभ्यामित्यश्वि। भ्याम्। सरस्वत्यै। इन्द्राय। सुत्राम्णऽइतिसु। त्राम्णे। सुरासो
मानितिसुरा। सोमान् ५५ सूपस्थाऽइतिसु। उपस्थाः। अद्य। देवः। वनस्पतिः। अभवत्। अश्विभ्यामित्यश्वि
भ्याम्। छागेन। सरस्वत्यै। मेषेण। इन्द्राय। ऋषभेण। अक्षन्। तान्। मेदस्तः। प्रति। पचता। अगृभीषत। अवी
वृधन्त। पुरोडाशैः। अपुः। अश्विना। सरस्वती। इन्द्रः। सुत्रामेतिसु। त्रामा। सुरासोमानितिसुरा। सोमान् ५६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ त्वाम्। अग्ने। ऋषे। आर्षेय। ऋषीणाम्। नपात्। अवृणीत। अयम्। यजमानः। बहुभ्यऽइति बहु। भ्यः।
॥ आ। संगतेभ्यऽइति सम्। गतेभ्यः। एषः। मे। देवेषु। वसु। वारि। आ। यक्ष्यतऽइति। ता। या। देवाः। देव। दानानि
अदुः। तानि। अस्मै। आ। च। शास्व। आ। च। गुरस्व। इषितः। च। होतः। असि। भद्रवाच्यायेति भद्र। वाच्याय। प्रे
षितऽइति प्र। इषितः। मानुषः। सूक्तवाकायेति सूक्त। वाकाय। सूक्तेति सु। उक्ता। ब्रूहि ५८ इति श्री
पदे एकविंशोऽध्यायः २१ ॐ तेजः। असि। शुक्रम्। अमृतम्। आयुष्पाः। आयुःपाऽइत्यायुः। पाः। आयुः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मे। पाहि। त्वा। ददे १ इमाम्। अगृभ्णन्। रशनाम्। ऋतस्य। पूर्व्वे। आयुषि। विदथेषु। कव्या। सा। नः। अस्मिन्
सुते। आ। बभूव। ऋतस्य। सामन्। सरम्। आरपन्तीत्या। रपन्ती २ अभिधा इत्यभि। धाः। असि। भुवनम्। य
न्ता। धर्त्ता। सः। त्वम्। अग्निम्। वैश्वानरम्। सप्रथसमिति स। प्रथसम्। गच्छ। स्वाहाकृत इति स्वाहा। कृतः ३
स्वगेति स्व। गा। त्वा। देवेभ्यः। प्रजापतय इति प्रजा। पतये। ब्रह्मन्। अश्वम्। भन्त्स्यामि। देवेभ्यः। प्रजापतय ऽ
इति प्रजा। पतये। तेन। राध्नुहि ४ प्रजापतय इति प्रजा। पतये। त्वा। जुष्टम्। प्र। उक्षामि। इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्रा।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ ग्निभ्याम्। वायवे। विश्वेभ्यः। देवेभ्यः। सर्वेभ्यः। देवेभ्यः। खः। अर्वन्तम्। जिघांसति। तम्। अभि। अमीति। वरुणः
१२ परः। मर्तः। श्वा ५ अपाम्। मोदाय। सवित्रे। वायवे। विष्णवे। इन्द्राय। बृहस्पतये। मित्राय। वरुणाय ६ हि
ङ्कारायेति हिम्। काराय। हिङ्कृतायेति हिम्। कृताय। क्रन्दते। अवक्रन्दायेत्यव। क्रन्दाय। प्रोथते। प्रप्रो
12 थाय। गन्धाय। घ्राताय। निविष्टायेति नि। विष्टाय। उपविष्टायेत्युप। विष्टाय। सन्दितायेति सम्। दिताय। व
ल्गते। आसीनाय। शयानाय। स्वपते। जाग्रते। कूजते। प्रबुद्धायेति प्र। बुद्धाय। विजृम्भमाणायेति वि। जृम्भ १२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

माणाय। विहृतायेति वि। हृताय। सर्द्दहानायेति सम्। हानाय। उपस्थितायेत्युप। स्थिताय। प्यायनायेत्या

प्ययनाय। प्रायणायेति प्र। अयनाय ७ षष्ठे थावते। उद्भावायेत्युत्। भावाय। उदज्ञायेत्युत्। द्रुताय। ष्ट

कारणा। शृकृताय। निषण्णाय। निसन्नायेति नि। सन्नाय। उत्थिताय। जवाय। बलाय। विवर्त्तमानायेति

वि। वर्त्तमानाय। विहृतायेति वि। हृताय। विमृन्वानायेति वि। मृन्वानाय। विधूतायेति। वि। धूताय। उद्घृ

षमाणाय। पृष्ठएवने। ईक्षमाणाय। ईक्षिताय। वीक्षितायेति वि। ईक्षिताय। निमेषायेति नि। मेषाय। षष्ठ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ
१३
13

अनितसैसे।पिबति।सूत्रम्।करोति।कुर्वते।कृताय ८ हिरण्यपाणिमितिहिरण्य।पाणिम्।ऊतये।सवि
तारम्।उपह्वये सः।चेता।देवता।पदम् ९ देवस्य।चेततः।महीम्।प्र।सवितुः।हवामहे।सुमतिमि
तिसु।मतिम्।सत्यरायसमितिसत्य।रायसम् १० सुष्टुतिम्।सुस्तुतिमितिसु।स्तुतिम्।सुमतीवृ
धः।सुमतिवृधइतिसुमति।वृधः।रातिम्।सवितुः।ईमहे ११ देवाय।मतीविदे।मतिविदइतिमति
विदे १२ रातिम्।सत्पतिमितिसत्।पतिम्।महे।सवितारम्।उपाह्वये आसम्।ब्रमित्या।सवम्।देववी १३

तयऽइतिदेवऽवीतये १२ देवस्य। सवितुः। मतिम्। आऽसवम्। विश्वऽदेव्यमितिविश्वऽदेव्यम्। धि
या। भगम्। मनामहे १३ अग्निम्। स्तोमेन। बोधय। सम्ऽइधानऽइतिसम्ऽइधानः। अमर्त्यम् हव्या। देवे
षु। नः। दधत् १४ सः। हव्यऽवाडितिहव्यऽवाट्। अमर्त्यः। उशिक्। दूतः। चनःऽहितऽइतिचनःऽहितः। अग्निः।
धिया। सम्। ऋण्वति १५ अग्निम्। दूतम्। पुरः। दधे। हव्यऽवाहमितिहव्यऽवाहम्। उप। ब्रुवे देवान्। आ। सा
दयात्। इह १६ अजीजनः। हि। पवमान। सूर्यम्। विधारऽइतिविऽधारे। शक्मना। पयः गोजीरयेतिगो।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ जीरया। रई॰ हमाणः। पुरन्ध्येति पुरम्। ध्या १७ विभूरिति वि। भूः। मात्रा। प्रभूरिति प्र। भूः। पित्रा। अश्वः। अभि
१८ ह्रयः। अत्यः। मयः। अर्वा। सप्तिः। वाजी। हया। नृमणाः। नृमना इति नृ। मनाः बभ्रुः। नाम। शिशुः। नाम
आदित्यानाम्। पत्व। अन्वः इहि। देवाः। आशापालाऽ इत्याशा। पालाः। एतम्। देवेभ्यः। अश्वम्। मेधाय।
14 प्रोक्षितमिति प्र। उक्षितम्। रक्षत। इह। रन्तिः। रमताम्। धृतिः। स्वधृतिरिति स्व। धृतिः। स्वाहा १८ का
य। कस्मै। कतमस्मै। आधिमित्या। धिम्। आधीतायेत्या। धीताय। मनः। प्रजापतय इति प्रजा। पतये। वि १८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नमः। विज्ञातायेतिवि।ज्ञाताय। अदित्यै। मह्यै। सुमृडीकाया ऽ इतिसु। मृडीकायै। सरस्वत्यै। पावकायै। बृहत्यै।
पूष्णे। प्रपथ्यायेतिप्र।पथ्या ॥ नरन्धिषाय। त्वष्ट्रे। तुरीपाय। पुरुरूपायेतिपुरु।रूपाय। विष्णवे। निभूयपा
येतिनिभूय।पाय। शिपिविष्टायेतिशिपि।विष्टाय ॥ आ। ब्रह्मन्। ब्राह्मणः। ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म।वर्च
सी। जायताम्। आ। राष्ट्रे। राजन्यः ॥ शूरः। इषव्यः ॥ अतिव्याधीत्यति।व्याधी। महारथ ऽ इतिमहा।रथः। जा
यताम्। दोग्ध्री। धेनुः। वोढा। अनड्वान्। आशुः। सप्तिः। पुरन्धिरितिपुरम्।धिः। योषा। जिष्णुः। रथेष्ठाः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रथेष्ठाऽइति रथे।स्थाः।सभेयः।युवा।आ।अस्य।यजमानस्य।वीरः।जायताम्।निकामेनिकामऽइति निकामे
निकामे।नः।पर्जन्यः।वर्षतु।फलवत्यऽइति फल।वत्यः।नः।ओषधयः।पच्यन्ताम्।योगक्षेमऽइति यो
15 ग।क्षेमः।नः।कल्पताम् २१ चक्षुषे।श्रोत्राय।वाचे।मनसे।२१ प्राच्यै।दिशे।अर्वाच्यै।दक्षिणायै।प्रती
च्यै।उदीच्यै।ऊर्ध्वायै।अवाच्यै २२ अद्भ्यऽइत्यत्।भ्यः।वार्भ्यऽइति वाः।भ्यः।उदकाय।तिष्ठन्तीभ्यः।स्रवन्ती
भ्यः।स्यन्दमानाभ्यः।कूप्याभ्यः।सूद्याभ्यः।धार्याभ्यः।अर्णवाय।समुद्राय २२ वाताय।धूमाय।अभ्राय। १५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मेघाय। विद्योतमानायेति वि। द्योतमानाय। स्तनयते। अवस्फूर्जतऽइत्यव। स्फूर्जते। वर्षते। अववर्षतऽइ
त्यव। वर्षते। उग्रं। शीघ्रं। उद्गृह्णतऽइत्युत्। गृह्णते। उद्गृहीतायेत्युत्। गृहीताय। प्रुष्णते। शीकायते। प्रु
ष्वाभ्यः। ह्रादुनीभ्यः। नीहाराय २६ इन्द्राय। पृथिव्यै। अन्तरिक्षाय। दिवे। दिग्भ्यऽइति दिक्। भ्यः। आशा
भ्यः। उर्व्यै। ८। दिशे। अर्वाच्यै। २७ नक्षत्रेभ्यः। नक्षत्रियेभ्यः। अहोरात्रेभ्यः। अर्द्धमासेभ्यऽइत्यर्द्ध। मासेभ्यः
मासेभ्यः। ऋतुभ्यऽइत्यृतु। भ्यः। आर्तवेभ्यः। द्यावापृथिवीभ्याम्। चन्द्राय। सूर्याय। रश्मिभ्यऽइति रश्मि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ. १६

भ्यः। वसुभ्य ऽइति वसु। भ्यः। रुद्रेभ्यः। आदित्येभ्यः। मरुद्भ्य ऽइति मरुत्। भ्यः। विश्वेभ्यः। देवेभ्यः। मूलेभ्यः। शाखा
भ्यः। वनस्पतिभ्य ऽइति वनस्पति। भ्यः। पुष्पेभ्यः। फलेभ्यः। ओषधीभ्यः परिप्लवेभ्य ऽइति परि। प्लवेभ्यः। व
राचरेभ्यः। सरीसृपेभ्यः २९ असवे। वसवे। विभ्व ऽइति वि। भ्वे। विवस्वते। गणश्रिय ऽइति गण। श्रिये। ग
णपतय ऽइति गण। पतये। अभिभुव ऽइत्यभि। भुवे। अधिपतय ऽइत्यधि। पतये। शूषाय। सं
सर्प्पायेति सम्। सर्प्पाय। चन्द्राय। ज्योतिषे। मलिम्लुचाय। दिवा। पतयते ऋषाय। ऊर्जाय स्वरिति स्वः १। १६

16

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वाहा। मूर्ध्ने। व्यश्नुविनऽइतिवि। अश्नुविने २८ प्राणः। अपानऽइत्यप। आनः। व्यानऽइतिवि। आनः। उदानऽ
इत्युत्। आनः। समानऽइतिसम्। आनः २८ एकस्मै। द्वाभ्याम्। शताय। एकशताय। व्युष्ट्याऽइतिवि। उष्ट्यै
स्वर्गायेतिस्वः। गाय २९ इतिश्रीपदेद्वाविंशोऽध्यायः २२ प्रजापतयऽइतिप्रजा। पतये। त्वा। जुष्टम्। गृह्
णामि। सूर्यः। ते। महिमा यः। ते। अहन्। संवत्सरे। महिमा। सम्बभूवेतिसम्। बभूव। वायौ। अन्तरिक्षे।
दिवि। सूर्ये। तस्मै। ते। महिम्ने। प्रजा। पतयऽइतिप्रजा। पतये। स्वाहा। देवेभ्यः १ यः। प्राणतः। निमिषतऽ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ इतिनि। मिषतः। महित्वेतिमहि। त्वा। एकः। इत्। राजा। जगतः। बभूव। यः। ईशे। अस्य। द्विपद इतिद्वि। पदः।
१७ चतुष्पदः। चतुः पद इति चतुः। पदः। चन्द्रमाः। रात्रौ। पृथिव्याम्। अग्नौ। नक्षत्रेषु। चन्द्रमसि। देवेभ्यः। स्वा
हा २ युंजन्ति। ब्रध्नम्। अरुषम्। चरन्तम्। परि। तस्थुषः॥ रोचन्ते। रोचना। दिवि। ३ युंजन्ति। अस्य। का
17 म्या। षम्। चरन्तम्। परि। तस्थुषः। रोचन्ते। हरी इति हरी। विपक्षसेति वि। पक्षसा। रथे। शोणा। धृष्णू इति
धृष्णू। नृवाहसेति नृ। वाहसा ४ यत्। वातः। अपः। अगनीगन्। प्रियाम्। इन्द्रस्य। तन्वम्। इमम्। एतम्। स्तोतः १७

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अनेन। यथा। भूतः। अश्वम्। आ। वर्तयासि। नः। ५ वसवः। त्वा। अञ्जन्तु। लाजीन्। शाची३न्। यव्ये। गव्ये।
एतत्। अन्नम्। अत्त। देवाः। एतत्। अन्नम्। अद्धि। प्रजापतऽइतिप्रजा। पते ६ कः। स्वित्। एकाकी। चरति।
कः। ऊँ इत्यूँ। स्वित्। जायते। पुनरितिपुनः। किम्। स्वित्। हिमस्य। भेषजम्। किम्। ऊँऽइत्यूँ। आवपनमि
त्या। वपनम्। महत् ७ सूर्यः। एकाकी। चरति। चन्द्रमाः। जायते। पुनरितिपुनः।। अग्निः। हिमस्य। भेष
जम्। भूमिः। आवपनमित्या। वपनम्। महत् ८ का। स्वित्। आसीत्। पूर्वचित्तिरितिपूर्व। चित्तिः। किम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ स्वित्। आसीत्। बृहत्। वयः॥ का। स्वित्। आसीत्। पिलिपिला। का। स्वित्। आसीत्। पिशङ्गिला ९ द्यौः।
१८ आसीत्। पूर्वचित्तिरिति पूर्वऽचित्तिः। अश्वः। आसीत्। बृहत्। वयः। अविः। आसीत्। पिलिप्पिला। रात्रिः।
14 आसीत्। पिशङ्गिला १० वायुः। त्वा। पचतैः। अवतु। असितग्रीव इत्यसितऽग्रीवः। छागैः। न्यग्रोधः। चम
सैः। शल्मलिः। वृद्ध्या। एषः। स्यः। रथ्यः। वृषा। पड्भिरिति पट्ऽभिः। चतुर्भिरिति चतुःऽभिः। आ। इत्। अगन्
ब्रह्मा। अकृष्णः। च। नः। अवतु। नमः। अग्नये॥ संशित इति सम्ऽशितः। रश्मिना। रथः। संशितः १८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इति सम्।शितः। रश्मना। हयः। संशित ऽइति सम्।शितः। अग्निः। यशाः। सह। सहस्रजा ऽइति सहस्र।जाः। ब्रह्मा। सो

मपुरोगव ऽइति सोम।पुरोगवः १४ स्वयम्। वाजिन्। तन्वम्। कल्पयस्व। यजस्व। जुषस्व॥ महिमा। ते। अन्ये

न। न। सन्नशः ऽइति सम्।नशे॥ १५॥ न। वै। ऊँ ऽइति। एतत्। म्रियसे। न। रिष्यसि। देवान्। इत्। एषि। पथिभिरि

ति पथि।भिः। सुगेभिरिति सु।गेभिः॥ यत्र। आसते। सुकृत ऽइति सु।कृतः। यत्र। ते। ययुः। तत्र। त्वा। देवः। सविता

दधातु १६ अग्निः। पशुः। आसीत्। तेन। अयजन्त। सः। एतम्। लोकम्। अजयत्। यस्मिन्। अग्निः। सः। ते।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ· २१

लोकः । भविष्यति । नम् । जेष्यसि । पिब । यपताः । आपः ॥ वायुः । सूर्यः १७ अम्बे । अम्बिके । अम्बालिके । न ।
मा । नयति । कः । चन ॥ ससस्ति । अश्वकः । सुभद्रिकामिति सु । भद्रिकाम् । काम्पीलवासिनीमिति काम्पील ।
वासिनीम् १८ गणानाम् । त्वा । गणपतिमिति गण । पतिम् । हवामहे । प्रियाणाम् । प्रियपतिमिति प्रिय । प
19 तिम् । निधीनामिति नि । धीनाम् । निधिपतिमिति निधि । पतिम् । वसोऽइति वसो । मम ॥ आ । अहम् । अजानि ।
गर्भधमिति गर्भ । धम् । आ । त्वम् । वसो । मम । आ । अहम् । अजासि । गर्भधमिति गर्भधम् १९ तौ । उभौ । चत २१

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दः। पदः। सम्प्रसारयावेति सम्। प्रसारयाव। स्वर्गऽइति स्वः। गो। लोके। प्राक्षुएंडं वायाम्। वृषा। वाजिरेतो धाऽइ
तिरेतः। धाः। रेतः। दधातु १८ उत्सक्थ्याऽइत्युत्। सक्थ्याः। अव। गुदम्। धेहि। सम्। अञ्जिम्। चारय। वृषन्
षः। स्त्रीणम्। जीवभोजनऽइति जीव। भोजनः १९ यका। असकौ। शकुन्तिका। आहलक्। इति। वञ्चति। आ
हलक्। इति। वञ्चति। गभे। पसः। निगल्गलीति। धारका २० यकः। असकौ। शकुन्तकः। विवक्षतऽ
इवेति विवक्षतःऽइव। ते। मुखम्। अध्वर्यो ऽइत्यध्वर्यो। माऽतः। त्वम्। अभि। भाषथाः॥२१॥ माता। च। ते। पि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ
२० ता। च। ते। अग्रम्। हृदस्य। सेहतः। प्रातिलामि। इति। कृते। पिला। गर्भे। मुहिम्। अनतोसयत् २२ अमे। हृदस्य। की
उनः। बह्मन्। मा। नम्। बृहः। बहू। २३। ऊर्ध्वाम्। एनाम्। उत्। आपय। गिरौ। भारम्। हरम्। हरान्निवेति हरन्। र
व। अस्य। अस्यै। मध्यं। एधतां। धीने। वाते। धुनन्निवेति धुनन् इव २४ ऊर्ध्वम्। एनम्। उत्। अपयतात्। अस्य। अ
20 स्य। मध्यम्। एजन् २५ यत्। अस्याः। अंहुभेद्याः कृत्। यो ऊर्ध्व। भेद्याः। कधुर। स्कुलम्। उयात सदिन्युपा। अनतमन्
सक्थ्यौ। इत्। अस्याः। एजतः। गोशाफे। इति गो। शाफे। शाकुला विवेति शाकुलौ। इव। २६। यत्। देवासः। लला २०

मगुमिति ललाम।गुम्। प्र। विष्टीमिनम्। आविषुः। सक्थ्ना। देदिश्यते। नारी। सत्यस्य। अक्षिभुवः। इत्यक्षि।
भुवः। यथा २७ यत्। हरिणी। यवम्। अत्ति। न। पुष्टम्। पशु। मन्यते। शूद्रा। यत्। अर्य्य। जारेत्यर्य्य। जारा। न।
पोषाय। धनायति २८ बहु। मन्यते। शूद्रः। यत्। अर्य्यायै। जारः। न। पोषम्। अनु। मन्यते २९ दधिक्राव्णः
इति दधि। क्राव्णः। अकारिषम्। जिष्णोः। अश्वस्य। वाजिनः। सुरभि। नः। मुखा। करत्। प्र। नः। आयूंषि।
तारिषत्। ३०। गायत्री। त्रिष्टुप्। त्रिस्तुबिति त्रि। स्तुप्। जगती। अनुष्टुप्। अनुस्तुबित्यनु। स्तुप्। पङ्क्त्या। स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ· हा।बृहती।ऽउष्णिहा।ककुप्।सूचीभिः।शम्यन्तु।त्वा ३१ द्विपदाऽइतिद्वि।पदाः।याः।चतुष्पदाः।चतुः।पदाऽ
२१ इतिचतुः।पदाः।त्रिपदाऽइतित्रि।पदाः।याः।च।षट्पदाऽइतिषट्।पदाः।विछन्दाः ३२ महानाम्न्यऽइतिम
21 हा।नाम्न्यः।रेवत्यः।विश्वाः।आशाः।प्रभूवरीरितिप्र।भूवरीः।मैघीः।विद्युतऽइतिवि।द्युतः।वाचः ३३ नार्य्य :
ते।पत्न्यः।लोम।वि।चिन्वन्तु।मनीषया।देवानाम्।पत्न्यः।दिशः ३४ रजताः।हरिणीः।सीसाः।युजः
यु ५ ज्यन्ते।कर्मभिरितिकर्म।भिः।अश्वस्य।वाजिनः।त्वचि।सिमाः।शम्यन्तु।शम्यन्तीः ३५।कः।त्वा।आ। २१

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

छ्यति। कः। त्वा। वि। शा। स्ति। कः। ते। गात्राणि। शम्यति। कः। उ उँ इत्यूँ। ते। शमिता। कविः ३९ ऋतवः। ते। ऋ-
तुथेत्यृतुथा। पर्व। शमितारः। वि। शासतु संवत्सरस्य। तेजसा। शमीभिः। शम्यन्तु। त्वा। ४०। अर्द्धमासाः
इत्यर्द्ध॰मासाः। परूंषि। ते। मासाः। आ। छ्यन्तु। शम्यन्तः। अहोरात्राणि। मरुतः। विलिष्टमिति वि॰लिष्टं
सूदयन्तु। ते। ४१ दैव्याः। अध्वर्यवः। त्वा। आ। छ्यन्तु। वि। च। शासतु। गात्राणि। पर्वशः इति पर्व॰शः। ते।
सिमाः। कृण्वन्तु। शम्यन्तीः ४२। द्यौः। ते। पृथिवी। अन्तरिक्षम्। वायुः। छिद्रम्। पृणातु। ते। सूर्यः। ते। नक्ष-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ
२२
22

वै॥ सह। लोकम्। कृण्वेत्। साधुयेतिसाधुया॥ ४६ पाम्। ते। परेभ्यः॥ गात्रेभ्यः॥ पाम्। अस्तु। अवरेभ्यः॥ पां। अ
स्थभ्य॥ऽइत्यस्थऽभ्यः॥ मज्जभ्यऽइतिमज्जऽभ्यः॥ पाम्। ॐ॥ऽइत्यों। अस्तु। तन्वे॥ तव॥ ४७ किं। स्वित्। सूर्य्यसम
मितिसूर्य। समम्। ज्योतिः॥ किम्। समुद्रसममितिसमुद्रसमम्। सरः॥ किम्। स्वित्। पृथिव्यै। वर्षीयः
कस्य। मात्रा। न। विद्यते ४८ ब्रह्म। सूर्य्यसममितिसूर्य्य। समम्। ज्योतिः॥ द्यौः समुद्रसममितिसमुद्र। सम
म्। सरः॥ इन्द्रः॥ पृथिव्यै। वर्षीयान्। गोः॥ तु। मात्रा। न। विद्यते ४९ पृच्छामि। त्वा। चितये। देवसखेतिदेव। २२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स । त्वं । यदि । त्वम् । अत्र । मनसा । जगन्थ । येषु । विष्णुः । त्रिषु पदेषु । एष्टः ऽ इत्या । इष्टः । तेषु । विश्वम् । भुवन
म् । आ । विवेश ४९ अपि । तेषु । त्रिषु । पदेषु । अस्मि । येषु । विश्वम् । भुवनं । आ । विवेशेत्या । विवेश । सद्यः ।
परि । एमि । पृथिवीम् । उत । द्याम् । एकेन । अङ्गेन । दिवः । अस्य । पृष्ठम् ५० केषु । अन्तरित्यन्तः । पुरुषः
आ । विवेश । कानि । अन्तरित्यन्तः । पुरुषे । अर्पितानि । एतत् । ब्रह्मन् । उप । वल्हामसि । त्वा । किम् । स्वित् ।
नः । प्रति । वोचासि । अत्र ५१ पञ्चस्विति पञ्च । सु । अन्तरित्यन्तः । पुरुषः । आ । विवेश । तानि । अन्तरित्यन्त :

ॐ
२३

23

पुहृषे। स्वर्यितानि पतन्। ता। अत्र। प्रतिमन्वानः इति प्रति। मन्वानः। अस्मि। न। मायया। भवसि। उत्तर ऽ
इत्युत्। तरः। मत ५४ का। ईम्। अरे। पिशङ्गिला। का। ईम्। कुरुपिशङ्गिलेति कुरु। पिशङ्गिला ऽ
कः। ईम्। आस्कन्दमित्या। स्कन्दम्। अर्षति। कः। ईम्। पन्थाम्। वि। सर्पति ५५ अजा। अरे। पिशङ्गिला
श्वावित्। श्वविदिति श्व। वित्। कुरुपिशङ्गिलेति कुरु। पिशङ्गिला। शशः। आस्कन्दमित्या। अर्षति। अ
हिः। पन्थाम्। वि। सर्पति ५६ कति। अस्य। विष्ठाः। विस्था इति वि। स्थाः। कति। अक्षराणि। कति।

स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

होमासः।कतिधा।समिद्धऽइतिसमऽइद्धः।यज्ञस्य।त्वा।विदथा।पृच्छम्।अत्र।कति।होतारः।ऋतुशऽइत्यृ
तुऽशः।यजन्ति ५० षट्।अस्य।विष्ठाः।विस्थाऽइतिवि।स्थाः।शतं।अक्षराणि।अशीतिः।होमाः।समि
धऽइतिसम्ऽइधः।ह।त्रिः।षडस्य।ते।विदथा।प्र।ब्रवीमि।सप्तहोतारः।ऋतुशऽइत्यृतुऽशः।यजन्ति ५
कः।अस्य।वेद।भुवनस्य।नाभिम् कोद्यावापृथिवीऽइतिद्यावापृथिवी।अन्तरिक्षम्।कः।सूर्य
स्य।वेद।बृहतः जनित्रम्।कः।वेद।चेद्रमसम्।यतोजाऽइतियतः।जाः ५२।वेद।अहम्।अस्य।भुव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ २४

25

नस्य। नाभिम्। वेद। द्यावापृथिवी इति द्यावा। पृथिवी। अन्तरिक्षम्। वेद। सूर्यस्य। बृहतः। जनित्रम्। अथो इत्य
थो। वेद। चन्द्रमसम्। यतोजा इति यतःऽजाः। ५३। पृच्छामि। त्वा। परम्। अन्तम्। पृथिव्याः। पृच्छामि। यत्र। भुव
नस्य। नाभिः। पृच्छामि। त्वा। वृष्णः। अश्वस्य। रेतः। पृच्छामि। वाचः। परमम्। व्योमेति विऽओम। ५४। इयम्
वेदिः। परः। अन्तः। पृथिव्याः। अयम्। यज्ञः। भुवनस्य। नाभिः। अयम्। सोमः। अश्वस्य। रेतः। ब्रह्मा। अयम्।
वाचः। परमम्। व्योमेति विऽओम। ५५। सुभूरिति सुऽभूः। स्वयंभूरिति स्वयम्ऽभूः। प्रथमः। अन्तः। महति। २४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मूर्ध्नीवि।दधे।हृ।गाभ्रुम्।ऋत्वियम्।यतः।जातः।प्रजापतिरितिप्रजा।पतिः ५९ होता।यक्षत्।प्रजापतिमिति
प्रजा।पतिम्।सोमस्य।महिम्नः।जुषताम्।पिबतु।सोमम्।होतः।यज ५० इतिश्रीपदेत्रयोविंशोध्यायः २३
हरिः ॐ अश्वः।तूपरः।गोमृगः इतिगोमृगः।ते।प्राजापत्याः इति प्राजा।पत्याः।कृष्णग्रीवः इतिकृष्ण।
ग्रीवः।आग्नेयः।ररोटे।पुरस्तात्।सारस्वती।मेषी।अधस्तात्।हन्वोः।आश्विनौ।अधोरामावित्यधः।रामौ
बाह्वोः।सौमापौष्णः।श्यामः।नाभ्याम्।सौर्ययामौ।श्वेतः।च।कृष्णः।पार्श्वयोः।त्वाष्ट्रौ।लोमशसक्थावि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ओं॰ तिलोमशा। सङ्को। सङ्क्षाः। व्यायवः। श्वेतः। पुच्छे। इन्द्राय। स्वपस्याय। इति। अपस्याः २५। वेहत्। वैस्मावः। वामतः १
२५ रोहितः। धूम्ररोहितः इति। अप्सु। रोहितः। कर्कन्धु

25

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्वष्टरस्य। लोहिताहिः। अहिः। पुष्करसादः ऽ इति पुष्कर। सादः। ते। त्वाष्ट्राः। वाचे। क्रुञ्चः। २२ सोमाय। कुलङ्गः।
आरण्यः। अजः। नकुलः। शका। ते। पौष्णाः। क्रोष्टा। मायोः। इन्द्रस्य। गौरमृगः ऽ इति गौर। मृगः। पिद्वः। न्यङ्कुः।
कक्कटः। ते। अनुमत्याऽ इत्यनु। मत्यै। प्रतिश्रुत्कायाः ऽ इति प्रति। श्रुत्कायै। चक्रवाकः ऽ इति चक्र। वाकः। २३
सौरी। बलाका। शार्गः। सृजयः। शयाण्डकः ऽ इति शय। आण्डकः। ते। मैत्राः। सरस्वत्यै। शारिः। पुरु
षवागिति पुरुष। वाक्। श्वावित्। श्वाविदिति श्व। वित्। भौमी। शार्दूलः। वृकः। पृदाकुः। ते। मन्यवे। सरस्वते।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१ ॐ। पृदाकुः। पुरुषवाणीति पुरुष। वाकः ३३ सुपर्णेइति सा। पन्नगे। पार्ज्ञे। न्यासः। आतिः। बाहसः। दर्विदेति दर्वि। दा-
ते। वायवे। हहस्पतये। वाचःपतये। ऐन्द्रः। राजः इति पैन्द्रा राजः। मूलजः। आन्तरिक्षः। सवः। मन्दुः। मत्स्यः।
ते। नदीपतयः इति नदीपतये। द्यावापृथिवीयः। कूर्मः। ३४ पुरुषमृगः इति पुरुषा। मृगः। चन्द्रमसः।
गो या। कालकादर्वीयाटः। दर्वीयानः इति दाह। आयातः। ते। वनस्पतीनाम्। हक्रकवाकुरिति हक। वाकुः। सा-
वित्रः। हलीमः। वानस्य। नाकः। मकरः। कुलीपयः। ते। अकूपारस्य। ह्रियै। पाल्यकः ३५ राणि। अङ्गः। मण्डू
६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कः। सृषिका। तितिरि। ते। सर्प्याणाम्। लोपाशः। आश्विनः। ध्वाङ्क्षः। रात्र्यै। ऋक्षः। जतूः। सुषिलीकेति सुषि

लीका। ते। इतरजनानामितीतर। जनानाम्। जहका। वैष्णवी। ३६। अन्यवापऽइत्यन्य। वापः। अर्द्धमासाना

मित्यर्द्ध। मासानाम्। ऋश्यः। मयूरः। सुपर्णऽइति सु। पर्णः। ते। गन्धर्वाणाम्। अपाम्। उद्रः। मासाम्। कश्यपः। रो

हित्। कुण्डृणाची। गोलत्तिका। ते। अप्सरसाम्। मृत्यवे। असितः। ३७। वर्षाहूरिति वर्षा। आहूः। ऋतूनाम्। आ

खुः। कशः। मान्थालः। ते। पितॄणाम्। बलाय। अजगरः। वसूनाम्। कपिञ्जलः। कपोतः। उलूकः। शशः। ते

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ओं निर्ऋत्या ऽइति निः। ऋत्यै। ब्रह्मणाय। आरण्यः। मेषः। ३८। श्वित्रः। आदित्यनाम्। उष्ट्रः। घृणीवान्। घृणिवानिति घृ
णि। वान्। वाध्रीनसः। ते। मत्यै। अरण्याय। सृमरः। रुरुः। रौद्रः। कयिः। कुटरुः। दात्यौहः। ते। वाजिनाम्। कामा
याय। पिकः। ३९। खड्गः। वैश्वदेवः ऽइति वैश्व। देवः। श्वा। कृष्णः। कर्णः। गर्दभः। तरक्षुः। रक्षसाम्। इन्द्राय। सूक
रः। सिंहः। मारुतः। कृकलासः। पिप्पका। शकुनिः। ते। शरव्यायै। विश्वेषाम्। देवानाम्। पृषतः। ४०। इति
पदे चतुर्विंशोध्यायः ४ ओं।। शादम्। दद्भिरिति दत्ऽभिः। अवकाम्। दन्तमूलैरिति दन्त। मूलैः। मृदम्। बर्स्वैः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेगान्। दंष्ट्राभ्याम्। सरस्वत्यै। अग्रजिह्वमित्यग्रऽजिह्वम्। जिह्वायाः। उत्सादमित्युत्ऽसादम्। अवक्र
न्देनेत्यवऽक्रन्देन। तालु। वाजम्। हनुभ्यामिति हनुऽभ्याम्। अपः। आस्येन। वृषणम्। आण्डाभ्याम्॥
आदित्यान्। श्मश्रुभिरिति श्मश्रुऽभिः। पन्थानम्। भ्रूभ्याम्। द्यावापृथिवी३इति द्यावापृथिवी। वर्त्तोभ्या
मिति वर्त्तःऽभ्याम्। विद्युतमिति विऽद्युतम्। कनीनकाभ्याम्। शुक्लाय। स्वाहा। कृष्णाय। स्वाहा। पार्या
णि। पक्ष्माणि। अवार्या इत्यवार्याः। इक्षवः। अवार्याणि। पक्ष्माणि। पार्याः। इक्षवः। वातम्। प्राणेन। अपानेन।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३ ॐ॰ नेत्रयेण। श्रोत्रेण। नासिके॰ इति नासिके। उपयाममित्युप। यामम्। अपरेण। ओष्ठेन। सन्न। ऊर्ध्वेरेणोत्तरेन। तेरे

णः। पुरुकाशेनेति पुरु। काशेन। अन्तरम्। अन्नकाशेन। अन्तकाशेनेत्यन्त। काशेन। वान्यम्। निवेष्यमिति

3 नि। वेष्यम्। मृत्या। लनयित्नुम्। निर्बाधेनेति निः। बाधेन। अशनिम्। मस्तिष्केन। विद्युतम्। कनीन॰

काभ्याम्। कर्णाभ्याम्। [illegible] विद्युतमिति वि। द्युतम्। कनीनका

श्रोत्रम्। [illegible] श्रोत्राभ्याम्। कर्णौ। तेदनीम्। अधरकण्ठेनेत्यधर। कण्ठेन। अपः। ष्टु

विद्युतमिति २

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ष्ककऐटेनेति शुष्क। कऐटेन। विव्रम्। मन्याभिः। अदितिम्। शीर्ष्णा। निर्ऋतिमिति निः। ऋतिम्। निर्जर्जल्प्ये
नेति निः। जर्जल्प्येन। शीर्ष्णा। संक्रोशैरिति सम्। क्रोशैः। प्राणान्। रेष्माणम्। स्तुपेन २ मशकान्। केशैः।
इन्द्रम्। स्वपसेति सु। अपसा। वहेन। बृहस्पतिम्। शकुनिसादेनेति शकुनि। सादेन। कूर्मान्। शफैः।
आक्रमणमित्या। क्रमणम्। स्थूराभ्याम्। ऋक्षलाभिः। कपिञ्जलान्। जवम्। जङ्घाभ्याम्। अध्वानम्।
बाहुभ्यामिति बाहु। भ्याम्। जाम्बीलेन। अरण्यम्। अग्निम्। अतिरुग्भ्यामित्यतिरुक्। भ्याम्। पूषणम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२ ॐ 3

दोर्ब्रामितिदोः। ब्राम। अश्विनौ। अर्ऽसाब्राम। हृदम। रोराब्राम। उ अग्न्योः। पत्तनिः। घोयोः। निपत्त
निरितितिनि। पत्तनिः। रुद्रस्य। तृतीया। सोमस्य। चतुर्थी। आदित्ये। पञ्चमी। इन्द्रोऐपे। षष्ठी। मरुताम। सप्त
मी। बृहस्पतेः। अष्टमी। अर्यम्णः। नवमी। धातुः। दशमी। इन्द्रस्य। एकादशी। वरुणस्य। द्वादशी। यमस्य।
त्रयोदशीतित्रयः। दशी। ४ इन्द्राग्न्योः। पत्तनिः। सरस्वत्यै। निपत्ततिरितितिनि। पत्तनिः। मित्रस्य। तृती
या। अपाम। चतुर्थी। निर्ऋत्या ऽ इतिनिः। अग्न्यै। पञ्चमी। अग्नीषोमयोः। षष्ठी। सर्पाणाम। सप्तमी। विष्णोः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

४

अष्टमी। सुस्त्रः। नवमी। त्रिवृन्न दशमी। इन्द्रस्यैकादशी। ब्रह्मणस्प। द्वादशी। यम्मेष। त्रयोदशीति त्रयः दशी
द्यावापृथिव्योः। दक्षिणम्। पार्श्वम्। विश्वेषाम्। देवानाम्। उत्तरं ५ मरुतां स्कन्धाः। विश्वेषां देवानां।
प्रथमा। कीकसा। रुद्राणां। द्वितीया। आदित्यानां। तृतीया। वायोः। पुच्छं। अग्नीषोमयोः। भासदौ। कुञ्चौ।
श्रोणी। ब्राह्मिति श्रोणि। ऊरुम्। इन्द्राबृहस्पती ऽ इतीन्द्राबृहस्पती। ऊरुब्राह्मित्रस्य। ऊरुम्। मित्रावरुणे
अल्गाभ्याम्। आक्रमणं स्थिमा। क्रमणं। स्थूरब्रा। बलं। कुष्ठाभ्याम् दे पूषणं। वनिष्ठुना। अन्धाहीति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

५ ॐ ताम्न्या। अहीन्। स्थूलगुदयेति स्थूला। गुदया। सर्प्यान्। गुदाभिः। विहृतः इति विहृतः। आन्त्रैः। अपः।

वृहिमन्ता। वर्षणे। अप्सोष्ठ्यौ। वाजिने। शेपेन। प्राजामिति प्र। जां। रेतसा। चाषान्। पित्तेन। प्रदरानि

ति प्र। दरान्। पायुना। कूश्मान्। शाकपिण्डैरिति शाक। पिण्डैः। ४ इन्द्रस्य। क्रोडः। अदित्यै। पाजस्य

म्। दिशाम्। यज्ञवंशः। अदित्यै। भसत्। जीमूतान्। हृदयौपशेन। अन्तरिक्षम्। पुरीतता। पुरीततेति पु

रि। तता। नभः। उदर्येण। चक्रवाकाविति चक्र। वाकौ। मतस्नाभ्यां। दिवं। वृक्काभ्यां। गिरीन्। प्लाशिभिः रिति प्लाशि भिः

५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उपलान्। लीन्हा। बल्मीकान्। क्रोमसिरिति क्रोम। भिः। गालौभिः। गुल्मान्। हिराभिः। स्रवन्तीः।
हृदान्। क्रदि ब्राममिति क्रदि। ब्रामम्। समुद्रे। उदरेण। वैष्मानरे। भस्मना। ८ विधृतिमिति विधृतिं
नाड्या। सूनेतरमेन। स्रुपः। शूष्मा। मरीचीः। विष्णुद्रिरिति विष्णुद्र। भिः। नीहारे। उष्मणा। शीनोबस
या। प्रुष्वाः। ऋक्षुभिरिति ऋक्षु। भिः। ह्रादुनीः। इषीकाभिः। असृग्। वदन् ष्टसि। विज्ञाणि। अङ्गैः।
लवत्राणि। रूपेण। पृथिवी। त्वचा। जुम्बकाय। स्वाहा। ८ यस्य। इमे। हिमवन्तः इति हिमवन्तः। म

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

५

5

ॐ

हिमवेति महित्वा । यस्य । समुद्रं । रसया । सह । आहुः । यस्य । इमाः । प्रऽदिशः । इति प्रऽदिशः । यस्य । बाहू इति बा

हू । १० । यः । आत्मऽदाः । इत्यात्मऽदाः । बलऽदाः । इति बलऽदाः । यस्य । विश्वे । उपऽआसते । इत्युपऽआसते । प्रऽशिष

मिति प्रऽशिषं । यस्य । देवाः । यस्य । छाया । अमृतं । यस्य । मृत्युः ॥ ॥ ॥ आ । नः । भद्राः । क्रतवः । यन्तु । विश्वतः

अदब्धासः । अपरीतासः । इत्यपरिऽइतासः । उत्ऽभिदः । इत्युत्ऽभिदः । देवाः । नः । यथा । सदं । इत् । वृधे । असन् । अ

प्रऽयुवः इत्यप्रऽयुवः ॥ रक्षितारः । दिवेऽदिवे इति दिवेऽदिवे । १ । देवानां । भद्रा । सुऽमतिः । ऋजूयतां ।

१२

६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ऋजुयतां। ऋजुयतामित्यृजु॥ यतां। देवानां। रातिः। अभि। नः। नि। वर्ततां। देवानां। सख्यम्। उप। सेदि
मा। वयम्। देवाः। नः। आयुः। प्र। तिरन्तु। जीवसे ॥ २ ॥ तान्। पूर्वया। निविदेति नि। विदा। हूमहे। वयं। भगं।
मित्रं। अदितिं। दक्षं। अस्रिधं। अर्यमणं। वरुणं। सोमं। अश्विना। सरस्वती। नः। सुभगेति सु। भगा। मयः। करत् ॥ ३ ॥
तत्। नः। वातः। मयोभ्विति मयः। भुवातु। भेषजं। तत्। माता। पृथिवी। तत्। पिता। द्यौः। तत्। ग्रावाणः। सोम
सुतः इति सोम। सुतः। मयोभुवः इति मयः। भुवः। तत्। अश्विना। शृणुतं। धिष्ण्या। युवम् ॥ ४ ॥ तम्। ईशानम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ जगतः। तस्थुषः। पतिं। धियञ्जिन्वमिति धियम्। जिन्वं। अवसे। हूमहे। वयं। पूषा। नः। यथा। वेदसां। असत्
वृधे। रक्षिता। पायुः। अदब्धः। स्वस्तये ॥ १६ ॥ स्वस्ति। नः। इन्द्रः। वृद्धश्रवा इति वृद्ध। श्रवाः। स्वस्ति। नः। पूषा
विश्ववेदा इति विश्व। वेदाः। स्वस्ति। नः। तार्क्ष्यः। अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट। नेमिः। स्वस्ति। नः। बृहस्पतिः। द
धातु ॥ १७ ॥ पृषदश्वा इति पृषत्। अश्वाः। मरुतः। पृश्निमातर इति पृश्नि। मातरः। शुभंयावान इ
ति शुभं। यावानः। विदथेषु। जग्मयः। अग्निजिह्वा इत्यग्नि। जिह्वाः। मनवः। सूरचक्षस इति सूर। चक्ष

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सः। विश्वे। नः। देवाः। अवसा। आ। गमन्। इह ॥१८॥ भद्रं। कर्णेभिः। शृणुयाम। देवाः। भद्रं। पश्येम। अक्षभि
त्यक्षभिः। यजत्राः। स्थिरैः। अङ्गैः। तुष्टुवांसः। तुष्टुवांस इति तुष्टुवांसः। तनूभिः। वि। अशेमहि
देवहितमिति देव। हितं। यत्। आयुः ॥१९॥ शतं। इत्। नु। शरदः। अन्ति। देवाः। यत्र। नः। चक्र। जरसं। तनूनां।
पुत्रासः। यत्र। पितरः। भवन्ति। मा। नः। मध्या। रीरिषत। रिरिषतेति रिरिषत। आयुः। गन्तोः ॥२०॥ अदितिः। द्यौः। अदितिः।
अन्तरिक्षम्। अदितिः। माता। सः। पिता। सः। पुत्रः। विश्वे। देवाः। अदितिः। पञ्च। जनाः। अदितिः। जातम्। अ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

दि। तः। जनितमितिजनि। तम्। २१। मा। नः। मित्रः। वरुणः। अर्यमा। आयुः। इन्द्रः। ऋभुक्षाः। मरुतः। परि। ख्य

न्। यत्। वाजिनः। देवजातस्येतिदेवजातस्य। सप्तेः। प्रवक्ष्यामः इति प्र। वक्ष्यामः। विदथे। वीर्याणि। २२। य

त्। निर्णिजा। निर्णिजेतिनिःनिजा। रेक्णसा। प्रावृतस्य। रातिं। गृभीतां। मुखतः। नयन्ति। सुप्राङिति सु।

प्राङ्। अजः। मेम्यत्। विश्वरूप इति विश्व। रूपः। इन्द्रापूष्णोः। प्रियं। अपि। एति। पाथः। २३। एषः। छागः।

पुरः। अश्वेन। वाजिना। पूष्णः। भागः। नीयते। विश्वदेव्य इति विश्व। देव्यः। अभिप्रियमित्यभि। प्रियम्। यत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुरोडाशं। अर्वता। त्वष्टा। इत्। एनं। सौश्रवसाय। जिन्वति। २४ यत्। हविष्यं। ऋतुशःऽइत्यृतुऽशः। देवयानमिति देव
ऽयानं। त्रिः। मानुषाः। परि। अश्वं। नयन्ति। अत्र। पूष्णः। प्रथमः। एति। यज्ञं। देवेभ्यः। प्रतिवेदयन्निति प्रति। वेद
यन्। अजः॥ २५ होता। अध्वर्युः। आवयाःऽइत्याऽवयाः। अग्निमिन्धःऽइत्यग्निम्ऽइन्धः। ग्रावग्राभऽइति ग्राव।
ग्राभः। उत। शंस्ता। सुविप्रऽइति सुऽविप्रः। तेन। यज्ञेन। स्वरंकृतेनेति स्वः। अरंकृतेन। स्विष्टेनेति सुऽइष्टे
न। वक्षणाः। आ। पृणध्वं॥ २६ यूपव्रस्काऽइति यूपऽव्रस्काः। उत। ये। यूपवाहाऽइति यूपऽवाहाः। चषालं। ये।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

८ ॐ

अश्वयूपायेत्यश्व । यूपाय । तक्षति । ये । च । अर्वते । पचनं । सम्भरन्तीति सं । भरन्ति । उतो इत्युतो । तेषां । अभिगूर्तिरित्य
भि । गूर्तिः । नः । इन्वतु । ६ । उप । प्र । अगात् । सुमदिति सु । मत् । मे । अधायि । मन्म । देवानां । आशाः । उप । वीत
पृष्ठ इति वीत । पृष्ठः । अनु । एनं । विप्राः । ऋषयः । मदन्ति । देवानां । पुष्टे । चकृम । सुबन्धुमिति सु । बन्धुं । ७ । यत् ।
वाजिनः । दाम । सन्दानमिति सं । दानं । अर्वतः । या । शीर्षण्या । रशना । रज्जुः । अस्य । यत् । वा । घ । अस्य । प्रभृतमि
ति प्र । भृतं । आस्ये । तृणं । सर्वा । ता । ते । अपि । देवेषु । अस्तु ॥ ८ ॥ यत् । अश्वस्य । क्रविषः । मक्षिका । आश । यत् । वा ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वरौ। स्वधिताविति स्व। धितौ। रिप्तं। अस्ति। यत्। हस्तयोः। शमितुः। यत्। नखेषु। सर्वा। ता। ते। अपि। देवेषु। अस्तु। ९। यत्। ऊवध्यम्। उदरस्य। अप
पवातीत्यपवाति। यः। आमस्य। क्रविषः। गन्धः। अस्ति। सुकृतेति सुकृता। तत्। शमितारः। कृण्वन्तु। उत। मेधं।
शृतपाकमिति शृत। पाकं। पचन्तु। १०। यत्। ते। गात्रात्। अग्निना। पच्यमानात्। अभि। शूलं। निहतस्येति नि
हतस्य। अव धावति। मा। तत्। भूम्यां। मा। आ। श्रिषत्। मा। तृणेषु। देवेभ्यः। तत्। उशद्भ्य इत्युशत्
तः। अस्तु। रातम्। अस्तु। ११। ये। वाजिनं। परि। पश्यन्तीति परि। पश्यन्ति। पक्वम्। ये। ईम्। आहुः। सुरभिः। निः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ। हरा३ इति। ये। वा। अव्र्वीनः। मा। पृषे। सुभिद्रा। अमिति। मा। पृषं। सा। भिद्राम्। उपामतः। उस्पा। आसने। २२। पत्। नीदणः।
मितिति। ईदणः। मौं स्पवन्मा। उषायाः। पा। पा। आणि। उस्मः। आमेवनानीया। मेवनानि। उषमएया। अपि याने
यपि। वानी। वहूणाम्। अस्कः। ह्वनाः। यरि। भ्रूषान्ति। अप्पम्। २४ मा। ना। अग्निः। ख्वतयीनः। उमगोष्मिति। तिष्ठ्
मागोष्मिः। मा। उषा। आजन्ती। अभि। विक्रा। जगूर्षः। रहे। वीते। अभिशृर्नेमिष्यमि। पृनमू। वषङ्कृतमिति। वषट्कृ।
ह्यते। ते। देवासः। प्रति। गृभ्णान्ति। अश्वं। २५ निक्रमणमितिति। क्रमणम्। निषदनम्। निसदनमितिति।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सदनम्। विवर्त्तनमिति वि।वर्त्तनम्। यत्। च। पड्बीशम्। अर्वतः। यत्। च। पपौ। यत्। च। घासिम्। जघास ॥ २६ ॥
यत्। अश्वाय। वासः। उपस्तृणन्तीत्युप।स्तृणन्ति। अधीवासम्। अधिवासमित्यधि।वासम्। या। हिरण्यानि।
अस्मै। सन्दानमिति सम्।दानम्। अर्वन्तम्। पड्बीशम्। प्रिया। देवेषु। आ। यामयन्ति। यमयन्तीति यमयन्ति ॥ २७ ॥
यत्। ते। सादे। महसा। शूकृतस्य। पार्ष्ण्या। वा। कशया। वा। तुतोद। स्रुचेवेति स्रुचा।इव। ता। हविषः। अध्वरे
षु। ब्रह्मणा। सूदयामि ॥ २८ ॥ चतुस्त्रिंशदिति चतुः।त्रिंशत्। वाजिनः। देवबन्धोः। वङ्क्रीः। अश्वस्य। स्वधि
रिति देव।बन्धोः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१० ॐ तिरिति स्व । धितिः । सम् । एति । अच्छिद्रा । गात्रा । वयुना । कृणोत । परुष्परुः । परुः । परुरिति परुः । परुः । अनुघुष्येत्यनु ।

घुष्या । वि । शस्त ॥ १८ ॥ एकः । त्वष्टुः । अश्वस्य । विशस्तेति वि । शस्ता । द्वा । यन्तारा । भवतः । तथा । ऋतुः । या । ते । गा

10 त्राणाम् । ऋतुथेत्यृतु । था । कृणोमि । तातेति ता । ता । पिण्डानाम् । प्र । जुहोमि । अग्नौ ॥ ४० ॥ मा । त्वा । तपत् । प्रि

यः । आत्मा । अपियन्तमित्यपि । यन्तम् । मा । स्वधितिरिति स्व । धितिः । तन्वः । आ । तिष्ठिपत् । तिष्ठिपदिति तिष्ठिप

त् । ते । मा । ते । गृध्नुः । अविशस्तेत्यवि । शस्ता । अतिहायेत्यति । हाय । छिद्रा । गात्राणि । असिना । मिथु । करि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तिकः । ७१ हरीऽइतिहरी । ते । युञ्जा । पृषतीऽइति पृषती । अभूताम् । उप । अस्थात् । वाजी । धुरि । रासभस्य ७२
सुगव्यमिति सुऽगव्यम् । नः । वाजी । स्वश्व्यमिति सुऽअश्व्यम् । पुंसः । पुत्रान् । उत । विश्वापुषम् । विश्वपुष-
मिति विश्वऽपुषम् । रयिम् । अनागास्त्वमित्यनागाःऽत्वम् । नः । अदितिः । कृणोतु । क्षत्रम् । नः । अश्वः । वनताम् ।
हविष्मान् ॥ ७३ इमा । नु । कम् । भुवना । सीषधाम । सीषधामेति सीसधाम । इन्द्रः । च । विश्वे । च । देवाः । आदि-
त्यैः । इन्द्रः । सगणऽइति सऽगणः । मरुद्भिरिति मरुत्ऽभिः । अस्मभ्यम् । भेषजा । करत् । यज्ञम् । च । नः । तन्वम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ वा। प्रजामितिप्र। जाम्। वा। आदित्यैः। इन्द्रः। सह। सीषधाति। सीसधातीतिसीधाति ४४ इतिपंचविंशो ध्या
यः ७ ॥ २५ अग्निः। च। पृथिवी। च। सन्नतेऽइतिसम्। नते। नतेऽइतिते। मे। सम्। नमताम्। अग्रः। वायुः।
अन्तरिक्षम्। आदित्यः। द्यौः। आपः। वरुणः। सम्। आम। सं५ सद। ऽइतिसम्। सदः। अष्टमी। भूतसाधनीतिभूत। सा
धनी। सकामानितिस। कामान्। अध्वनः। कुरु। संज्ञानमितिसम्। ज्ञानम्। अस्तु। मे। अमुना। २ यथा। इमा
म्। वाचम्। कल्याणीम्। आवदानीत्या। वदानि। जनेभ्यः। ब्रह्मराजन्याभ्याम्। शूद्राय। च। अर्याय। स्वाय। अर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

एणा । प्रियः । देवानाम् । दक्षिणायै । दाता । इह । भूयासम् । अयम् । मे । कामः । सम् । ऋध्यताम् । उप । मा । अदः । नम
तु २ बृहस्पते । अति । यत् । अर्यः । अर्हात् । द्युमत् । इति । द्यु । मत् । विभाति । इति । वि । भाति । क्रतुमत् । इति । क्रतु । मत् । ज
नेषु । यत् । दीदयत् । शवसा । ऋतप्रजात । इति । ऋत । प्रजात । तत् । अस्मासु । द्रविणम् । धेहि । चित्रम् । बृहस्पतये । ना ॥ २ ॥
इन्द्र । सोमान्निति सो । मन् । इह । आ । याहि । पिब । सोमम् । शतक्रतो ऽ इति शत । क्रतो । विषद्भिरिति विषत् । भिः ।
ग्रावभिरिति ग्राव । भिः । सुतम् । इन्द्राय । न । गोमत ऽ इति गो । मते ॥ ४ ॥ इन्द्र । आ । याहि । वृत्रहन्निति वृत्र । हन् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१२

ॐ

12

पिब। सोमम्। शतक्रतोऽइतिशत। क्रतो। गोमद्भिरितिगोमत्। भिः। ग्रावभिरितिग्राव। भिः। सुतम्॥ ५ ऋतावानम्
ऋतवानमित्यृत। वानम्। वैश्वानरम्। ऋतस्य। ज्योतिषः। पतिं। अजस्रम्। घर्मं। ईमहे। वैश्वानराय। ता ६ वैश्वा
नरस्य। सुमताविति सु। मतौ। स्याम। राजा। हि। कम्। भुवनानां। अभिश्रीरित्यभि। श्रीः। इतः। जातः। विश्वम्।
इदम्। वि। चष्टे। वैश्वानरः। यतते। सूर्येण। अग्निः। उक्थेन। वाहसा ७ अग्निः। ऋषिः। पवमानः। पा
ञ्चजन्यःऽइतिपाञ्च। जन्यः। पुरोहितःऽइतिपुरः। हितः। तम्। ईमहे। महागयमितिमहा। गयम्॥ ८ स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हाता। उत्क्वः। वज्रहस्तः ॥ इति वज्रऽहस्तः। षोडशी। शर्म्म। यच्छतु। हन्तु। पाप्मानम्। यः। अस्मान्। द्वेष्टि ॥ ९ ॥ न
म्। वः। दस्मे। ऋतीषहम्। ऋतिसहमित्यृति। सहम्। वसोः। मन्दानम्। अन्धसः। अभि। वत्सम्। न। स्वसरेषु।
धेनवः। इन्द्रम्। गीर्भिरिति गीःभिः। नवामहे ॥ १० ॥ यत्। वाहिष्ठम्। तत्। अग्नये। बृहत्। अर्च्च। विभावसो इ
ति विभाऽवसो। महिषीवेति महिषीऽइव। त्वत्। रयिः। त्वत्। वाजाः। उत्। ईरते ॥ ११ ॥ आहि ॐ इत्स्व। स्त्र। ववाणि
ते। अग्ने। द्युम्ना। इनाः। गिरः। एभिः। वर्द्धासे इन्दुभिरितीन्दुभिः ॥ १२ ॥ ऋतवः। ते। यज्ञम्। वि। तन्वन्तु। मासाः। रक्ष

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१२ ॐ॰ त्वा । ते । हविः । संवत्सरः । ते । यज्ञम् । दधात । नः । प्रजामितिप्र । जाम् । वा । परि । पातु । नः । २७ उपह्वरः इत्युप । ह्वरे । गिरिणाम् । सङ्गमऽइतिसम् । गमे । च । नदीनाम् । धिया । विप्रः । अजायत । २८ उच्चा । ते । जातम् । अन्धसः ।
13 दिवि । सत् । भूमिः । आ । ददे । उग्रम् । शर्म्म । महि । श्रवः । १५ सः । नः । इन्द्राय । यज्यवे । वरुणाय । मरुत्ऽभ्यःऽइति
मरुत् । भ्यः । वरिवोवित् इति वरिवः । वित् । परि । स्रव । १८ एना । विश्वानि । अर्य्यः । आ । द्युम्नानि । मानुषा
णाम् । सिषासन्तः । सिसासन्तःऽइतिसिसासन्तः । वनामहे । १७ स्मना । वीरैः । उक्ष्णासा । गोभिः । अश्वैः । स

वैण। पुष्टे। हिरपुदेतिहिरि। पदा। चतेष्ठदा। वतः। पुदतिवतः। पदा। वृषम्। देवाः। नः। ए। त्वम्। ऋतपेत्व।
या। तयन्त्र। एप। अश्ये। पत्नीः। इह। आ। बृहा। देवानाम्। उपाती। उप। त्वष्टारम्। सोमपीतये। इतिसोम। पीतये। १९
अभि। यज्ञम्। गृणीहि। नः। ग्नावः। नेष्टरितिनेष्टः। पिब। ऋतुना। तव। हि। रत्नधाः। इतिरत्न। धाः। असि। २१ द्र
विणोदाः। इतिद्रविणः। दाः। पिपीषति। जुहोत। प्र। च। तिष्ठत। नेष्ट्रात्। ऋतुभिः। इष्यत। २२ तव।
अयम्। सोमः। त्वम्। आ। इहि। अर्वाङ्। शश्वत्तमम्। सुमना। इतिसु। मनाः। अस्य। पाहि। अ

ॐ स्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। आ। निषद्य॥ निसद्येतिनिसद्य। मधा। दुग्धिष्व। इमम्। जटरौ। इन्द्रम्। उदु। २२ आमेवेन्नुमा। इवा। नः।
सुहवाः इति सुहवाः। आ। हि। गन्तन। नि। बर्हिषि। सदतना। रणिष्टन। आ। स्था। मन्दस्व। जुजुषाणः। अन्धसः।
त्वष्टः। देवेभिः। जनिभिरितिजनिभिः। सुमद्गणः इति सुमत्। गणः। २३ स्वादिष्टया। मदिष्टया। पवस्व। सोम
धारया। इन्द्राय। पातवे। सुतः २४ रक्षोहेति रक्षः। हा। विश्ववर्षणिरिति विश्व। वर्षणिः। अभि। योनिम्। अ
यः। हते॥ द्रोणे। सधस्थमिति सधस्थम्। आ। असदत् २५ इतिवाजसनेसंहीतायोपद्पादेवीप्रामोध्यायः

14

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

समाः। ता। अग्ने। अनवे। वृद्धयन्त। समवन्तः। ऋषयः। यानि। सत्या। मम। द्विषेन। दीदिहि। रोचनेन। विश्वाः।
आ। भाहि। प्रऽदिशः। ऽइति प्रऽदिशः। चतस्रः ॥ १ ॥ सम्। च। इध्यस्व। अग्ने। प्र। च। बोधय। एनम्। उत्। च। तिष्ठ।
महते। सौभगाय। मा। च। रिषत्। उपसत्ता। ते। अग्ने। ब्रह्माणः। ते। यशसः। सन्तु। मा। अन्ये ॥ २ ॥ त्वाम्।
अग्ने। वृणते। ब्राह्मणाः। इमे। शिवः। अग्ने। संवरणे। ऽइति संवरणे। भव। नः। सपत्नहा। ऽइति सपत्नहा। नः।
अभिमातिजित्। ऽइति अभिमातिऽजित्। च। स्वे। गये। जागृहि। अप्रयुच्छन् ॥ ३ ॥ इह। एव। अग्ने। अधि।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१४

ॐ पुरय।रयिम्।मा।तनति।ऋतवृधौवितुः इति ऋतवृधौ।वितेः।तिकारिणः इति तिति।कारिणः।त्वत्रम्।अग्ने।सुयम॰

15 मितिसु।यमम्।अस्तु।वझाम्।उपसुनेस्वेण।सुता।वृद्धता।मते।अनिहृतः।अनिलृ इतरस्पनि।स्त्रृनः ४

दुत्रेण।अग्ने।स्वायुरितिसु।आयुः।समम्।रभस्व।मित्रेण।अग्ने।मित्रधेये इति मित्र।धेये।यतस्व।सजा।

तानामितिस।जातानाम्।मध्यमस्थाः इति मध्य।मा।स्थाः।एधि।एधि।राज्ञाम्।अग्ने।विहव्यः इति वि।हव्यः

दीदिहि।इह ५ अति।निहः।अति।स्रिधः।अति।अचितिम्।अति।अरातिम्।अग्ने।विश्वा।हि।अग्ने।दुरि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेतिड३ः । इता । सहस्वा । स्रथ्या । स्रस्मस्राम । सहवीराम्मिति सह । वीराम । रुयिम । दाः ६ स्रना । धृष्यः । जातवेदाः

इति जातवेदाः इति जात । वेदाः । स्रनिहृतः । स्रनिस्तृतः इत्यनि । स्तृतः । विराडिति विराट् । स्रगे । त्वस्रम

दितिद्व स्र । मन्ता । दीदिहि । इह । विश्वाः । स्राशाः । प्रमुञ्चन्निति प्र । मुञ्चन् । मा । नेषीः । भियः । शिवेभिः । स्र

द्य । पतिः । पाहि । नः । हृये ७ हहस्पते । सवितः । बोधय । एनम । सम्शितमिति सम । शितम । वितरा

सन्तरामिति सम । तराम । सम । शिशाधि । हईय । एनम । महते । सौमगाय । विश्वे । एनम । स्रनु । मद

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५ ॐ न्नु । देवाः ॥८॥ अमत्रभृया । दिव्यमत्रा । भूयात् । अपया । यत् । प्रमस्य । बृहस्पते । अभिशस्तेः । इत्यभि । शस्तेः ॥ अमुञ्चः

प्रति । अग्रौहताम् । अश्विना । मृत्युम् । अस्मात् । देवानाम् । अग्रे । भिषजा । शचीभिः ॥९॥ ऊर्ध्वाः । अस्य । समिध

16 इति सम् । इधः । भवन्ति । ऊर्ध्वा । शुक्रा । शोचींषि । अग्नेः । द्युमत्तमेति द्युमत् । तमा । सुप्रतीकस्ये

ति सु । प्रतीकस्य । सूनोः ॥१०॥ तनूनपादिति तनू । नपात् । असुरः । विश्ववेदा इति विश्व । वेदाः । देवः । पथ १

अनक्ति । मध्वा । घृतेन ॥११॥ मध्वा । यज्ञम् । नक्षति । प्रीणानः । नराशंसः । अग्निः । सुकृदिति सु । कृत् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

देवः। सविता। विभक्तारम्। इति विऽभक्तारम् ॥ १२ ॥ सख्यौ। सुयमा। प्रति। शवस्या। घृतेन। ईळानः। वह्निः। नमसा। अ-
ग्निम्। स्रुवः। सुऽअध्वरेषु। प्रयस्वन्ति प्रयत्सु। इति ॥ १३ ॥ सः। पवता। अस्य। महिमा। नमः। अग्नेः। सः। ईम्। मन्द्रा
सुऽयमः। इति सुयमा। सुयमः। वसुः। चेतिष्ठः। सुयातमः। इति वसुः। यामसमः। वा॥ ४॥ ह्वारः। देवीः। अनु।
अस्य। विश्वे। व्रता। ददन्ते। अग्नेः। उरुहव्यवसः। इत्युरुऽहव्यवसः। यामन्। निति। पत्यमानाः ॥ १५ ॥ ते इति ते। अ-
स्य। योषणे। इति योषणे। दिव्ये। इति दिव्ये। न। योना। उषासानक्ता। उषसानक्तेत्युषसाऽनक्ता। इमम्। यज्ञम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

८

17

अवतानाम्। अध्वरम्। नः १६ दैव्या। होतारा। ऊर्ध्वम्। अध्वरम्। नः। अग्नेः। जिह्वाम्। अभि। गृणीतम्। कृणुतम्
नः। स्विष्टिम् इति सु‌इष्टिम् १७ तिस्रः। देवीः। बर्हिः। आ। इदम्। सदन्तु। इडा। सरस्वती। भारती। मही। गृणाना १८
तत्। नः। तुरीपम्। अद्भुतम्। पुरुक्षु। त्वष्टा। सुवीर्यम् इति सुवीर्यम्। रायः। पोषम्। वि। स्यतु। नाभिम्।
अस्मे इत्यस्मे १९ वनस्पते। अव। सृज। रराणः। त्मना। देवेषु। अग्निः। हव्यम्। शमिता। सूदयाति २० अ
ग्ने। स्वाहा। कृणुहि। जातवेदः इति जातवेदः। इन्द्राय। हव्यम्। विश्वे। देवाः। हविः। इदम्। जुषन्ताम् २१

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

टटीवोऽ घन्नातितिपीवः। घन्नान। रयीहयऽइतिरयिहयः। सुमेधाऽइतिसु। मेधाः। श्वेतः। सीषक्ति। सिसः
क्तीतिसिसक्ति। निस्रुतामिनिष्ठुताम्। अभिश्रीरित्यभि। श्रीः। तेवायवे। समनसऽइतिस। मनसः। वितस्थुः।
विश्वाऽइत्। नरः। स्वपत्यानीतिसु। अपत्यानि। चक्रुः २२ रायेनु। यम्। यज्ञतुः। रोदसीऽइतिरोदसी। इमेऽइती
मे। रायेदेवी। धिषणा। धाति। देवम्। अध। वायुम्। नियुतःऽइतिनि। युतः। सश्चत। स्वाः। उत। श्वेतम्। वसुधिति
मितिवसु। धितिम्। निरेके २३ आपः। ह। यत्। बृहतीः। विश्वम्। आयन्। गर्भम्। दधानाः। जनयन्तीः। अग्नि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५ म्। ततान्। देवानाम्। असुम्। अवर्तत। असुः। एकः॥ २४ यः। चित्। आपः। महिना। पर्यपश्यदिति परि। अपश्य

96 म्। दक्षम्। दधानाः। जनयन्तीः। यज्ञम्। यः। देवेषु। अधि। देवः। एकः। आसीत्॥ २५ आ। याभिः। यासि। दाश्वा

ंसम्। अच्छ। नियुद्भिरिति नियुत्ऽभिः। वायो इति वायो। इष्टये। दुरोणे। नि। नः। रयिम्। सुभोजसमिति सु

भोजसम्। युवस्व। नि। वीरम्। गव्यम्। अश्व्यम्। च। राधः॥ २६ आ। नः। नियुद्भिरिति। नियुत्ऽभिः। शतिनी

भिः। अध्वरम्। सहस्रिणीभिः। उप। याहि। यज्ञम्॥ वायो इति वायो। अस्मिन्। सवने। मादयस्व॥ २७ नियु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वा । नः । वायो इति वायो । आ । गहि । अयम् । शुक्रः । अयामि । ते । गन्ता । अमी । सुन्वन्तः । गृहम् ॥ २८ वायो इति
वायो । शुक्रः । अयामि । ते । मध्वः । अग्रम् । दिविष्टिषु । आ । याहि । सोमपीतमः इति सोमपीतये ।
स्पार्हः । देव । नियुत्वता ॥ २९ वायुः । अग्रेगाः इत्यग्रेगाः । यज्ञप्रीः इति यज्ञप्रीः । साकम् । गन् । मनसा । य
ज्ञम् । शिवः । नियुद्भिः इति नियुत्भिः । शिवाभिः ॥ ३० वायो इति वायो । ये । ते । सहस्रिणः । रथासः । तेभिः
आ । गहि । नियुत्वान् । सोमपीतये इति सोमपीतये ॥ ३१ एकया । च । दशभिः इति दशभिः । च । स्वभूत इति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५

उ॰ स्वऽभूते। द्वाभ्याम्। इष्टये। विंशती ऽ इति विंशती। च। तिसृभिरिति तिसृऽभिः। च। वहसे। त्रिंशता। च। नियुद्भिरिति नि

युत्ऽभिः। वायो ऽ इति वायो। इह। ता। वि। मुञ्च २१ तव। वायो ऽ इति वायो। ऋतस्पते। ऋतपत ऽ इत्यृतऽपते।

19 त्वष्टुः। जामातः। अद्भुत। अवांसि। आ। वृणीमहे २२ अभि। त्वा। शूर। नोनुमः। अदुग्धा ऽ इवेत्यदुग्धाःऽ

इव। धेनवः। ईशानम्। अस्य। जगतः। स्वर्दृशमिति स्वःऽदृशम्। ईशानम्। इन्द्र। तस्थुषः २३ न। त्वा

वानिति त्वाऽवान्। अन्यः। दिव्यः। न। पार्थिवः। न। जातः। न। जनिष्यते। अश्वायन्तः। अश्वायन्त ऽ इत्यश्वायन्त

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मघवन्निति मघ।वन्।इन्द्र।वाजिनः।गव्यन्तः।त्वा।हवामहे २५ त्वाम्।इत्।हि।हवामहे।साता।वाजस्य।
कारवः।त्वाम्।वृत्रेषु।इन्द्र।सत्पतिमिति सत्।पतिम्।नरः।त्वाम्।काष्ठासु।अर्वतः २६ सः।त्वम्।नः।चित्र।
वज्रहस्तेति वज्र।हस्त।धृष्णुयेति धृष्णु।या।महः।स्तवानः।अद्रिवऽइत्यद्रि।वः।गाम्।अश्वम्।रथ्यम्।इ
न्द्र।सम्।किर।सत्रा।वाजम्।न।जिग्युषे २७ कया।नः।चित्रः।आ।भुवत्।ऊती।सदावृधऽइति सदा।वृधः।सखा
कया।शचिष्ठया।वृता २८ कः।त्वा।सत्यः।मदानाम्।मंहिष्ठः।मत्सत्।अन्धसः।दृढा।चित्।आरुजऽइत्या।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२ ॐ

20

वृजे। वर्म ३९ अभि। सन्तः। सत्वीनाम्। अविता। जरितॄणाम्। सनाम्। भव। सानुतये ४० यज्ञायज्ञेति यज्ञाऽयज्ञा।
वः। अग्नये। गिरागिरेति गिराऽगिरा। च। दक्षसे। प्रप्रेति प्रऽप्र। वयम्। अमृतम्। जातवेदसमिति जातऽवेदसम्। प्रि
यम्। मित्रम्। न। शंसिषम् ४१ पाहि। नः। अग्ने। एकया। उत। द्वितीयया। गीर्भिरिति गीःऽभिः। तिसृभिरिति
तिसृऽभिः। ऊर्जाम्। पते। चतसृभिरिति चतसृऽभिः। वसो इति वसो ४२ ऊर्जः। नपातम्। सः। हिन। अयम्। अस्म
युरित्यस्मऽयुः। दाशेम। हव्यदातय इति हव्यऽदातये। भुवत्। वाजेषु। अविता। भुवत्। वृधे। उत। त्राता। तनूनाम् ४३

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

संवत्सरः।असि।परीवत्सरऽइति परि।वत्सरः।इदावत्सरः।इद्वत्सरऽइतीत्।वत्सरः।वत्सरः।उषसः।ते।कल्पा

न्ताम्।अहोरात्राः।अर्द्धमासाऽइत्यर्द्ध।मासाः।मासाः।ऋतवः।संवत्सरः।ते।कल्पन्ताम्।प्रेत्याऽइति प्र।इत्यै।ए

त्याऽइत्या।इत्यै।सम्।च।अञ्च।प्र।च।सारय॥सुपर्णचिदिति सुपर्ण।चित्।ध्रुवः।सीद ४४ इति श्रीवाजसनेय

संहितायां पदे सप्तविंशतितमोऽध्यायः २७ इन्द्रम्।इडः।पदे।नाभा।पृथिव्याः।अधि।दिवः।वर्ष्मन्।सम्।इध्य

ते।ओजिष्ठः।चर्षणीसहाम्।चर्षणीसहामिति चर्षणि।सहाम्।वेतु १ तनूनपातमिति तनू।नपातम्।ऊतिभि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

४८ ओं। विदुन्ति। भिः। जेतारम्। अपराजितम्। अपराजितमित्यपराऽजितम्। इन्द्रम्। देवम्। स्वर्विदमिति स्वः। विदम्। पथिभिरिति पथि।
भिः। मधुमत्तमैरिति मधुमत्ऽतमैः। नराशंसेन। तेजसा २ इडाभिः। इन्द्रम्। ईडितम्। आजुह्वानमित्याऽजु
५ ह्वानम्। अमर्त्यम्। देवाः। देवैः। सवीर्य्य इति सऽवीर्यः। वज्रहस्त इति वज्रऽहस्तः। पुरन्दर इति पुरम्ऽदरः। २
बर्हिषि। इन्द्रम्। निषद्वरम्। निषद्वरमिति निऽसद्वरम्। वरम्। वृषभम्। नर्य्यापसमिति नर्य्यऽअपसम्। वसुभिरिति
वसुऽभिः। रुद्रैः। आदित्यैः। सयुग्भिरिति सयुक्ऽभिः। बर्हिः। आ। असदत् ४ भुजः। न। वीर्यम्। सहः। द्वारः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इन्द्रम्। अवर्द्धयन्॥ सुत्राणः। सुत्रानाऽइतिसुत्रायनाः। अस्मिन्। यज्ञे। वि। अश्रयन्ताम्। ऋतावृधः। ऋतवृधः
इत्यृतवृधः। द्वारः। इन्द्राय। मीढुषे। व्यन्तु ५ उषेऽइत्युषे। इन्द्रः। सा। धेनूऽइतिधेनू। सुदुघेऽइतिसुदुघे। मातरा।
मही ऽइतिमही॥ सवानरावितिसवानरौ। ना। तेजसा। वत्सम्। इन्द्रम्। अवर्द्धताम्। वीताम् ६ भिषजा। सखाया।
हविषा। इन्द्रम्। भिषज्यतः॥ कवीऽइतिकवी। देवौ। प्रचेतसावितिप्रचेतसौ। इन्द्राय। पुनः। इन्द्रियम् ७ इडा।
सरस्वती। भारती। मही॥ इन्द्रपत्नीरितीन्द्रपत्नीः। हविष्मती ८ त्वष्टारम्। इन्द्रम्। देवम्। भिषजम्। सुयजम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२ उ॰ तिष्ठ । जैत्रम् । घृतश्रियमिति घृत । श्रियम् । पुरुस्पृहमिति पुरु । स्पृहम् । सुरेतममिति सु । रेतमम् । मघोनम् ९
पिपः । जोष्टारम् । इन्द्रियम् । मध्वा । समञ्जन्निति सम् । अञ्जन् । पथिभिरिति पथि । भिः । सुगेभिरिति सु ।
गेभिः ॥ १० ॥ इन्द्रम् । स्वाहा । आज्यस्य । मेदसः । स्तोकानाम् । स्वाहाकृतीनामिति स्वाहा । कृतीनाम् । हव्यसूक्ती
नामिति हव्य । सूक्तीनाम् । देवाः । आज्यपा इत्याज्य ऽ पाः । जुषाणाः । इन्द्रः ॥ ११ ॥ देवम् । बर्हिः । इन्द्रम् । सुदेवमि
ति सु । देवम् । देवैः । वीरवदिति वीर । वत् । स्तीर्णम् । वेद्याम् । अवर्धयत् । वस्तोः । वृतम् । प्राक्तोः । भृतम्

रया। बर्हिष्मतः। अति। अगात् १२ इदम्। मे। याःऽतऽइति समा। याते। वीड्वीः। या। मन्। अवर्द्धयन्। अग्रा। वन्मेन।
नहणेन। कुमारेण। च। मीवता। अपा। अर्वाणम्। रेणुककाठम्। निरेण। ककाटम्। नुदन्नाम्। १३ इदम्
यज्ञे। प्रयन्तीति प्रऽयन्ति। अ केताम्। देवीः। विषाः। प्रा। अयासिषाम्। सहप्रीतेऽइति सह। प्रीते। सथितेऽइति
स। थिते। वीताम् १४ वहस्पितीऽइति वहः। पिती। देव। मा। इदम्। अवर्द्धताम्। अपावि। मन्या। अधा। दे
वांऽसि। आ। अन्मा। वदता। वसा। वायाणि। यजमानाय। शिक्षितेऽइति शिक्षिते १५ सड्येऽदति स।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१३ ॐ इषे। पयस्मा। इषम्। ऊर्जम्। अस्वभ्या। वृत्तत्। मारिषम्। सपीतिमितिस। पीतिम्। अस्वभ्या। नवेन। पूर्वम्। दयमानेः

23 इति दयमाने। पुराणेन। नवम्। अथ्यातम्। ऊर्जम्। ऊर्जोऽइतोऽ इत्यूर्ज्जा। आऽइतो। ऊर्ध्वायमानेऽ दन्सूर्जयमा

ने १६ इतायपा ऽ साविति इत। आयपाऽ सो। आ। अभारद्याम। शिवितो १७ पतिम। इन्दम। अवर्ध्यत्।

अस्तृतत। भारती। दिवम्। रुद्रैः। यज्ञम्। सरस्वती। इडा। वसुमतीतिवसुः। मती। गृहान् १८ त्रिवरूथऽइतित्रि

वरूथ। त्रिवन्धुरऽइतित्रि। वन्धुरः। यानेन। शितिपृष्ठानामितिशिति। पृष्ठानाम्। आहितऽइत्या। हितः। सह

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हेणा। प्र। वर्त्तते। मित्रावरुणा। इन्। सुस्पा। होत्रम्। स्वहेतः। बृहस्पतिः। स्तोत्रम्। आश्विना। आखर्यवम्। १९
मघ्ऽवानऽइति मघ्ऽवा। ऽवः। सुपिप्पलऽइति सुऽपिप्पल। देवम्। स्वरेण। सुस्पृतत। सा। सृन्तरिक्षम्। पृथि
वीम्। सुर्हँ। हीत्। २। स्तोमस्थमितिसु। आस्तस्थम। इन्द्रेण। आ। मन्त्रमिज्या। सुन्मा। बुर्हिँ। षि। आमि।
सम्भृत २। स्विष्टमितिसु। स्विऽष्टम्। कुर्वन्। स्विष्टकृदितिस्विष्ट। कृत। स्विष्टमितिसु। इष्टम्। सुपाक
रोता। नः। ॥२२॥ पुरोडाशम्। वमन्। इन्द्राय। हाणाम। इन्द्राय। हाणेन। सुघन्त। नम्। सुमभीत। सुवीहयन। पु

२४ ओं० गोऽअश्वेन २३ समिधानमितिसम्ऽइधानम् । महत् । यशः । सुसमिद्धमितिसुऽसमिद्धम् । समिद्धम् । वरेण्यम् । अग्निम् । इन्द्र

२५ म् । वयोधसमितिवयःऽधसम् । गायत्रीम् । छन्दः । इन्द्रियम् । त्र्यविमितित्रिऽअविम् । गाम् । वयः । दधत् २४ तनू

नपातमितितनूऽनपातम् । उद्भिदमित्युत्ऽभिदम् । यम् । गर्भम् । अदितिः । दधे । षम् । पातम् । उद्भिदमित्युत्ऽशुचिम् ।

उष्णिहम् । दित्यवाहमितिदित्यऽवाहम् २५ ईडेन्यम् । ईडितम् । हव्यवन्तमितिहव्यऽवन्तम् । इमम् । इडाभिः । ई

ड्यम् । सहः । सोमम् । अनुष्टुभम् । अनुष्टुभमित्यनुऽस्तुभम् । पञ्चाविमितिपञ्चऽअविम् २६ सुबर्हिष

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मितिसु। बर्हिषम्। पूषण्वन्तमितिपूषण्ऽवन्तम्। अमर्त्यम्। सीदन्तम्। बर्हिषि। प्रिये। अमृता। बृहतीम्। त्रि
वत्समितित्रि।वत्सम्॥२७॥ आवसन्तीः। सुप्रायणाः। सुप्रायणाऽइतिसु।प्रायणाः। ऋतावृधः। ऋतवृधऽ
इत्यृत।वृधः। द्वारः। देवीः। हिरण्ययीः। ब्रह्माणम्। पङ्क्तिम्। इह। तुर्यवाहमितितुर्य।वाहम् २८ सुपेशसेति
सु।पेशसा। सुशिल्पेऽइतिसु।शिल्पे। बृहतीऽइतिबृहती। उभेऽइत्युभे। नक्तोषासा। नक्तोषसेतिनक्ता।ष
सा। न। दर्शतेऽइतिदर्शते। विश्वम्। त्रिष्टुभम्। त्रिस्तुभमितित्रि।स्तुभम्। पष्ठवाहमितिपष्ठ।वाहम् २९

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२५ प्रचेतसेतिप्रऽचेतसा। देवानाम्। उत्तममित्युत्ऽतमम्। यशः। होतारा। दैव्या। कवी इति कवी। सयुजेति सऽयुजा।
25 जगतीम्। अनवः। हम्। २०॥ पेशस्वतीः। तिस्रः। देवीः। हिरण्ययीः। भारतीः। बृहतीः। महीः। पतिम्। वि
राजमितिवि। राजम्। येनम्। गाम्। न॥ २१॥ सुरेतसमितिसुऽरेतसम्। त्वष्टारम्। पुष्टिवर्द्धनमितिपुष्टिऽवर्द्ध
नम्। रूपाणि। बिभ्रतम्। पृथक्। पुष्टिम्। द्विपदमितिद्वि। पदम्। उक्षाणम् २२ हिरण्यपर्णमितिहिरण्य।
पर्णम्। उक्थिने। रशनाः। बिभ्रते। वशिम्। भगम्। ककुभम्। वयम्। बृहते २३ स्वाहाकृतीरितिस्वाहाकृतीः। स्व॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्निं।गृहपतिमिति हर।यन्ति।पृथक।ब्रह्मणे भेषजे।कविं।तन्त्रे।श्रुतिच्छन्दसमित्यति।छन्दसे।बृहत्।ऋषभ
मे ऽर्ध देव।बर्हिः।वयोधसमिति वयः॥यसे।देवो।इन्द्र।सर्वदेवत्।गा।यत्र्या।छन्दसा।इन्द्रियं।वन्दे।इ
न्द्रे।वयः।दधत ऋष ऋचि।उष्णिहा।प्राणे।अनडुभा।अनस्त्वभेत्यतरन भ॥बलं।बृहत्या।श्रोत्रं।पङ्क्त्या।अ
ङ्के।दवौ।त्रिष्टुभा।त्रिवत्समेति त्रि।वत्सः।त्रिषि।जगत्या।पृष्ठे।विराजेति वि।राजा।रूपे।द्विपदे निरि।पदा।भर्गो
ककुभा।यशः।श्रुतिच्छन्दसेत्यति।छन्दसा।तन्त्रे।वयोयमसऽइति वयः।यसे।भगो।वयोयमसऽइति वयः॥यसे।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५८ ॐ ब्धागेन २८ इति पदेष्वष्टाविंशतितमोध्यायः २८ ॥ समिद्धऽइतिसम्ऽइद्धः । अञ्जन् । कृदरम् । मतीनाम् ।
२८ घृतम् । अग्ने । मधुमदितिमधुऽमत् । पिन्वमानः । वाजी । वहन् । वाजिनम् । जातवेदऽइतिजातऽवेदः । देवानाम् ।
वक्षि । प्रियम् । आ । सधस्थमितिसधऽस्थम् १ घृतेन । अञ्जन् । सम् । पथः । देवयानानितिदेवऽयानान् ।
प्रजानन्नितिप्रऽजानन् । वाजी । अपि । एतु । देवान् । अनु । त्वा । सप्ते । प्रदिशऽइतिप्रऽदिशः । सचन्ताम् ।
स्वधाम् । अस्मै । यजमानाय । धेहि २ ईड्यः । च । असि । वन्द्यः । च । वाजिन् । आशुः । च । असि । मेध्यः । च ।

वाजिन्। समे। अग्निः। स्या। देवैः। वसुभिरितिवसुऽभिः। सजोषाऽइतिसऽजोषाः। प्रीतम्। वह्निम्
वहतु। जातवेदाऽइतिजातऽवेदाः॥ २॥ स्तीर्णम्। वर्हिः। सुष्टरीम। सुस्तरीमेतिसुऽस्तरीम। जुषाणा।
उरु। पृथु। प्रथमानम्। पृथिव्याम्। देवेभिः। युक्तम्। अदितिः। सजोषाऽइतिसऽजोषाः। स्योनम्।
कृण्वाना। सुविते। दधातु॥ ४॥ एताः। ऊँ इति। इत्यै। वः। सुभगाऽइतिसुऽभगाः। विश्वरूपाऽइ।ऽइतिवि
श्वऽरूपाः। वि। पक्षोभिरितिपक्षःऽभिः। नो। श्रोम। मिमाना। होतारो। ज्योतिः। प्रदिशेतिप्रऽदिशा। दिशा। दि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२७ ओं॰ शंतीभिः। स्तूयमानाः। उत। ऋतैः। ऋष्वाः। सती। कवषः। शुम्भमानाः। द्वारः। देवीः। सुप्रायणाः। सुप्रा
27 यना इति सु। प्रायनाः। भवन्तु ५ नक्ता। मित्रावरुणा। वरन्ती इति नवरन्ती। सदेवम्। यजतानाम्। अभि
सम्विदाने इति सम्। विदाने। उषासा। उषसा उषसा। वाम्। सुहिरण्ये इति सु। हिरण्ये। सुशिल्पे इ
ति सु। शिल्पे। ऋतस्य। योनौ इह। सादयामि ६ प्रथमा। वाम्। सरथिने इति स। रथिना। सुवर्णे इति सु। व
र्णा। देवैः। पश्यन्तौ। भुवनानि। विश्वा। अपिप्रयम्। चोदना। वाम्। मिमाना। होतारा। ज्योतिः। प्रदिशा इति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रादिशा।दिशाना ७ आदित्यैः।नः।भारती।वष्टु।यज्ञम्।सरस्वती।सह।रुद्रैः।नः।आवीत्।इडा।उप
हूतेत्युप।हूता।वसुभिरितिवसुऽभिः।सजोषाऽइतिसऽजोषाः।यज्ञम्।नः।देवीः।अमृतेषु।धत्त ८ त्वष्टा
वीरम्।देवकाममितिदेव।कामम्।जजान।त्वष्टुः।अर्वा।जायते।आशुः।अश्वः।त्वष्टा।इदम्।विश्वम्।भुवनम्
जजान।बहोः।कर्तारम्।इह।यक्षि।होतरितिहोतः ९ अश्वः।घृतेन।त्मन्या।समक्तऽइतिसम्।अक्तः।उप
देवान्।ऋतुशऽइत्यृतु।शः।पाथः।एतु।वनस्पतिः।देवलोकमितिदेव।लोकम्।प्रजानन्निति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२८ ॐ

28

प्र। जानन्। अग्निना। हव्या। स्वदिनानि। वक्षत्॥ १०॥ प्रजापतेतिप्रजा। जा। पतेः। तयस्मा। बाहयानः। बहयानः

इतिवहयानः। सद्यः। जातिः। दृषिषे। यज्ञम्। अग्रे। स्वाहाकृतेनेति स्वाहा। कृतेन। हविषा। पुरोगाऽइतिपुरः।

गाः। याहि। साध्या। हविः। अदन्तु। देवाः ११ यत्। अक्रन्दः। प्रथमम्। जायमानः। उद्यन्। समुद्रात्। यत्। समुद्रा

त्। उत। वा। पुरीषात्। श्येनस्य। पक्षा। हरिणस्य। बाहूऽइतिबाहू। उपस्तुत्यमिसुप। स्तुत्यम्। महि। जानम्। ते।

अर्वन्॥ १॥ येमेन। दत्तम्। त्रितः। एनम्। आयुनक्। अयुनगितयुनक्। इन्द्रः। एनम्। प्रथमः। अधि। अ

धि। अतिष्ठत्। गन्धर्वः। अस्य। रशनाम्। अगृभ्णात्। सूरात्। अश्वम्। वसवः। निः। अतष्ट। २। असि। यमः। असि।
आदित्यः। अर्वन्। असि। त्रितः। गुह्येन। व्रतेन। असि। सोमेन। समया। विपृक्तः ऽइति वि। पृक्तः। आहुः। ते। त्री-
णि। दिवि। बध्नानि। ३। त्रीणि। ते। आहुः। दिवि। बध्नानि। त्रीणि। अप्ऽसु। त्रीणि। अन्तरित्यन्तः। समु-
द्रे। उतेवेत्युत। इव। मे। वरुणः। छन्त्सि। अर्वन्। यत्र। ते। आहुः। परमम्। जनित्रम्। ४। इमा। ते। वाजिन्।
अवमार्जनानीत्यव। मार्जनानि। इमा। शफानाम्। सनितुः। निधानेति नि। धाना। अत्र। ते। भद्राः। रशनाः। अ-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२९

ॐ

पश्यम्। ऋतस्य। याः। अभिरक्षन्तीत्यभि। रक्षन्ति। गोपाः॥ ५॥ आत्मानम्। ते। मनसा। आरात्। अजानाम्। अवः।
दिवा। पतयन्तम्। पतङ्गम्। शिरः। अपश्यम्। पथिभिरिति पथि। भिः। सुगेभिरिति सु। गेभिः। अरेणुभिरित्यरेणु।
भिः। जेहमानम्। पतत्रि॥ ६॥ अत्र। ते। रूपम्। उत्तमम्। अपश्यम्। जिगीषमाणम्। इषः। आ। पदे।
गोः। यदा। ते। मर्तः। अनु। भोगम्। आनट्। आत्। इत्। ग्रसिष्ठः। ओषधीः। अजीगरित्यजीगः॥ ७॥ अनु। त्वा। र
थः। अनु। मर्यः। अर्वन्। अनु। गावः। अनु। भगः। कनीनाम्। अनु। व्रातासः। तव। सख्यम्। ईयुः। अनु। देवाः। मम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मिरे। वीर्यम्। ते॥ १९॥ हिरण्यशृङ्गा ऽइति हिरण्य। शृङ्गः। अयः। अस्य। पादाः। मनोजवा ऽइति मनः। जवाः। अवरः।
इन्द्रः। आसीत्। देवाः। इत्। अस्य। हविरद्यमिति हविः। अद्यम्। आयन्। यः। अर्वन्तम्। प्रथमः। अध्यतिष्ठदित्य
धि। अतिष्ठत्॥ २०॥ ईर्मान्तास ऽइतीर्म। अन्तासः। सिलिकमध्यमास ऽइति सिलिक। मध्यमासः। सम्। शूरणा
सः। दिव्यासः। अत्याः। हंसा ऽइवेति हंसाः। ऽइव। श्रेणिशा ऽइति श्रेणि। शाः। यतन्ते। यत्। आ। अक्षिषुः। दिव्यम्। अ
ज्मम्। अश्वाः॥ २१॥ तव। शरीरम्। पतयिष्णु। अर्वन्। तव। चित्तम्। वात ऽइवेति वातः। ऽइव। ध्रजीमान्। तव। शृङ्गा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३ ॐ णि। विहिता। विहितेति वि। हिता। बृहद्ध्रे इति बृहत्। ध्रे। अग्रे। एषु। अजस्रं। तं। एणं। वृषल्लि। २२ श्यामंतमम्। वाजी। अर्वा। दे

30 वडीवा। मनसा। दीध्यानः। अजस्रं। अग्ने। सुयन्ती। यतो। नाभिः। सुप्ता। अग्नेः। पश्चात्। कवयः। यन्ति। रेभाः। २३। पर

मम्। यतम्। सधस्थमिति सधस्थम्। सप्तमा। अर्वान्। अर्वा। पितरम्। मातृहिया। गमस्याः। अद्य। अग्रा। शान्ते। दाशुषे। वार्याणि

॥ २४॥ समिद्ध इति सम्। इद्धः। अद्य। मनुषः। दुरोणे। देवः। देवान्। यजसि। जातवेद इति जात। वेदः। आ। च।

वह। मित्रमह इति मित्र। मह। चिकित्वान्। त्वम्। दूतः। कविः। असि। प्रचेता इति प्र। चेताः। २५। तनूनपात्

मातरंच बक्षत्या। देवानां जुष्टतमः इति जुष्टतमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दितितनूऽनपात्। पथः। ऋतस्य। यानान्। मध्वा। समऽअञ्जन्। इतिसमऽअञ्जन्। स्वदय। सुऽजिह्व। इतिसुऽजिह्व

मन्मानि। धीभिः। उत। यज्ञम्। ऋन्धन्। देवऽत्रा। इतिदेवऽत्रा। च। कृणुहि। अध्वरम्। नः। २ नराशंसस्य। महि

मानम्। एषाम्। उप। स्तोषाम्। यजतस्य। यज्ञैः। ये। सुऽक्रतवः। इतिसुऽक्रतवः। शुचयः। धियःऽधाः। इतिधियःऽधाम्

धाः। स्वदन्ति। देवाः। उभयानि। हव्या। ३ आऽजुह्वानः। इत्याऽजुह्वानः। ईड्यः। वन्द्यः। च। आ। याहि। अग्ने। वसुऽ

भिः। इतिवसुऽभिः। सऽजोषाः। इतिसऽजोषाः। त्वम्। देवानाम्। असि। यह्व। होता। सः। एनान्। यक्षि। इषितः। यजीयान्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३२ ॥ ॐ ॥ न॰ २८ प्राचीनम्। बर्हिः। प्रदिशेतिप्र। दिशा। पृथिव्याः। वस्तोः। अस्याः। वृज्यते। अग्रे। अह्नाम्। वि। ऊँऽइत्यूँ।
प्रथते। वितरमिति वि। तरम्। वरीयः। देवेभ्यः। अदितये। स्योनम्॥ २४॥ व्यचस्वतीः। उर्विया। वि। श्रयन्ताम्।
31 पतिभ्यःऽइति पति। भ्यः। न। जनयः। शुम्भमानाः। देवीः। द्वारः। बृहतीः। विश्वमिन्वाऽइति विश्वम्। इन्वाः। देवा।
भ्यः। भवत। सुप्रायणाःऽइति सु। प्रायणाः। २५। आ। सुष्वयन्ती। सुस्वयन्तीऽइति सु। स्वयन्ती। य
जतेऽइति यजते। उपाकेऽइत्युपाके। उषासानक्ता। उषसानक्तेत्युषसा। नक्ता। सदताम्। नि। योनौ। दिव्येऽइति दि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्वे। योषणे ऽइति योषणे। बृहती ऽइति बृहती। सुरुक्मे ऽइति सुऽरुक्मे। अधि। श्रियम्। शुक्रपिशमिति शुक्रऽपि
शम्। दधाने ऽइति दधाने ॥ २१ ॥ दैव्या। होतारा। प्रथमा। सुवाचेति सुऽवाचा। मिमाना। यज्ञम्। मनुषः। यजध्यै।
प्रचोदयन्तेति प्रऽचोदयन्ता। विदथेषु। कारू ऽइति कारू ॥ २२ ॥ आ। नः। यज्ञम्। भारती। तूयम्। एतु। इडा। म
नुष्वत्। इह। चेतयन्ती। तिस्रः। देवीः। बर्हिः। आ। इदम्। स्योनम्। सरस्वती। स्वपसः ऽइति सुऽअपसः। सदन्तु ॥ २२ ॥
यः। इमे ऽइती इमे। द्यावा पृथिवी इति द्यावापृथिवी। जनित्री ऽइति जनित्री। रूपैः। अपिंशत्। भुवनानि।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३२ ॐ। विष्म्वा। तम। अग्रः। होतः। ऋषितः। यजीयान्। देवम्। नष्टारम्। इह। यादि। विद्वान्। २४। उपावसृ। जेन्ते। पा। अत्र। वसृ
जा। त्मन्या। समञ्जन्निति सम्। अञ्जन्। देवानाम्। पाथः। ऋतुथेति ऋतु। था। हवींषि। वनस्पतिः। शामि
ता। देवः। अग्निः। स्वदन्तु। हव्यम्। मधुना। घृतेन। २५। सद्यः। जातः। वि। अमिमीत। यज्ञम्। अग्निः। देवा
नाम्। अभवत्। पुरोगाः इति पुरःऽगाः। अस्य। होतुः। प्रदिशीति प्रऽदिशि। ऋतस्य। वाचि। स्वाहा।
कृतमिति स्वाहा। कृतम्। हविः। अदन्तु। देवाः॥ २६॥ केतम्। कृण्वन्। अकेतवे। पेशः। मर्याः। अपेशसे॥

से। सम्। उषद्भिरित्युषत्ऽभिः॥ अजायथाः॥ ३७॥ जीमूतस्येवेति जीमूतस्यऽइव। भवति। प्रतीकम्। यत्।
वर्मी। याति। समदामिति सऽमदाम्। उपस्थऽइत्युपऽस्थे। अनाविद्धया। तन्वा। जय। त्वम्। सः। त्वा। वर्म
णः। महिमा। पिपर्तु॥ ३८॥ धन्वना। गाः। धन्वना। आजिम्। जयेम। धन्वना। तीव्राः। समदऽइति सऽमदः।
जयेम। धनुः। शत्रोः। अपकाममित्यपऽकामम्। कृणोति। धन्वना। सर्वाः। प्रदिशऽइति प्रऽदिशः। जये
म॥ ३९॥ वक्ष्यन्तीवेति वक्ष्यन्तीऽइव। इत्। आ। गनीगन्ति। कर्णम्। प्रियम्। सखायम्। परिषस्वजाना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३३ ॥ ॐ ॥
33

परिसस्वजानेति परि। सस्वजाना। योषेवेति योषा। इव। शिङ्क्ते। वितते इति वि। तते। अधि। यत्। त्वा। ज्या। इयम्। स
मने। पारयन्ती ॥ ३० ॥ ते इति ते। आचरन्ती इत्याऽचरन्ती। समनेवेति समनाऽइव। योषा। मातेवेति मा
ताऽइव। पुत्रम्। बिभृताम्। उपस्थे इत्युपऽस्थे। अप। शत्रून्। विध्यताम्। संविदाने इति सम्ऽविदाने।
आर्त्नी इत्यार्त्नी। इमे इतीमे। विष्फुरन्ती। विस्फुरन्ती इति वि। स्फुरन्ती। अमित्रान् ॥ ३१ ॥ बह्वीनाम्। पिता
बहुः। अस्य। पुत्रः। चिश्चा। कृणोति। समना। अवगत्येत्यवऽगत्य। इषुधिरितीषु। धिः। सङ्काः। पृतनाः। च। स

वीः । रुहे । ति । नेह्वऽइति नि । नेह्व । जयति । प्रसूतःऽइति प्र । सूतः ॥ ४२ ॥ रथे । तिष्ठन् । नयति । वाजिनः । पुरः । यत्र
यत्रेति यत्र । कामयते । सुषारथिः । सुषारथिरिति सु । सारथिः । अभीशूनाम् । महिमानम् । पनायत । मनः ।
पश्चात् । अनु । यच्छन्ति । रश्मयः ॥ ४३ ॥ तीव्रान् । घोषान् । कृण्वते । वृषपाणयऽइति वृष । पाणयः । अश्वाः ।
रथेभिः । सह । वाजयन्तः । अवक्रामन्तऽइत्यव । क्रामन्तः । प्रपदैरिति प्र । पदैः । अमित्रान् । क्षिणन्ति । शत्रून् ।
अनपव्ययन्तऽइत्यनप । व्ययन्तः ॥ ४४ ॥ रथवाहनम् । रथवाहनमिति रथ । वाहनम् । हविः । अस्य । नाम । य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३४ । ॐ।

34

त्र। आयुधम्। निऽहितम्। इति निऽहितम्। अस्य। वर्म। तत्र। रथम्। उप। शग्मम्। सदेम। विश्वाहा। वयम्। सुऽमन

स्यमानाः। इति सुऽमनस्यमानाः॥ ४५॥ स्वादुऽसंसदः। स्वादुऽसम्ऽसदः। इति स्वादुऽसम्ऽसदः। पितऽ

रः। वयःऽधाः। इति वयःऽधाः। कृच्छ्रेऽश्रितः। इति कृच्छ्रेऽश्रितः। शक्तीऽवन्तः। शक्तिऽवन्तः। इति शक्तिऽवन्तः। गभीरा

गभीराः। चित्रऽसेनाः। इति चित्रऽसेनाः। इषुऽबलाः। इति इषुऽबलाः। अमृध्राः। सतःऽवीराः। इति सतःऽवीराः।

उरवः। व्रातऽसाहाः। इति व्रातऽसाहाः॥ ४६॥ ब्राह्मणासः। पितरः। सोम्यासः। शिवे इति। शि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वो । नः । द्यावापृथिवीऽइति द्यावापृथिवी । अनेहसा । पूषा । नः । पातु । दुरितादिति दुःऽइतात् । ऋतावृधः । ऋत
वृधऽइत्यृत । वृधः । रक्ष । माकिः । नः । अघशंसः । ईशत ॥ ४७ ॥ सुपर्णमिति सु । पर्णम्
वस्ते । मृगः । अस्याः । दन्तः । गोभिः । सन्नद्धेति सम् । नद्धा । पतति । प्रसूतेति प्र । सूता । यत्र । नरः । सम् । च ।
वि । च । द्रवन्ति । तत्र । अस्मभ्यम् । इषवः । शर्म । यंसन् ॥ ४८ ॥ ऋजीते । परि । वृङ्ग्धि । नः । अश्मा । भवतु । नः ।
तनूः । सोमः । अधि । ब्रवीतु । नः । अदितिः । शर्म । यच्छतु ॥ ४९ ॥ आ । जङ्घन्ति । सानु । एषाम् । जघनान् । उ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३५ ॐ। पा।जिस्तूनो।अप्स्वा।जनी।त्वम्।अजनी।प्रचेतसःऽइति॒प्रऽचेतसः।अप्स्वाता।सुमन्त्विति॒सुऽमनाः।सा।चोदय। ५०॥
अहिहिरिवेत्यहिहिःऽइव।भोगैः।परि।एति।बाहुम्।ज्यायाः।हेतिम्।परिबाधमानःऽइतिपरि।बाधमानः।हस्त
35 घ्नःऽइतिहस्तऽघ्नः।विश्वा।वयुनानि।विद्वान्।पुमान्।पुमांसम्।परि।पातु।विश्वतः। ५१। वना
स्पते।वीड्वङ्गःऽइतिवीडुऽअङ्गः।सखा।हि।भूयाः।अस्मत्सखेत्यस्मत्।सखा।प्रतरणःऽइतिप्रऽतरणः।सु
वीरःऽइतिसुऽवीरः।गोभिः।सन्नद्धःऽइतिसम्ऽनद्धः।असि।वीडयस्व।आस्थातेत्याऽस्थाता।ते।जयतु।जे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३

वोति। परः। दिवः। पृथिव्याः। परि। ॐ जः। उद्धृतमित्युत। भृतम्। हुतम्। स्प्यतिः। द्व्याः ऽ उत्ति। वनस्पतिः। भ्यः। परि।
श्राभृतमित्या। भृतम्। सहः। अयाम्। ॐ न्मानम्। परि। गोभिः। आहुतमित्या। हुतम्। इन्द्रस्य। वज्रम्। हविषा
रथम्। यज। पत्र। इन्द्रस्य। वज्रः। महताम्। अनीकम्। मित्रस्य। गर्भः। वरुणस्य। नाभिः। सः। इमाम्। नः। हु
व्यदातिमितिहव्य। दातिम्। जुषाणः। देव। रथ। प्रति। हव्या। गृभाय। ५४ उप। श्वासय। पृथिवीम्। उत।
द्याम्। पुरुत्रेतिपुरु। त्रा। ते। मनुताम्। विष्ठितम्। विष्ठितमितिवि। स्थितम्। जगत्। सः। दुन्दुभे। सजूरिनिस

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२९ ॥ ॐ ॥ जूः । इन्द्रेण । देवैः । दूरात् । दवीयः । अप । सेध । शत्रून् ॥ ५६ ॥ आ । क्रन्दय । बलम् । ओजः । नः । आ । धाः । नि । स्तनिहि ।
दुरितेति दुःऽइता । बाधमानः । अप । प्रोथ । दुन्दुभे । दुच्छुनाः । इतः । इन्द्रस्य । मुष्टिः । असि । वीडयस्व ॥ ५७ ॥ आ ।
अमूः । अज । प्रत्यावर्तयेति प्रतिऽआवर्तय । इमाः । केतुमदिति केतुऽमत् । दुन्दुभिः । वावदीति । सम् । अश्व
पर्णाः । अश्वपर्णाः । चरन्ति । नः । नरः । अस्माकम् । इन्द्र । रथिनः । जयन्तु ॥ ५८ ॥ आग्नेयः । कृष्णग्रीवः ।
इति कृष्णऽग्रीवः । सारस्वती । मेषी । बभ्रुः । सौम्यः । पौष्णः । श्यामः । शितिपृष्ठः । इति शितिऽपृष्ठः । बार्हस्पत्य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्याः॥ शिल्पाः॥ वैश्वदेव्यः इति वैश्वऽदेव्यः॥ ऐन्द्र्यः॥ अरुणाः॥ मारुताः॥ कल्माषाः॥ ऐन्द्राग्नाः॥ संहिताः इति सम्ऽ

हिताः॥ अधोरामाः॥ सावित्र्यः॥ रामाः॥ सावित्र्यः॥ बाहुणाः॥ कृष्णाः॥ एकशितिपादित्येक॥ शितिपात्॥ पेत्वः॥ ५८॥

अग्नये॥ अनीकवते इत्यनीक॥ वते॥ रोहिताञ्जिरिति रोहित॥ अञ्जिः॥ अनड्वान्॥ अधोरामा॥ सावित्र्यः॥ रा

मौ॥ सावित्रौ॥ पौष्णौ॥ रजतनाभी इति रजत॥ नाभी॥ वैश्वदेवौ इति वैश्व॥ देवौ॥ पिशङ्गौ॥ तूपरौ॥ मारुतः॥ क

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२० ॥ ॐ ॥

37

ल्माषः। आग्नेयः। कृष्णः। अजः। सारस्वती। मेषी। बार्हस्पत्यः पेत्वः। १४९। आग्रयणे। गा। यज्ञाय। त्रिवृतः इति त्रिवृ

ते। राथन्तरायेति राथन्तराय। अष्टाकपालः इत्यष्टा। कपालः। इन्द्राय। त्रैष्टुभाय। त्रैष्टुभायेति त्रैष्टुभाय

पञ्चदशायेति पञ्च। दशाय। बार्हताय। एकादशकपालः इत्येकादश। कपालः। विश्वेभ्यः। देवेभ्यः। जाग

तेभ्यः। सप्तदशेभ्यः इति सप्त। दशेभ्यः। वैरूपेभ्यः। द्वादशकपालः इति द्वादश। कपालः। मित्रावरुणाभ्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

म्। एकविᳪंशाग्रामि मैक। विᳪंशाग्राम। वैराजाग्राम। पयस्या। हहुस्स्यन्तेये। पाङ्क्ताय। त्रिणवाय। त्रिनवा

येति त्रि। नवाय। शाक्वराय। बृहः। सवित्रे। श्रौ। सिंहाय। त्रयस्त्रिᳪंशायेति त्रयः। त्रिᳪंशाय। रैवताय। द्वादश

कपालऽइति द्वादश। कपालः। प्राजापत्यऽइति प्राजा। पत्यः। बृहः। अदित्यै। विष्णुपत्न्याऽइति विष्णु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३८ ॐ पत्नैा बृहस्पतये । अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालुऽ इतिद्वादशः कपालः अन्नेमत्याऽ

इत्यन्ते मन्त्यै अष्टाकपालुऽ इत्यष्टाकपालः ॥ ६० ॥ इतिवाजसनेसंहिताया स्वर

तंत्रु देनवविंशतिमोध्यायः ॥ २९ ॥ २९ ॥ २९ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ०

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विश्वानि। देव। सवितः। दुरितानीति दुः-इतानि। परा। सुव। यत्। भद्रम्। तत्। नः। आ। सुव ॥१॥ विभक्तारमि-
ति वि-भक्तारम्। हवामहे। वसोः। चित्रस्य। राधसः। सवितारम्। नृचक्षसमिति नृ-चक्षसम् ॥२॥ ब्रह्मणे।
ब्राह्मणम्। क्षत्राय। राजन्यम्। मरुद्भ्य इति मरुत्-भ्यः। वैश्यम्। तपसे। शूद्रम्। तमसे। तस्करम्। नार-
काय। वीरहणम्। वीरहनमिति वीर-हनम्। पाप्मने। क्लीबम्। आक्रयायाः इत्याक्रयायै। अयोगूम्। का-
माय। पुंश्चलूम्। अतिक्रुष्टायेत्यति-क्रुष्टाय। मागधम् ॥३॥ नृत्ताय। सूतम्। गीताय। शैलूषम्। धर्माय।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ॰

सभाचरमितिसभा।चरम्।नरिष्ठायै।भीमलम्।नर्माय।रेभम्।हसाय।कारिम्।आनन्दायेत्या।नन्दाय।
स्त्रीषखम्।स्त्रीसखमिति।स्त्री।सखम्।प्रमदऽइतिप्र।मदे।कुमारीपुत्रमितिकुमारी।पुत्रम्।मेधायै।
रथकारमितिरथ।कारम्।धैर्याय।तक्षाणम्॥६॥ तपसे।कौलालम्।मायायै।कर्मारम्।रूपाय।मणि
कारमितिमणि।कारम्।शुभे।वपम्।शरव्यायै।इषुकारमितीषु।कारम्।हेत्यै।धनुष्का।रम्।धनुः।का
रमिति धनुः।कारम्।कर्मणे।ज्याकारमितिज्या।कारम्।दिष्टाय।रज्जुसर्जमितिरज्जु।सर्जम्।मृत्यवे।मृ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गायुमिति मृग।युम्। अन्तकाय। श्वनितमिति श्व।नितम्। ५ नदीभ्यः। पौञ्जिष्टम्। ऋक्षीकाभ्यः। नैषादम्
नैसादमिति नैसादम्। पुरुषव्याघ्राय। पुरुषव्याघ्रायेति पुरुष।व्याघ्राय। दुर्मदमिति दुः।मदम्। गन्धर्वाप्सरोभ्यऽइ
ति गन्धर्वाप्सरःभ्यः। व्रात्यम्। प्रयुग्भ्यऽइति प्रयुक्।भ्यः। उन्मत्तमित्युत्।मत्तम्। सर्पदेवजनेभ्यऽइति स
र्प।देवजनेभ्यः। अप्रतिपदमित्यप्रति।पदम्। अयेभ्यः। कितवम्। ईर्ष्यतायै। अकितवम्। पिशाचेभ्यः
बिदलकारीमिति बिदल।कारीम्। यातुयानेभ्यऽइति यातु।यानेभ्यः। कंटकीकाकारीमिति कंटकी।का

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ रीम् । ९ । मन्यव ऽ इति मन्म । ये ये । जारम् । गोहाय । उपपतिमित्युप । पतिम् । आर्त्यो ऽ इत्या । अर्त्यै । परिवित्तमिति
परि । वित्तम् । निर्ऋत्या ऽ इति निः । ऋत्यै । परिविविदानमिति परि । विविदानम् । अराध्यै । दिदिषुः । पति
२ मित्येदिदिषुः । पतिम् । निष्कृत्यै । निःकृत्या ऽ इति निः । कृत्यै । पेशस्कारीम् । पेशः । कारीमिति पेशः । कारीम्
संज्ञानायेति सं । ज्ञा । कामाय । उपसदमित्युप । सदम् । वर्णाय । अनुरुधमित्यनु । रुधम् । बलाय । उपदामि
त्युप । दाम् । ८ । उत्सादेभ्य ऽ इत्युत् । सादेभ्यः । कुब्जम् । प्रमद ऽ इति प्र । मदे । वामनम् । द्वार्भ्य ऽ इति द्वाः । भ्यः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ष्ठाममम्। स्वप्नाय। अन्धम्। अधर्माय। बधिरम्। पवित्राय। भिषजम्। प्रज्ञानायेति प्र। ज्ञानाय। नक्षत्रद
र्शमिति नक्षत्र। दर्शम्। आशिक्षायाऽइत्या। शिक्षायै। प्रश्निनम्। उपशिक्षायाऽइत्युप। शिक्षायै। अभिप्र
श्निनमित्यभि। प्रश्निनम्। मर्यादायै। प्रश्नविवाकमिति प्रश्न। विवाकम्। ८ अर्मेभ्यः। हस्तिपमिति ह
स्तिपम्। जवाय। अश्वपमित्यश्व। पम्। पुष्ट्यै। गोपालमिति गो। पालम्। वीर्याय। अविपालमित्यवि।
पालम्। तेजसे। अजपालमित्यज। पालम्। इरायै। कीनाशम्। कीलालाय। सुराकारमिति सुरा। कारम्॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ भद्राय। गृहपमिति गृह। पम्। श्रेयसे। वित्तधमिति वित्त। धम्। आध्यक्ष्यायेत्याधि। अक्षाय। अनुक्षत्तारमित्यनु

क्षत्तारम्। ९ भायै। दार्वाहारमिति दारु। आहरम्। प्रभायाऽइति प्र। भायै। अग्न्येधमित्यग्नि। एधम्। ब्र

ध्नस्य। विष्टपाय। अभिषेक्तारम्। अभिषेक्तारमित्यभि। सेक्तारम्। वर्षिष्ठाय। नाकाय। परिवेष्टारमिति

परि। वेष्टारम्। देवलोकायेति देव। लोकाय। पेशितारम्। मनुष्यलोकायेति मनुष्य। लोकाय। प्रकरिता

रमिति प्र। करितारम्। सर्वेभ्यः। लोकेभ्यः। उपसेक्तारमित्युप। सेक्तारम्। अवर्त्याऽइत्यव। ऋत्यै। वधा

3

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

या। उपमथितारमित्युप। मथितारम्। मेधाय। वासःपल्पूलीमितिवासः। पल्पूलीम्। प्रकामायेतिप्र।
कामाय। रजयित्रीम्॥ ९॥ ऋतये। स्तेनहृदयमितिस्तेन। हृदयम्। वैरहत्यायेतिवैर। हत्याय। पिशुनम्।
विविक्त्याऽइतिवि। विक्त्यै। क्षत्तारम्। औपद्रष्ट्र्यायेत्यौप। द्रष्ट्र्याय। अनुक्षत्तारम्। बलाय। अनुचरमि
त्यनु। क्षत्तारम्। बलाय। अनुचरमित्यनु। चरम्। भूम्ने। परिस्कन्दम्। परिस्कन्दमितिपरि। स्कन्दम्। प्रि
याय। प्रियवादिनमितिप्रिय। वादिनम्। अरिष्ट्यै। अश्वसादमित्यश्व। सादम्। स्वर्गायेतिस्वः। गाय।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ लोकाय। भागउव मितिभाग। इयम् ॥ ११ ॥ मव्याव अ्यपमित्यय ः। नायम्। क्रोधाय। निसर मितिनि। सरम्।
योगाय। योत्कारम्। शोकाय। अभिसतार मितिमभि। सर्तारम्। देमाय। विमोक्कार मितिवि। मोक्कारम्। उत्कू
५ लनिकूलेभ्यः इत्कूल। निकूलेभ्यः त्रिष्विनम्। त्रिस्विन मितित्रि। स्विनम्। ५९७। मानकृतम्। मानः
कृतमितिमानः। कृतम्। शीलाय। आजनीकारी मित्याजनी। कारीम्। निर्ऋत्याः इतिनिः। ऋत्यै। कोशाका
री मितिकोश। कारीम्। यमाय। अमृतम् ॥ १२ ॥ यमाय। यमसू मितियम। सूम्। अथर्वभ्यः इत्यथर्व। भ्यः। अथर्वतो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कामित्यव। नोकाम्। सम्बत्सराय। पर्यायिणीम्। पर्यायिनीमितिपरि। आयिनीम्। परिवत्सरायेतिपरि। व
त्सराय। अविजानामित्यवि। जानाम्। उदावत्सराय। अतीत्वरीमित्यतिइत्वरीम्। इद्वत्सरायेतीत्। वत्सरा
य। अतिष्कद्वरीम्। अतिस्कद्वरीमित्यति। स्कद्वरीम्। वत्सराय। विजर्जरामितिवि। जर्जराम्। सम्वत्सराय।
पलिक्नीम्। ऋभवस्थाऽइन्द्रभवा। स्थाः। अजिनसध्रमित्यजिन। सध्रम्। साध्यस्थाः। चर्मेम्नमितिचर्म। म्नम्। ए
सेरोस्थाऽइतिमरः। स्थाः। पैवरम्। उपस्यावराथाऽइत्यप। स्यावराथाः। दाषाम्। वैशन्ताथाः। वैन्दम्। नद्वला

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ भ्यः। शौष्कलम्। पाराय। मार्गारम्। अवाराय। केवर्त्तम्। तीर्थेभ्यः। आन्दम्। विषमेभ्यः। विषमेभ्य ऽ इति वि।
5 षमेभ्यः। मैनालम्। स्वनेभ्यः। पर्णकम्। गुहाभ्यः। किरातम्। सानुभ्यः। सानुभ्य ऽ इति सानुभ्यः। जम्भकम्। पर्वते
भ्यः। किम्पूरुषम्। किम्पूरुषमितिकिम्। पूरुषम् १८ बीभत्सायै। पौल्कसम्। वर्णाय। हिरण्यका
रमितिहिरण्य। कारम्। तुलायै। वाणिजम्। पश्चादोषायेतिपश्चा। दोषाय। ग्लाविनम्। विश्वेभ्यः। भू
तेभ्यः। सिध्मलम्। भूत्यै। जागरणम्। अभूत्यै। स्वपनम्। आर्त्यो ऽ इत्या। र्त्यै। जनवादिनमितिजन। वादिने

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वृष्याः इति वि। कः श्यौ अपगल्भमित्यपागल्भम्। सडो घाणायेति सम्। घाणाय। प्रक्ष्विदमिति प्र। क्ष्विदिम् १५
अवदन् राज्ञायेत्यवदत्। राज्ञाय। कितवम्। कुताय। आदिनवदर्शमित्यादिनव। दर्शम्। त्रेताय। कलिपनम्।
द्वापराय। अपि कलिध्यानमित्यधि। कलिध्यानम्। आस्कंदायेत्या। स्कन्दाय। सभास्थाणुमिति सभा।
स्थाणुम्। मृत्यवे। गोव्यच्छमिति गो। व्यच्छम्। अन्तकाय। गोघातमिति गो। घातम्। क्षुधे। यः। गाम्। विकृ
न्तन्तमिति वि। कृन्तन्तम्। भिक्षमाणः। उपतिष्ठतीत्युप। तिष्ठति। दुष्कृताय। दुः। कृतायेति दुः। कृताय। चरः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ड्रो॰ कायार्थं मितिवरकं । आवध्यम । पाप्मने । सैलगम् ॥ १८ ॥ प्रतिश्रुत्कायाः इति प्रति । श्रुत्कायै । अर्त्तनम् । घोषा
य । भषम् । अन्ताय । बहुवादिनमिति बहु । वादिनम् । अनन्ताय । मूकम् । शब्दाय । आडम्बराघातमित्याड
6 म्बर । आघातम् । महसे । वीणावादमिति वीणा । वादम् । क्रोशाय । तूणवध्ममिति तूणव । ध्मम् । अवर
स्पराय । अवरस्परायेत्यवर । पराय । शंखध्ममिति शंख । ध्मम् । वनाय । वनपमिति वन । पम् । अन्यतोर
ण्यायेत्यन्यतः । अरण्याय । दावपमिति दाव । पम् ॥ १९ ॥ नर्माय । पुंश्चलूम् । हसाय । कारिम् । यादसे । शाब

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्ग्राम। ग्ग्रामएवम। ग्रामन्यमितिग्राम। न्ग्राम। गणकम्। अभिक्रोशकमित्यभि। क्रोशकम्। नान्। मह

से। वीणावादमितिवीणा। वादम्। पाणिघ्रमितिपाणि। घ्रम्। तूणवध्ममितितूणव। ध्मम्। नान्। नु

नाय। अनन्तायेत्य। नन्तायानलवम्। १८ अग्रग्ये। पीवानम। पृष्ठेष्ठे। पीटमर्पिणमितिपीटा। मर्पि

ण। म। बाधवे। चाङ्गुलम्। अन्तरिन्नाय। वैठोशन्तर्तिनमितिवठोश। नुर्तिनम्। दिवे। खलनिम्। सर्वाय

हर्षन्नमितिहरि। अन्नम्। नन्तेब्रह्म। किर्मिरम। चन्द्रमसे। किलासम्। क्रे। शुक्रम्। पिङ्गान्नमिति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ॰

पिङ्ग।अक्षम्।रात्र्यै।कृष्णम्।पिङ्गाक्षमिति पिङ्ग।अक्षम्।।२१ अथ।एतान्।अष्टौ।विरूपानिति वि।रूपान्
आ।लभते।अति।दीर्घमित्यति।दीर्घम्।च।अतिह्रस्वमित्यति।ह्रस्वम्।अतिस्थूलमित्यति।स्थूलम्।अति
कृशमित्यति।कृशम्।अतिशुक्लमित्यति।शुक्लम्।अतिकृष्णमित्यति।कृष्णम्।अतिकुल्वमित्यति।
कुल्वम्।अतिलोमशमित्यति।लोमशम्।अशूद्राः।अब्राह्मणाः।ते।प्राजापत्याः इति प्राजापत्याः।मा
गधः।पुंश्चली।कितवः।क्लीबः २० इति वाजसनेयसंहितायां पदपाठे दशमोध्यायः १०॥ सहस्रशीर्षे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तिसहस्रशीर्षा । पुरुषः । सहस्राक्षः इति सहस्र । अक्षः । सहस्रपादिति सहस्र । पात् । सः । भूमिम् । सर्वतः ।
स्पृत्वा । अति । अतिष्ठत् । दशाङ्गुलमिति दश । अङ्गुलम् १ पुरुषः । एव । इदम् । सर्वम् । यत् । भूतम् । यत्
च । भाव्यम् । उत । अमृतत्वस्येत्यमृत । त्वस्य । ईशानः । यत् । अन्नेन । अतिरोहतीत्यति । रोहति २ एतावान् ।
अस्य । महिमा । अतः । ज्यायान् । च । पूरुषः । पुरुष इति पुरुषः । पादः । अस्य । विश्वा । भूतानि । त्रिपादिति
त्रिपात् । अस्य । अमृतम् । दिवि ३ त्रिपादिति त्रिपात् । ऊर्ध्वः । उत् । ऐत् । पुरुषः । पादः । अस्य । इह । अभवत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ पुनरितिपुनः। ततः। विष्वङ्। वि। अक्रामत्। साशनानशने इति साशनानशने। अभि ४ ततः। विराडिति
वि। राट्। अजायत। विराजः इति वि। राजः। अधि। पूरुषः। पुरुषः इति पुरुषः। सः। जातः। अति। अरिच्य
8 त। पश्चात्। भूमिम्। अथो इत्यथो। पुरः ५ तस्मात्। यज्ञात्। सर्वहुतः इति सर्व। हुतः। सम्भृतमिति सम्
म्। भृतम्। पृषदाज्यमिति पृषत्। आज्यम्। पशून्। तान्। चक्रे। वायव्यान्। आरण्याः। ग्राम्याः। च। ये ६
ऋचः। सामानि। जज्ञिरे। छन्दांसि। जज्ञिरे। तस्मात्। यजुः। तस्मात्। अजायत ७ तस्मात्। अश्वाः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रजायन्त। ये। के। च। उभयादतः। उभयादतऽइत्युभय।दतः। गावः। ह। जज्ञिरे। तस्मात्। तस्मात्। जाताः। अजा
वयः ८ तम्। बर्हिषि। प्र। औक्षन्। पुरुषम्। जातम्। अग्रतः। तेन। देवाः। अयजन्त। साध्याः। ऋषयः। च। ये। ९।
यत्। पुरुषम्। वि। अदधुः। कतिधा। वि। अकल्पयन्। मुखम्। किम्। अस्य। आसीत्। बाहूऽइतिबाहू। ऊरू
ऽइत्यूरू। पादौ। उच्येतेऽइत्युच्येते १० ब्राह्मणः। अस्य। मुखम्। आसीत्। बाहूऽइतिबाहू। राजन्यः। कृतः।
ऊरूऽइत्यूरू। तत्। अस्य। यत्। वैश्यः। पद्भ्यामितिपत्। भ्याम्। शूद्रः। अजायत ११ चन्द्रमाः। मनसः। जा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ तः। चक्षोः। सूर्यः। अजायत। श्रोत्रात्। वायुः। च। प्राणः। च। मुखात्। अग्निः। अजायत १२ नाभ्याः। आसीत्
अन्तरिक्षम्। शीर्ष्णः। द्यौः। सम्। अवर्तत। पद्भ्यामिति पत्ऽभ्याम्। भूमिः। दिशः। श्रोत्रात्। तथा। लोकान्। अक
१ ल्पयन् १३ यत्। पुरुषेण। हविषा। देवाः। यज्ञम्। अतन्वत। वसन्तः। अस्य। आसीत्। आज्यम्। ग्रीष्मः। इ
ध्मः। शरत्। हविः। १४। सप्त। अस्य। आसन्। परिधयऽइतिपरि। धयः। त्रिः। सप्त। समिधऽइतिसम्। इधः।
कृताः। देवाः। यत्। यज्ञम्। तन्वानाः। अबध्नन्। पुरुषम्। पशुम् १५ यज्ञेन। यज्ञम्। अयजन्त। देवाः। तानि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धर्म्माणि । प्रथमानि । आसन् । ते । ह । नाकम् । महिमानः । सचन्त । यत्र । पूर्वे । साध्याः । सन्ति । देवाः ॥ १६ ॥ अद्भ्यः
इत्यत् । भ्यः । सम्भृत ऽ इति सम्ऽभृतः । पृथिव्यै । रसात् । च । विश्वकर्म्मण ऽ इति विश्व । कर्म्मणः । सम् । अवर्त
त । अग्रे । तस्य । त्वष्टा । विदधदिति वि । दधत् । रूपम् । एति । तत् । मर्त्यस्य । देवत्वमिति देवत्वम् । आजानमित्या । आजा
नम् । अग्रे ॥ १७ ॥ वेद । अहम् । एतम् । पुरुषम् । महान्तम् । आदित्यवर्णमित्यादित्य । वर्णम् । तमसः । परस्ता
त् । तम् । एव । विदित्वा । अति । मृत्युम् । एति । न । अन्यः । पन्थाः । विद्यते । अयनाय ॥ १८ ॥ प्रजापतिरिति प्रजाप

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ । ति । चरति । गर्भे । अन्तः । अजायमानः । बहुधा । वि । जायते । तस्य । योनिम् । परि । पश्यन्ति । धीराः । तस्मिन् । ह । त
स्थुः । भुवनानि । विश्वा ॥ १९ ॥ देवेभ्यः । आतपतीत्यातपति । यः । देवानाम् । पुरोहितऽइतिपुरः । हितः । पूर्वः । यः ।
10 देवेभ्यः । जातः । नमः । रुचाय । ब्राह्मये २० रुचम् । ब्राह्मम् । जनयन्तः । देवाः । अग्रे । तत् । अब्रुवन् । यः । त्वा । एव
म् । ब्राह्मणः । विद्यात् । तस्य । देवाः । असन् । वशे २१ श्रीः । च । ते । लक्ष्मीः । च । पत्न्यौ । अहोरात्रेऽइत्यहोरा
त्रे । पार्श्वेऽइतिपार्श्वे । नक्षत्राणि । रूपम् । अश्विनौ । व्यात्तमितिवि । आत्तम् । इष्णन् । इषाण । अमुम् । मे । इषाण

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वलोकमितिसर्वं।लोकम्।मेऽइषाण॥२२॥ इतिवाजसनेयिसंहितायांदीर्घपाठेपदएकादशोध्यायः॥ तत्।एव।
अग्निः।तत्।आदित्यः।तत्।वायुः।तत्।उँऽइत्युँ।चन्द्रमाः।तत्।एव।शुक्रम्।तत्।ब्रह्म।ताः।आपः।सः।प्र
जापतिरितिप्रजा।पतिः॥१॥ सर्वे।निमेषाःऽइतिनि।मेषाः।जज्ञिरे।विद्युतःऽइतिवि।द्युतः।पुरुषात्।अधि
न।एनम्।ऊर्ध्वम्।न।तिर्यञ्चम्।न।मध्ये।परि।जग्रभत्॥२॥ न।तस्य।प्रतिमेतिप्रति।मा।अस्ति।यस्य
नाम।महत्।यशः॥३॥ एषः।ह।देवः।प्रदिशःऽइतिप्र।दिशः।अनु।सर्वाः।पूर्वः।ह।जातः।सः।उँऽइ[illegible]

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

गर्भे। अन्तरित्यन्तः। सः। एव। जातः। सः। जनिष्यमाणः। प्रत्यङ्। जनाः। तिष्ठति। सर्वतोमुखऽइति सर्वतः।
मुखः। ४। यस्मात्। जातम्। न। पुरा। किम्। चन। एव। यः। आबभूवेत्याऽबभूव। भुवनानि। विश्वा। ५। येन।
द्यौः। उग्रा। पृथिवी। च। दृढा। येन। स्वरिति स्वः। स्तभितम्। येन। नाकः। यः। अन्तरिक्षे। रजसः। विमानऽइ
ति विऽमानः। ६। यम्। क्रन्दसीऽइति क्रन्दसी। अवसा। तस्तभानेऽइति तस्तभाने। अभि। ऐक्षेताम्। मन
सा। रेजमानेऽइति रेजमाने। यत्र। अधि। सूरः। उदितऽइत्युत्ऽइतः। विभातीति विऽभाति। ७। वेनः। तत्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पश्यत्।निहितमितिनि।हितम्।गुहा।सत्।यत्र।विश्वम्।भवति।एकनीडमित्येक।नीडम्।तस्मिन्।इदम्
सम्।च।वि।च।एति।सर्वम्।सः।ओतःऽइत्या।उतः।प्रोतःऽइतिप्र।उतः।च।विभूरितिवि।भूः।प्रजास्विति
प्रजासु ८ प्र।तत्।वोचेत्।अमृतम्।नु।विद्वान्।गन्धर्वः।धाम।विभृतमितिवि।भृतम्।गुहा।सत्।त्रीणि
पदानि।निहितेतिनि।हिता।गुहा।अस्य।यः।तानि।वेद।सः।पितुः।पिता।असत् ९ सः।नः।बन्धुः।जनि
ता।सः।विधातेतिवि।धाता।धामानि।वेद।भुवनानि।विश्वा।यत्र।देवाः।अमृतम्।आनशानाः।तृतीय।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ.

12

धामन्। अध्यैरयन्तेत्यधि। ऐरयन्त ॥ १० ॥ परीत्येति परि। इत्य। भूतानि। परीत्येति परि। इत्य। लोकान्। परीत्येति परि। इत्य। सर्वाः। प्रदिश इति प्र। दिशः। दिशः। उपस्थायेत्युप। स्थाय। प्रथमजामिति प्रथम। जाम्। ऋतस्य। आत्मानम्। अभि। सम्। विवेश ॥ ११ ॥ परि। द्यावापृथिवी इति द्यावापृथिवी। सद्यः। इत्वा। परि। लोकान्। परि। दिशः। परि। स्वरिति स्वः। ऋतस्य। तन्तुम्। विततमिति वि। ततम्। विचृत्येति वि। चृत्य। तत्। अपश्यत्। तत्। अभवत्। तत्। आसीत् ॥ १२ ॥ सदसः। पतिम्। अद्भुतम्। प्रियम्। इन्द्रस्य। काम्यम्। सनिम्। मेधाम्। अ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यासिषम्। स्वाहा। १३ याम्। मेधाम्। देवगणाऽइति देव। गणाः। पितरः। च। उपासतऽइत्युप। आसते। त
या। माम्। अद्य। मेधया। अग्ने। मेधाविनम्। कुरु। स्वाहा १४ मेधाम्। मे। वरुणः। ददातु। मेधाम्। अ
ग्निः। प्रजापतिरिति प्रजा। पतिः। मेधाम्। इन्द्रः। च। वायुः। च। मेधाम्। धाता। ददातु। मे। स्वाहा १५ इदम्
मे। ब्रह्म। च। क्षत्रम्। च। उभेऽइत्युभे। श्रियम्। अश्नुताम्। मयि। देवाः। दधतु। श्रियम्। उत्तमामित्युत्। तमा
म्। तस्यै। ते। स्वाहा १६ इति वाजसनेयसंहितायां पदे द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ अस्य। अजरासः। दमाम्। अरित्राः। अ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ। र्यं हिमासऽ इत्यर्चन्त। धूमासः। अग्रयः। पावकाः। श्वितीचयः। श्वात्रासः। भरण्यवः। वृतर्षदः। वनसदऽ इति

वन। सदः। वायवः। न। सोमाः। १ हरयः। धूमकेतवऽ इति धूम। केतवः। वातजूताऽ इति वात। जूताः। उप।

13 द्यवि। यतन्ते। वृथक। अग्रयः॥ २॥ यजानः। मित्रावरुणा। यजा देवान्। ऋतम्। बृहत्। अग्ने। यक्षि। स्वम्

दमम्। ३ द्वेऽइति द्वे। विरूपेऽइति वि। रूपे। चरतः। स्वर्थेऽइति सु। अर्थे अन्यान्येत्सा। अन्या। वत्सम्।

उप। धापयेते। हरिः। अन्यस्याम्। भवति। स्वधावान्। निनिसुया। वान्। शुक्रः। अन्यस्याम्। ददृशे। सुवर्चाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

13

इति। ह। वर्चः ४ त्रीणि। शता। त्री। सहस्राणि। अग्निम्। त्रिंशत्। च। देवाः। नव। च। असपर्यन्। औक्षन्।

घृतैः। अस्तृणन्। बर्हिः। अस्मै। आत्। इत्। होतारम्। नि। असादयन्त ५ अग्निः। वृत्राणि। जङ्घनत्। द्रवि

णस्युः। विपन्यया। समिद्धः इति सम्ऽइद्धः। शुक्रः। आहुतः इत्याऽहुतः ६ विश्वेभिः। सोम्यम्। मधु। अग्ने।

इन्द्रेण। वायुना। पिपिब। मित्रस्य। धामभिरिति धामऽभि ७ आ। यत्। इषे। नृपतिमिति नृऽपतिम्। तेजः।

आनट। शुचि। रेतः। निषिक्तम्। निसिक्तमिति नि। सिक्तम्। द्यौः। अभीके। अग्निः। शर्धम्। अनवद्यम्। युव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ओं॰

नमः। स्वा। यमितिस्म। स्वाय्याम्। जनयत। सूदयत। वा। ट।। अग्रेग्रे। शाईः। महते। सोमगाय। तव। सुम्नानि। उ

14 तमानीतम्। तमानि। सन्त्वा। समम्। ज्वास्यतम्। जाः। पस्यमितिजाः। पत्यम्। सुयमममितिसु। यमम्। श्रा

क्ष्णएस्त्र। शाङ्गयताम्। शाङ्गयतामितिशाङ्ग। यताम्। अभिमि। तिष्ठ। महा। थुंसि। ९ त्वाम्। हि। मेइनममिति

मन्द्र। नमम्। स्वर्कशोकैरितिस्वर्क। शोकैः। बृहमहे। महि। नः। श्रोषि। अग्रेग्र। इन्द्रम्। नस्वा। शावसा। देवता।

वायुम्। पृणन्ति। राधसा। नृतमाऽइतिनृ। तमाः। १० ते। इति ते। अग्रेग्र। स्वाङ्कतेतिस्वा। आहुत। प्रियासः। स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्ता। सूरयः। युन्नाः। ये। मघवानः इति मघऽवानः। जनानाम्। उर्वान्। दयन्त। गोनाम्॥ ११॥ श्रुधि। श्रुत्कर्णेति श्रुत्

कर्ण। वह्निभिरिति वह्निऽभिः। देवैः। अग्ने। सयावभिरिति सयावऽभिः। आ। सीदन्तु। बर्हिषि। मित्रः। अर्य्य

मा। प्रातर्यावाणः। प्रातर्यावान इति प्रातः। यावानः। अध्वरम्॥ १२॥ विश्वेषाम्। अदितिः। यज्ञियाना

म्। विश्वेषाम्। अतिथिः। मानुषाणाम्। अग्निः। देवानाम्। अवः। आवृणान इत्याऽवृणानः। सुमृडीकः। भ

वतु। जातवेदा इति जातऽवेदाः॥ १३॥ मह्नः। अग्नेः। समिथानस्येति समऽइथानस्य। शर्म्मणि। अनागाः। मित्रे।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

15

ॐ ब्रह्मणः। स्वस्तये श्रेष्ठे। स्याम। सवितुः। सविमनि। तत्। देवानाम्। अवः। अद्य। वृणीमहे १४ आ। यम्। ववित्। विष्णुः
स्तर्यः। न। गावः। नदन्त। ऋतम्। जरितारः। ते। इन्द्र याहि। वायः। न। निपुतःऽइति नि। पुतः। नः। अच्छ। त्वम्।
हि। धीभिः। दयसे। वि। वाजान् १५ गावः। उप। अवत्। अवतम्। महीऽइति मही। यज्ञस्य। रप्सुदा। उभा। कर्णा
हिरण्यया १६ यत्। अद्य। सूरे। उत्ऽइते। अनागाः। मित्रः। अर्यमा। सुवाति। सविता। भगः १७
आ। सते। सिञ्चत। श्रियम्। रोदस्योः। अभिश्रियम्। इत्यभिऽश्रियम्। रसा। दधीत। वृषभम् १८ आ। विह्नम्। इत्या।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तिष्ठन्तम्। परि। विश्वे। अभूषन्। श्रियः। वसानः। चरति। स्वरोचिरिति स्वरोचिः। महत्। तत्। वृष्णः। असुरस्य।
नाम। आ। विश्वरूप इति विश्वऽरूपः। अमृतानि। तस्थौ। ४ प्र। वः। महे। मन्दमानाय। अन्धसः। अर्च। विश्वा
नराय। वि। विश्वाभुवे। विश्वभुव इति विश्वऽभुवे। इन्द्रस्य। यस्य। सुमखमिति सुऽमखम्। सहः। महि। श्र
वः। नृम्णम्। च। रोदसी इति। रोदसी। सपर्यतः। २ हुहन्। ऊत। इष्यं। एषाम्। मरि। ग्रास्नमा। षृष्णुः। स्वहः।
इन्द्र। आ। इहि। मत्सि। अन्धसः। विश्वेभिः। सोम। सुपर्वभिरिति सोमऽपर्वभिः। महान्। अभिष्टिः। ओजसा। २२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ । इन्द्रः । वृत्रम् । अवृणोत् । शर्द्धनीतिरिति शर्द्ध । नीतिः । प्र । मायिनाम् । अमिनात् । वर्पणीतिः । वर्पणीतिरिति

16 वर्प । नीतिः । अहन् । व्यंसमिति वि । अंसम् । उशधक् । वनेषु । आविः । धेनाः । अकृणोत् । राम्याणाम् । २३ ॥

कृतः । त्वम् । इन्द्र । माहिनः । सन् । एकेन । रय्याप्ति । सुत्यतः ऽ इति सत्पत । पते । किम् । ते । इन्द्र । स्ता । समा । इच्छ्व । से । समरा

णः ऽ इति सम । अवाणेः । शुभानैः । ह्वावेः । नन् । नः । हरिवः ऽ इति हरि । वः । यत् । ते । अस्मे ऽ इत्यस्मे । २४ । आ । नतत्

ते । इन्द्र । आयवः । पनन्त । अभि । ये । ऊर्वम् । गोमन्तमिति गो । मन्तम् । तितृत्सान् । सहकृत्त्वमिति सहकृत ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वम् । ये । पुरुऽपुत्रामितिपुरुऽपुत्राम् । महीम् । सहस्रधारामितिसहस्रऽधाराम् । बृहतीम् । दुधुक्षन् । दुधुक्ष-
न्निति दुधुक्षन् २५ इमाम् । ते । धियम् । प्र । भरे । महः । महीम् । अस्य । स्तोत्रे । धिषणा । यत् । ते । आनजे । तम् । उत्स-
वऽइत्युत्सवे । च । प्रसवऽइतिप्रऽसवे । च । सासहिम् । ससहिमितिससहिम् । इन्द्रम् । देवासः । शवसा । अमदन् । अनु ॥ २६ ॥
विभ्राडितिवि । भ्राट् । बृहत् । पिबतु । सोम्यम् । मधु । आयुः । दधत् । यज्ञपतावितियज्ञ । पतौ । अविह्रुरक्षति । त्मना ।
प्रजाःऽइतिप्रऽजाः । पुपोष । पुरुधा । वि । राजति ॥ २७ ॥ येन । पावक । रोचिषा । चक्षसा । भुरण्यन्तम् । जनान् । अनु । त्वम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ॰ वरुण। पश्यसि २८ दैव्यौ। अध्वर्यूऽइत्यध्वर्यू। आ। गतम्। रथेन। सूर्य्यत्वचेति सूर्य्यऽत्वचा। मध्वा। यज्ञम्। सम्। अञ्जाथे ३
17 इत्यञ्जाथे २९ आ। नः। इडाभिः। विदथे। सुशस्तीति सुऽशस्ति। विश्वानरः। सविता। देवः। एतु। अपि। यथा। युवा
नः। मत्सथ। नः। विश्वम्। जगत्। अभिपित्वऽइत्यभिऽपित्वे। मनीषा ३० यत्। अद्य। कत्। च। वृत्रहन्निति
वृत्रऽहन्। उदगाऽइत्युत्ऽअगाः। अभि। सूर्य्य। सर्वम्। तत्। इन्द्र। ते। वशे ३१ तरणिः। विश्वदर्शतऽइति विश्वऽदर्श
तः। ज्योतिष्कृत्। ज्योतिःकृदिति ज्योतिःऽकृत्। असि। सूर्य्य। विश्वम्। आ। भासि। रोचनम् ३२ तत्। सूर्य्यस्य।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

देवत्वमितिदेवऽत्वम्। तत्। महित्वमितिमहिऽत्वम्। मध्या। कर्तोः। विततमितिविऽततम्। सम्। जभार। यदा। इत्।
अयुक्त। हरितः। सधस्थादितिसधऽस्थात्। आत्। रात्री। वासः। तनुते। सिमस्मै॥ ३७॥ तत्। मित्रस्य। वरुणस्य।
अभिचक्षऽइत्यभिऽचक्षे। सूर्यः। रूपम्। कृणुते। द्योः। उपस्थऽइत्युपऽस्थे। अनन्तम्। अन्यत्। रुशत्। अस्य।
पाजः। कृष्णम्। अन्यत्। हरितः। सम्। भरन्ति॥ ३८॥ बट्। महान्। असि। सूर्य। बट्। आदित्य। महान्। असि।
महः। ते। सतः। महिमा। पनस्यते। अद्धा। देव। महान्। असि॥ ३९॥ बट्। सूर्य। श्रवसा। महान्। असि। स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ओं॰ आ। देवः। महान्। अग्निः। रामा। मन्द्रा। देवानाम्। अमर्त्यः। पुरःऽहितः। इति पुरः। हितः। विश्ववित्। विश्वः। ज्योतिम्
166 अदीम। रुध। आयन्तःऽइव इति आयन्तः। इव। सूर्यम्। विश्वा। इत्। इन्द्रस्य। भक्षत। वसूनि। जाते। जनमाने।
ओजसा। प्रति। भागम्। न। दीधिम। ॥५॥ अद्या। देवाः। उत्ऽइतेत्युत्ऽइता। सूर्यस्य। निः। अंहसः। पिपृत। निः।
अवद्यात्। तत्। नः। मित्रः। वरुणः। मामहन्ताम्। ममहन्तामिति ममहन्ताम्। अदितिः। सिन्धुः। पृथिवी
उत। द्यौः। ॥६॥ आ। कृष्णेन। रजसा। वर्तमानः। निऽवेशयन्निति निऽवेशयन्। अमृतम्। मर्त्यम्। च। हिर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ण्ययेन । सविता । रथेन । आ । देवः । याति । भुवनानि । पश्यन् ॥ ३९ ॥ प्र । वावृजे । ववृजऽइति ववृजे । सुप्रयाः ऽइति सु

प्रयाः । बर्हिः । एषाम् । आ । विश्पतीव । विश्पतीऽइवेति विश्पती । इव । बीरिटे । इयाते ऽइतीयाते । विशाम् ।

अक्तोः । उषसः । पूर्वहूताविति पूर्व । हूतौ । वायुः । पूषा । स्वस्तये । नियुत्वान् ॥ ४० ॥ इन्द्रवायू ऽइतीन्द्रवायू । बृह-

स्पतिम् । मित्रा । अग्निम् । पूषणम् । भगम् । आदित्यान् । मारुतम् । गणम् ॥ ४१ ॥ वरुणः । प्राविते ति प्र । अवि

ता । भुवत् । मित्रः । विश्वाभिः । ऊतिभिरित्यूतिभिः । करताम् । नः । सुराधस ऽइति सु । राधसः ॥ ४२ ॥ अधि । नः । इ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ। न्द्र। गृणाम्। विदस्मोऽइति विदस्मो। सुजातम्। नाम्। इति। मा। जातम्। नाम। ऋत। मर्हन्त। अश्विना। ४३ अग्ने। इन्द्र। वरु-
ण। मित्र। देवाः। शर्धः। प्र। यन्त। मारुत। उत। विष्णोऽइति विष्णो। उभा। नासत्या। रुद्रः। अध। ग्नाः। पूषा। भ-
19 गः। सरस्वती। जुषन्त। ४४ इन्द्राग्नीऽइतीन्द्राग्नी। मित्रावरुणा। अदितिम्। स्वरिति स्वः। पृथिवीम्। द्याम्। मरु-
तः। पर्वतान्। अपः। हुवे। विष्णुम्। पूषणम्। ब्रह्मणः। पतिम्। भगम्। नु। शंसम्। सवितारम्। ऊतये। ४५
त्सुस्मेऽइत्सुस्मे। रुद्राः। मेहना। पर्वतासः। वृत्रहत्येऽइति वृत्रहत्ये। भरहूताविति भर। हूतौ। सजोषाऽइति स।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जोषाः । मरुः । पूषाइमे । नु । वृते । याथि । पुत्राः । इन्द्रज्येष्ठाः ऽइतीन्द्र । ज्येष्ठाः । अस्मान् । अवन्तु । देवाः ॥ ७६ ॥ अर्वाञ्चः ।
अद्य । भवत । यजत्राः । आ । वः । हार्दि । भयमानः । अयेयम् । त्राध्वम् । नः । देवाः । निजुरः ऽइति निजुरः । वृकस्य
त्राध्वम् । कर्तात् । अवपदः ऽइत्यवऽपदः । यजत्राः ॥ ७७ ॥ विश्वे । देवाः । शृणुत । इमम् । हवम् । मे । ये । अन्तरिक्षे । ये
उप । द्यवि । स्थ । ये । अग्निजिह्वाः ऽइत्यग्नि । जिह्वाः । उत । वा । यजत्राः ॥ ७८ ॥ देवेभ्यः । हि । प्रथमम् । यज्ञियेभ्यः ।
अमृतत्वम् । सुवसि । भागम् । उत्तममित्युत्तमम् । आत् । इत् । दामानम् । सवितः । वि । ऊर्णुषे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ· ग्रनु वीता । जीविता । मानुषेभ्यः ॥ ४ ॥ ४ ॥ य । वायुम् । सुक्षे । बृहती । मनीषा । बृहद्रयिमिति बृहत् । रयिम् । विश्ववार

मिति विश्व । वारम् । रथम् । रथप्रामिति रथ । प्राम् । द्युतद्यामेति द्युतत् । यामा । नियुतः ऽ इति नि । युतः । पत्यमानः

कविः । कविम् । इयक्षसि । प्रयज्यो ऽ इति प्र । यज्यो ॥ ५ ॥ मित्रम् । हुवे । पूतदक्षमिति पूत । दक्षम् । वरुणम् । च

रिशादसम् । धियम् । घृताचीम् । साधन्ता ॥ ५ ॥ दस्रा । युवाकवः । सुताः । नासत्या ऽ वृक्तबर्हिषः ऽ इति वृ

क्त । बर्हिषः । आ । यातम् । रुद्रवर्तनी ऽ इति रुद्र । वर्तनी ॥ ५ ॥ विदत् । यदि । सरमा । रुग्णम् । अद्रेः । महि । पाथः

20

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पूर्व्यम्। सुप्रऽक्रूः। कुरिंनेकः। अग्रम्। नुयनुः। सुपदीतिम्। पदी। अर्देगणम्। अश्वा। रवेम। प्रघुम। जानती
गातुः। पञ्च। नुहि। स्पर्शम्। अविदन्। सुकर्म। सुस्मात। हेष्मानराज्। पुरःऽएतारम्। इति पुरःऽएतारम्। अग्ने
अग्नी। ईम्। गातम्। सहयनुः। अमृतः। अमर्त्यम्। हेष्मानरम्। देवेजिन्याः। येनि। देवैः। जिन्याथ। देवाः। ५४ ऊर्जः
ग्राः। विग्रनिनेनिविः। घुनिना। मृपः। इङ्गा। अग्नी। इतीन्द्राग्नी। हवामहे। ना। नः। मुऽउनः। ईदृशी। ५५ उपो। असो।
गायन्। नरः। पवमानाय। इन्दवे। अभि। देवान्। इयक्षते। ५६ सो। ना। अहि। हन्मा। इत्यहि। हन्तो। मुघवन्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

ति । मघऽवन् । अवर्धन् । ये । शाम्बरे । हरिऽवः । इति हरिऽवः । ये । गविष्टौ । इति गोऽइष्टौ । ये । त्वा । नूनम् । अनुऽमदा
न्तीत्यनुऽमदन्ति । विप्राः । पिब । इन्द्र । सोमम् । सऽगणः । इति सऽगणः । मरुद्भिरिति मरुत्ऽभिः ॥ ५७ ॥ जनिष्ठाः ।
९१ उग्रः । सहसे । तुराय । मन्द्रः । ओजिष्ठः । बहुलाभिमानः । इति बहुलऽअभिमानः । अवर्धन् । इन्द्रम् । मरुतः ।
चित् । अत्र । माता । यत् । वीरम् । दधनत् । धनिष्ठा ॥ ५८ ॥ आ । तु । नः । इन्द्र । वृत्रहन्निति वृत्रऽहन् । अस्माकम् ।
अर्धम् । आ । गहि । महान् । महीभिः । ऊतिभिरित्यूतिऽभिः ॥ ५९ ॥ त्वम् । इन्द्र । प्रतूर्तिष्विति प्रऽतूर्तिषु । अभि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भि। विश्वाः। अभिऽस्पृधः॥ अशस्तिऽहा। जनिता। विश्वतूरिति विश्वऽतूः। असि। त्वम्। तूर्य। तरुष्य
तः॥ १०॥ अनु। ते। शुष्मम्। तुरयन्तम्। ईयतुः। क्षोणी इति। क्षोणी। शिशुम्। न। मातरा। विश्वाः। ते। स्पृधः॥
श्नथयन्त। मन्यवे। वृत्रम्। यत्। इन्द्र। तूर्वसि॥ ११॥ अदब्धेभिः। सवितरिति सवितः। पायुभिरिति पायुऽभिः॥
त्वम्। शिवेभिः॥ अद्य। परि। पाहि। नः। गयम्। हिरण्यजिह्व इति हिरण्यऽजिह्वः। सुविताय। नव्यसे॥ १२॥
प्र। वीरयेति वीरऽया। शुचयः। दद्रिरे। वाम्। अध्वर्युभिरित्यध्वर्युऽभिः। मधुमन्त इति मधुऽमन्तः। सुतासः॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ
22

वह्नी । वाघतोः इति वाघतोः । नियुतः इति निऽयुतः । याहि । अच्छ । पिब । सुतस्य । अन्धसः । मदाय ॥ ८३ ॥ काव्ययोः । आ
जानेष्वित्या । जानेषु । क्रत्वा । दक्षस्य । दुरोणे । रिशादसा । सधस्थ इति सधऽस्थे । आ ॥ ८४ ॥ तिरश्चीनः । विततः
इति विऽततः । रश्मिः । एषाम् । अधः । स्वित् । आसी३त् । उपरि । स्वित् । आसी३त् । रेतोधाः इति रेतःऽधाः । आस
न् । महिमानः । आसन् । स्वधा । अवस्तात् । प्रयतिरिति प्रऽयतिः । परस्तात् ॥ ८५ ॥ आ । रोदसी इति रोदसी । अ
पृणत् । आ । स्वः । महत् । जातम् । यत् । एनम् । अपसः । अधारयन् । सः । अध्वराय । परि । नीयते । कविः । अत्यः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ना। वाजसातये। इति वाज। सातये। वनो। हितः। इति वन। हितः ॥ ९९ ॥ उन्त्वोतिभि। हृत्रहन्त्मेति हृत्रहन्। नेमा
या। मन्दाना। चितः। आगिरा। आङ्गूषैः। आविवासतः। इत्या। विवासतः ॥ १०० ॥ उपा। नुः। स्तुनवं। गिरः। शृएवन्त्वा। अमृ
मृतस्य। ये। सुमृडीकाः। इति सु। मृडीकाः। भवन्तु। नः ॥ १०१ ॥ ब्रह्माणि। मे। मतयः। शम्। सुतासः। शुष्मः। इयर्ति। प्र
भृतः। इति प्र। भृतः। मे। अद्रिः। आ। शासते। प्रति। हर्यन्ति। उक्था। इमा। हरी। इति हरी। वहतः। ता। नः। अच्छ ॥ १०२ ॥
अनन्तम्। आ। ते। मघवन्निति मघ। वन्। न। किः। न। नाना। वानि। नितिना। बान्। अस्ति। देवता। विदानः। न। जाय

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ. मा नः । स्तेने । ना । ज्ञातः । यानि । कृष्ट्या । कृणुहि । गृहदेतिग्राहृह । ७० ततः । इतः । ग्रामा । मघवेनेष्ठ । येहद्म । यतः ।

गृह्ने । तुग्रः । तेषतन्मणः इति तेषा । न्तमाः । सुपः । जनानः । नि । रिणाति । पाठून । सने । यम । विष्टे । मदानि । इमाः । ७१

इमाः । ऊडूं इत्यां । ता । सुहवसो । सुहवसः इति सुहव । सो । गिरः । वुवं तु । या । ममा । पावकवर्णाः इति पावक । व

र्णाः । सुचयः । विपश्चितः इति विप । चितः । सुमिः । स्तोमैः । अनुषत । ७२ यस्य । अनुवम । विश्वा । आर्यो । दासः ।

शेवधिपा इति शेवधि । पा । अरिः । तिरः । चित् । अर्यो । रुशमे । पवीरवि । तुभ्या । इत् । सः । अज्यते । रयिः । ७३

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अयम्। सहस्रम्। ऋषिभिरित्यृषि।भिः। सहस्कृतः। सहस्कृत इति सहः।कृतः। समुद्रःइवेति समुद्रः।इव। पप्रथे।
सत्यः। सः। अस्य। महिमा। गृणे। शवः। यज्ञेषु। विप्रराज्य इति विप्र।राज्ये ॥४॥ आ। नः। यज्ञम्। दिविस्पृशमिति दि
वि।स्पृशम्। वायो इति। वायो। याहि। सुमन्मभिरिति सुमन्म।भिः। अन्तरित्यन्तः। पवित्रे। उपरि। श्रीणानः। अयम्।
शुक्रः। अयामि। ते ॥५॥ इन्द्रवायू इतीन्द्र।वायू। सुसन्दृशेति सु।सन्दृशा। सुहवेति सु।हवा। इह। हवामहे। यथा।
नः। सर्वः। इत्। जनः। अनमीवः। सङ्गमे इति सम्।गमे। सुमना इति सु।मनाः। असत् ॥६॥ ऋधक्। इत्था। सः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ मर्त्यांः। शृणुत। मे। देवऽताता। इति देवऽताता। ताऽतये। यः। नूनम्। मित्रावरुणौ। अभिष्टये। आवव्रक्रेऽऽकृत्वा। वक्रे। हव्यदातयेऽइति ह-
व्यऽदातये ॥ १७ ॥ प्र। यातम्। उप। भूषतम्। मह्वः। पिबतम्। अश्विना। ऊर्ध्वम्। पयः। वृषणा। जेन्यावसूऽइति जे-
न्याऽवसू। मा। नः। मर्धिष्टम्। आ। गतम् ॥ १८ ॥ प्र। यातु। ब्रह्मणः। पतिः। प्र। देवी। एतु। सूनृता। अच्छ। वीरम्।
नर्यम्। पङ्क्तिराधसमिति पङ्क्तिऽराधसम्। देवाः। यज्ञम्। नयन्तु। नः ॥ १९ ॥ वृन्दमाः। अश्विनपश। स। ब्रह्मणः। अ-
सुपर्णेऽइति सुऽपर्णे। धावते। दिवि। रयिम्। पिशङ्गम्। बहुलम्। पुरुस्पृहमिति पुरुऽस्पृहम्। हरिः। एति। क-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

निऽक्रदत्॥८०॥देवन्ऽदेवमिति देवम्ऽदेवम्।वः।अवसे।देवन्ऽदेवमिति देवम्ऽदेवम्।अभिष्टये।देवन्ऽदेवमिति देवम्
हुवेम।वाजसातयऽइति वाज।सातये।गृणन्तः।देव्या।धिया॥८१॥दिवि।पृष्टः।अरोचत।अग्निः।वैश्वानरः।बृहन्
क्ष्मया।वृधानः।ओजसा।चनःहितऽइति चनः।हितः।ज्योतिषा।बाधते।तमः॥८२॥इन्द्राग्नीऽइतीन्द्रा।अग्नी।अपात्।इय
म्।पूर्वा।आ।अगात्।पद्वतीभ्यःऽइति पत्ऽवतीभ्यः।हित्वी।शिरः।जिह्वया।वावदत्।चरत्।त्रिंशत्।पदा।नि
अक्रमीत्॥८३॥देवासः।हि।स्म।मनवे।समन्यवःऽइति सऽमन्यवः।विश्वे।साकम्।सरातयःऽइति सऽरातयः।ते।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ नः। अग्ने। अग्ने। त्वम्। त्वे। ते। नः। भवन्ता। वृधि। वो। विदुः इति वि-विदुः। विदुः॥ ८४॥ अग्ने। अग्ने। त्वम्। अभिशालीरिम

भि। शाली। अग्नि। शालिहे। मशालि। हा। यथा। इन्द्रः। गुहा। आ। अग्नि। भवन्त। देवाः। ते। इन्द्रा। मरुत्वा। यः। ये। मिरे। हरहृद्वानेः

इति हहहत। मा। नो। महहृणे। तिमहहना। गा। एण॥ ८५॥ आ। बुः। इन्द्राय। हृहते। महहनः। ब्रह्म। अर्चत। हुत्रम्। हनति। हु

त्रुहेति वृत्र। हा। शतक्रतुरिति शत। क्रतुः। वज्रेण। शतपर्वणेति शत। पर्वणा॥ ८६॥ अस्य। इन्द्रा। इन्द्रः। बाहुयोः।

वृहद्युः इति वृहत्-युः। हृहृमाम। शावसे। मदे। सुतस्य। विष्णवि। अयातमा। अस्य। महिमानम्। आयवः। अनु। स्तुवः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्ति। सर्वं शेति सर्वं। घ्या ८७ इति पदे त्रयस्त्रिंशत्तमोध्यायः ३३ यत्। जाग्रतः। दूरम्। उदैतीत्युत्। ऐति। दै
वम्। तत्। ऊँ ऽ इत्यूँ। सुप्तस्य। तथा। एव। एति। दूरङ्गममिति दूरम्। गमम्। ज्योतिषाम्। ज्योतिः। एकम्। तत्। मे।
मनः। शिवसङ्कल्पमिति शिव। सङ्कल्पम्। अस्तु ॥ १ ॥ येन। कर्माणि। अपसः। मनीषिणः। यज्ञे। कृण्वन्ति। वि
दथेषु। धीराः। यत्। अपूर्वम्। यक्षम्। अन्तरित्यन्तः। प्रजानामिति प्र। जानाम् ॥ २ ॥ यत्। प्रज्ञानमिति प्र। ज्ञान
म्। उत। चेतः। धृतिः। च। यत्। ज्योतिः। अन्तः। अमृतम्। प्रजास्विति प्र। जासु। यस्मात्। न। ऋते। किम्। चन। कर्म

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ॰ क्रियते ३ । येन । इदम् । भूतम् । भुवनम् । भविष्यत् । परिगृहीतमिति परि । गृहीतम् । अमृतेन । सर्वम् । येन । यज्ञः

तायते । सप्तहोतेति सप्त । होता । ५ । यस्मिन् । ऋचः । साम । यजूंषि । यस्मिन् । प्रतिष्ठिता । प्रतिष्ठितेति प्रति ।

२८ स्थिता । रथनाभाविवेति रथनाभौ । इव । अराः । यस्मिन् । चित्तम् । सर्वम् । ओतमित्या । उतम् । प्रजानामिति प्र ।

जानाम् ५ सुषारथिः । सुसारथिरिति सु । सारथिः । अश्वानिवेत्यश्वान् । इव । यत् । मनुष्यान् । नेनीयते । अभी

शुभिरित्यभीशु । भिः । वाजिन इवेति वाजिनः । इव । हृत्प्रतिष्ठम् । हृत्प्रतिष्ठमिति हृत् । प्रतिष्ठम् । यत् । अजि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रम। जविहम। ६। पितम। नु। सोषम। महे। युष्मां। एगम। न। विषी। यऽस्य। त्रिनः। वि। धृंऽजसा। हूतम। विप
र्हुमितिवि। पर्वम। गुर्द्द यत। ७ अनो इत। अनुमतः ऽ इत्यन्। मते। तम। मन्यासोशाम। चा नः। कृधि। क्रते
दक्षाय। नः। हिनु। प्रपा नः। आयूंषि। तारिषः। ८ अनु। नः। मु। अनुमतिस्यनु। मतिः। यज्ञम। देवेषु
मन्यताम। अग्निः। चा। हव्यवाहनः ऽ इति हव्य। वाहनः। भवतम। दाशुषे। मयः। ९ सिनीवालि। पृथुष्टुके।
पृथुस्तुकः इति पृथुस्तुके। या। देवानाम। असि। स्वसा। जुषस्व। हव्यम। आहुत मित्या हुतम। प्रजामि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ तिष्ठ। जाम्। देवि। दिदिद्दि। तं॑ः। १०। पन्वा। नु। पुनः। सरस्वतीम्। अपि। युनक्ति। सखोतमऽइति सखा। ऽउतम। सरस्वती। न।

२५ पन्वया। सोऽइति सो। देशो। अभवत। सवित। ११। त्वम्। अग्रे। प्रथमः। अङ्गिराः। ऋषिः। देवः। देवानाम्। अभवः। शि

वः। सखा। तव। व्रते। कवयः। विद्मनापसःऽइति विद्मना। ऽअपसः। अजायन्त। मरुतः। भ्राजदृष्टयःऽइति भ्राजत्।

ऋष्टयः। १२। त्वम्। नः। अग्रे। तव। देव। पायुऽभिरिति पायुऽभिः। मघोनः। रक्ष। तन्वः। च। वन्द्य। त्राता। तोकस्य।

तनये। गवाम्। असि। अनिमेषमित्यनि। मेषम्। रक्षमाणः। तव। व्रते। १३। उत्तानायाम्। अव। भर। चिकित्वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न। सद्यः। प्रवीतेति प्रऽवीता। वृषणम्। जजान। अरुषस्तूप इत्यरुषऽस्तूपः। रुशत्। अस्य। पाजः। इडायाः। पु
त्रः। वयुने। अजनिष्ट। १४ इडायाः। त्वा। पदे। वयम्। नाभा। पृथिव्याः। अधि। जातवेदः इति जातऽवेदः। नि। धीम
हि। अग्ने। हव्याय। वोढवे। १५ प्र। मन्महे। शवसानाय। शूषम्। आङ्गूषम्। गिर्वणसे। अङ्गिरस्वत्। सुवृक्तिभिरि
ति सुऽवृक्तिभिः। स्तुवते। ऋग्मियाय। अर्चाम। अर्कम्। नरे। विश्रुतायेति विऽश्रुताय। १६ प्र। वः। महे। महि। न
मः। भरध्वम्। आङ्गूष्यम्। शवसानाय। साम। येन। नः। पूर्वे। पितरः। पदज्ञा इति पदऽज्ञाः। अर्चन्तः। अङ्गिरसः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ.

30

गाः। अविन्दन्॥ ८७ उक्थानि। वा। सोम्यासः। सर्वो अपः। सत्त्वंति। सोमम्। मादयन्ति। प्रया धंसि। तित्तिदन्तो। अभि

शास्तिमित्सभिः। पोलिम्। जनानाम्। इन्द्र। वत। आ। क॥ यवनाहि। प्रकेतः। इति प्र। केतः॥ ८८ नाते। हरे। पुरमा

वितारजा धंसि। आ। ता। प। याहि। हरिवः। इति हरि। वः। हरिभ्याम्। इति हरि। भ्याम्। क्षितये। हस्के। सवता

कृता। इमा। शुक्राः। ग्रावाणः। समिधानः। इति सम्। इधानः। अग्नौ॥ ८९ अषाढम्। युत्स्विति युत्सु। स। सतना

स। पपिम्। सुषोमा। सुः। सामिति सुः। साम। अप्साम्। वृजनस्य। गोपाम्। भरेषु जामिति भरेषु जाम्। सुः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्षितिमितिसु। क्षितिम्। सुश्रवसमितिसु। श्रवसम्। जयन्तम्। त्वाम्। अनु। मदेम। सोम २० सोमः। धेनुम्। सोमः।
अर्वन्तम्। आशुम्। सोमः। वीरम्। कर्मण्यम्। ददाति। सादन्यम्। सदन्यमिति सदन्यम्। विदथ्यम्। सभेयम्। पि
तृश्रवणमितिपितृ। श्रवणम्। यः। ददाशत्। अस्मै २१ त्वम्। इमाः। ओषधीः। सोम। विश्वाः। त्वम्। अपः। अजन
यः। त्वम्। गाः। त्वम्। आ। ततन्थ। उरु। अन्तरिक्षम्। त्वम्। ज्योतिषा। वि। तमः। ववर्थ २२ देवेन। नः। मनसा।
देव। सोम। रायः। भागम्। सहसावन्निति सहसा। वन्। अभि। युध्य। मा। त्वा। आ। तनत्। ईशिषे। वीर्यस्य। उभ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

येभ्यः। आ। चिकित्स। नः। विश्वा। वि। तिगोः। इषो। २३। अष्टौ। वि। ख्येत्। ककुभः। पृथिव्याः। त्री। धन्व। योजना। स

प्त। सिन्धून्। हिरण्यऽअक्षः इति हिरण्यऽअक्षः। सविता। देवः। आ। अगात्। दधत्। रत्ना। दाशुषे। वार्याणि। २४। हि

रण्यऽपाणिः इति हिरण्यऽपाणिः। सविता। विऽचर्षणिः इति विऽचर्षणिः। उभे इत्युभे। द्यावापृथिवी इति

द्यावापृथिवी। अन्तः। ईयते। अप। अमीवाम्। बाधते। वेति। सूर्यम्। अभि। कृष्णेन। रजसा। द्याम्। ऋणोति। २५

हिरण्यऽहस्तः इति हिरण्यऽहस्तः। असुरः। सुऽनीथः इति सुऽनीथः। सुऽमृडीकः इति सुऽमृडीकः। स्ववानिति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वावान् । यातु । अर्वाङ् । अपसेधन्नित्यपसेधन् । रक्षसः । यातुधानानिति यातुधानान् । अस्थात् । देवः ।
प्रतिदोषमिति प्रति । दोषम् । गृणानः २४ ये । ते । पन्थाः । सवितरिति सवितः । पूर्व्यासः । अरेणवः । सुकृताः
इति सु । कृताः । अन्तरिक्षे । तेभिः । नः । अद्य । पथिभिरिति पथिभिः । सुगेभिरिति सु । गेभिः । रक्ष । च । नः । अ
धि । च । ब्रूहि । देव २७ उभा । पिबतम् । अश्विना । उभा । नः । शर्म । यच्छतम् । अश्विना । वावम् । अस्मेऽइत्यस्मे
कृतम् । नः । दस्रा । वृषणा । मनीषाम् । अघृणे । अवसे । नि । ह्वये । वाम् । वृधे । च । नः । भवतम् । वाजसाताविति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

वाज।सातौ ॥१९॥ द्युभिरितिद्यु।भिः॥ अक्तुभिरित्यक्तु।भिः॥ परि। पातम्। अस्मान्। अरिष्टेभिः॥ अश्विना। सौभ
गेभिः ॥२०॥ आ। रात्रि। पार्थिवम्। रजः॥ पितुः॥ अप्रायि। धामभिरितिधाम।भिः॥ दिवः॥ सदांसि। बृहती। वि
तिष्ठसे। आ। त्वेषम्। वर्तते। तमः ॥२१॥ उषस्तत्। चित्रम्। आ। भर। अस्मभ्यम्। वाजिनीवतीतिवाजिनी।वति।
येन। तोकम्। च। तनयम्। च। धामहे ॥२२॥ प्रातः॥ अग्निम्। प्रातः॥ इन्द्रम्। हवामहे। प्रातः॥ मित्रावरुणा। प्रा
तः॥ अश्विना। प्रातः॥ भगम्। पूषणम्। ब्रह्मणः॥ पतिम्। प्रातरितिप्रातः॥ सोमम्। उत। रुद्रम्। हुवेम ॥२२॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रातर्जितमिति। प्रातः। जितम्। भगम्। उग्रम्। हुवेम। वयम्। पुत्रम्। अदितेः। यः। विधर्तेति वि। धर्ता। आ

ध्रः। चित्। यम्। मन्यमानः। तुरः। चित्। राजा। चित्। यम्। भगम्। भक्षि। इति। आह ॥ ३४ ॥ भग। प्रणेतः। प्रने

तरिति प्रनेतः। भग। सत्यराधः इति सत्य। राधः। भग। इमाम्। धियम्। उत्। अव। ददत्। नः। भग। प्र। नः। जन

य। गोभिः। अश्वैः। भग। प्र। नृभिरिति नृ। भिः। नृवन्तः इति नृ। वन्तः। स्याम ॥ ३५ ॥ उत। इदानीम्। भगवन्तः इति

भग। वन्तः। स्याम। उत। प्रपित्व इति प्र। पित्वे। उत। मध्ये। अह्नाम्। उत। उदितेत्युत्। इता। मघवन्निति मघ। व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ नाम्। सूर्यस्य। व्वयम्। देवानाम्। सुमतावितिसुमतौ। स्याम २६ भगः। एव। भगवानितिभगऽवान्। अस्तु। दे
वाः। तेन। व्वयम्। भगवन्तः इति भगऽवन्तः। स्याम। तम्। त्वा। भग। सर्वः। इत्। जोहवीति। सः। नः। भग। पुरःए
33 तेतिपुरः। एता। भव। इह २७ सम्। अध्वराय। उषसः। नमन्त। दधिक्रावेवेतिदधिक्रावाऽइव। शुचये। प
दाय। अर्वाचीनम्। वसुविदमितिवसुऽविदम्। भगम्। नः। रथमिवेतिरथम्ऽइव। अश्वाः। वाजिनः। आ। व
हन्तु २८ अश्वावतीः। अश्वऽवतीरित्यश्वऽवतीः। गोमतीरितिगोऽमतीः। नः। उषासः। उषसः इत्युषसः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

द्वारवतीरितिद्वारऽवतीः । मदेम । उरुऽक्रान्त । भद्राः । शृतम् । उहानाः । विष्वनेः । प्रपीताऽइतिप्रऽपीताः ॥ ३९ ॥ अ
षम् । तव । व्रते । वयम् । न । रिष्येम । कर्ता । वना । स्तोतारः । ते । इह । स्मसि ॥ ४० ॥ पथस्पथः । पथः । पथऽइतिपथः ॥
पथः । परिपतिमितिपरिऽपतिम् । वचस्या । कामेन । कृतः । अभि । आनट् । अर्कम् । सः । नः । रासत् । शुरुधः । च
न्द्राग्राःऽइतिचन्द्रऽअग्राः । धियंधियमितिधियम्ऽधियम् । सीषधाति । सीसधातीतिसीसधाति । प्र । पूषा ॥ ४१ ॥
त्रीणि । पदा । वि । चक्रमे । विष्णुः । गोपाः । अदाभ्यः । अतः । धर्माणि । धारयन् ॥ ४२ ॥ तत् । विप्रासः । विपन्यवः

ॐ

34

जातूवा धृषुसःऽइति जातू । वा । धृषंसः । समा । उत्सते । विक्रोः । यत । परमस्य । परम ॥ ४३ ॥ कृतवतीऽइति कृत । वती

भुवनानाम् । अभिश्रियेत्यभि । श्रिया । उर्वीऽइत्युर्वी । पृथ्वीऽइति पृथ्वी । मधुदुघेऽइति मधु । दुघे । सुपेशसे

ति सु । पेशसा । द्यावापृथिवीऽइति द्यावापृथिवी । वरुणस्य । धर्मणा । विष्कभिते । विष्कभितेऽइति वि । स्क

भिते । अजरेऽइत्यजरे । भूरिरेतसेति भूरि । रेतसा ॥ ४४ ॥ ये । नः । सपत्नाऽइति स । पत्नाः । अप । ते । भवन्तु । इन्द्रा

ग्निभ्यामितीन्द्राग्नि । भ्याम् । अव । बाधामहे । तान् । वसवः । रुद्राः । आदित्याः । उपरिस्पृशमित्युपरि । स्पृशम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मा । उग्रम् । चेतारम् । अधिऽराजमित्यधिऽराजम् । अक्रन् ॥ ४५ ॥ आ । नासत्या । त्रिऽभिरिति त्रिऽभिः । एकादशैः । इह ।
देवेभिः । यातम् । मधुऽपेयमिति मधुऽपेयम् । अश्विना । प्र । आयुः । तारिष्टम् । निः । रपांसि । मृक्षतम् । सेधतम् ।
द्वेषः । भवतम् । सचाभुवेति सचाऽभुवा ॥ ४६ ॥ एषः । वः । स्तोमः । मरुतः । इयम् । गीः । मान्दार्यस्य । मान्यस्य ।
कारोः । आ । इषा । यासीष्ट । तन्वे । वयाम् । विद्याम । इषम् । वृजनम् । जीरदानुमिति जीरऽदानुम् ॥ ४७ ॥ सहस्तो-
माऽइति सहऽस्तोमाः । सहछन्दसऽइति सहऽछन्दसः । आऽवृतः । सहप्रमाऽइति सहऽप्रमाः । ऋषयः ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

सुप्रादेव्याः॥ सर्वेषाम्।पश्याम्। अनु।हृश्येम।नु।हृषपाः।यीराः॥ अन्वालेभिरु ऽ इत्यनु।आलेभिरे।रथम्।न।रश्मी

35 न्॥ ४८ आयुष्यम्।वर्च्चस्यम्।रायः।पोषम्।औद्भिदम्।रुद्रम्।हिरण्यम्।वर्चस्वत्।जैत्राय।आ।विशतात्।

कुं ऽ इत्यं।माम्।४९॥ न।तत्।रक्षांसि।न।पिशाचाः।तरन्ति।देवानाम्।ओजः।प्रथमजमिति प्रथम।जम्

हि।एतत्।यः।बिभर्त्ति।दाक्षायणम्।हिरण्यम्।सः।देवेषु।कृणुते।दीर्घम्।आयुः।सः।मनुष्येषु।कृणुते।

दीर्घम्।आयुः॥ ५० यत्।आ।अबध्नन्।दाक्षायणाः।हिरण्यम्।शतानीकायेति शत।अनीकाय।सुमनाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

समानाऽइति सह । मनःऽसमानाः । ततः । मे । अस्मा । वः । आमि । शतऽशारदायेति शत । शारदाय । आयुष्मान् । जरदष्टि
रिति जरत् । अष्टिः । यथा । असत् ॥ ५५ ॥ उत । नः । अहिः । बुध्न्यः । शृणोतु । अजः । एकपादित्येक । पात् । पृथिवी
समुद्रः । विश्वे । देवाः । ऋतावृधः । ऋतऽवृधऽइत्यृत । वृधः । हुवानाः । स्तुताः । मन्त्राः । कविशस्ताऽइति कवि । श
स्ताः । अवन्तु ॥ ५६ ॥ इमाः । गिरः । आदित्येभ्यः । घृतस्नूरिति घृत । स्नूः । सनात् । राजभ्यःऽइति राज । भ्यः । जुह्वा ।
जुहोमि । शृणोतु । मित्रः । अर्यमा । भगः । नः । तुविजातःऽइति तुवि । जातः । वरुणः । दक्षः । अंशः ॥ ५७ ॥ स

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

36

म। ऋषयः। प्रतिहिता इति प्रति। हिताः। शरीरे। सप्त। रक्षन्ति। सदम्। अप्रमादमित्यप्र। मादम्। सप्त। आपः। स्व

पतः। लोकम्। ईयुः। तत्र। जागृतः। अस्वप्नजाविति अस्वप्न। जौ। सत्रसदाविति सत्र। सदौ। च। देवौ॥ ५४॥ उत्। तिष्ठ

ब्रह्मणः। पते। देवयन्त इति देव। यन्तः। त्वा। ईमहे। उप। प्र। यन्तु। मरुतः। सुदानव इति सु। दानवः। इन्द्र। प्राः

शूः। भव। सचा॥ ५५॥ प्र। नूनम्। ब्रह्मणः। पतिः। मन्त्रम्। वदति। उक्थम्। यस्मिन्। इन्द्रः। वरुणः। मित्रः।

अर्यमा। देवाः। ओकांसि। चक्रिरे॥ ५६॥ ब्रह्मणः। पते। त्वम्। अस्य। यन्ता। सूक्तस्येति सु। उक्तस्य। बोधि।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तनयम्। च। जिन्व। विश्वम्। तत्। भद्रम्। यत्। अवन्ति। देवाः। बृहत्। वदेम। विदथे। सुवीराः ऽइति सुऽवीराः। ५७
इति वाजसनेयपदे चतुस्त्रिंशत्तमोध्यायः ॥ अप। इतः। यन्तु। पणयः। असुम्नाः। देवपीयव ऽइति देव।
पीयवः। अस्य। लोकः। सुतावतः। सुतवत ऽइति सुत। वतः। द्युभिरिति द्यु। भिः। अहोभिरित्यहः। भिः। अक्तुभि
रित्यक्तु। भिः। व्यक्तमिति वि। अक्तम्। यमः। ददातु। अवसानमित्यव। सानम्। अस्मै १ सविता। ते। शरीरेभ्यः
पृथिव्याम्। लोकम्। इच्छतु। तस्मै। युज्यन्ताम्। उस्रियाः २ वायुः। पुनातु। सविता। पुनातु। अग्नेः। भ्राजसा। सू

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ यस्य। वर्ष्मा। वि। मुच्यन्ताम्। उस्रियाः। २ सविता। ते। शरीराणि। मातुः। उपस्थेऽइत्युपऽस्थे। आ। वपतु। तस्मै। पृ

थिवि। शाम्। भव। ४ प्रजापतौ। त्वा। देवतायाम्। उपोदकऽइत्युपऽउदके। लोके। नि। दधामि। असौ।

37 अपातः। शोशुचत्। अघम्। ५ परम्। मृत्योऽइति मृत्यो। अनु। परा। इहि। पन्थाम्। यः। ते। अन्यः। इतरः। देवयानात्।

इति देवऽयानात्। चक्षुष्मते। शृण्वते। ते। ब्रवीमि। मा। नः। प्रजामिति प्रऽजाम्। रीरिषः। रिरिषऽइति रिरिषः। मा। उत

उत। वीरान्। ६ शम्। वातः। शम्। हि। ते। घृणिः। शम्। ते। भवन्तु। इष्टकाः। शम्। ते। भवन्तु। अग्नयः। पार्थि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वासः । मा । नः । अभि । स्रुक्स्रुवत् ॥ ७ ॥ कल्पन्ताम् । ते । दिशः । तुभ्यम् । आपः । शिवतमाः ऽ इति शिव । तमाः । तुभ्यम्
भवन्तु । सिन्धवः । अन्तरिक्षम् । शिवम् । तुभ्यम् । कल्पन्ताम् । ते । दिशः । सर्वाः ॥ ८ ॥ अश्मन्वती ऽ इत्यश्मन् । वती
रीयते । सम् । रभध्वम् । उत् । तिष्ठत । प्र । तरत । सखायः । अत्र । जहिमः । शिवाः । ये । असन् । शिवान् । वयम् । उत् । तरे
म । अभि । वाजान् ॥ ९ ॥ अप । अघम् । अप । किल्बिषम् । अप । कृत्याम् । अपो ऽ इत्यपो । रपः । अपामार्ग । अपामा
र्गेत्यपा । मार्ग । त्वम् । अस्मत् । अप । दुःष्वप्न्यम् । दुःस्वप्न्यमिति दुः । स्वप्न्यम् । सुव ॥ १० ॥ अनड्वाहम् । अन्वारभाम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उं॰

38

हृऽउत्सनम्। आ। रभामहे। सोरमेयन्। स्वस्तये। सपन्नः। उल्लऽउवेतीन्द्रः। मरुवा। देवेभ्यः। वाह्नि। सन्तारणः। ऽउतिम्
म्। तारणः। वऽ। म॥ ११॥ इमम्। जीवेभ्यः। परिधिम्। इति। परि। धिम्। दधामि। मा। एषाम्। नु। गात्। अपरः। अर्थ
म्। एतम्। शतम्। जीवन्तु। शरदः। पुरुऽचीः। अन्तः। मृत्युम्। दधताम्। पर्वतेन। १२ आयुष्मान्। अग्ने। ह
विषा। वृधानः। घृतऽप्रतीकः। इति घृत। प्रतीकः। घृतऽयोनिः। इति घृत। योनिः। एधि। घृतम्। पीत्वा। मधु।
चारु। गव्यम्। पिताऽइव। इति पिता। इव। पुत्रम्। अभि। रक्षतात्। इमम्। स्वाहा॥ १३॥ परि। इमम्। गाम्। अनेषत।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

परी। अग्निम्। अहृषत। देवेषु। अकृत। अवेः। कः। इमाम्। आ। दधर्षति। ४९। क्रव्यादमिति क्रव्य। अदम्। अग्निम्। प्र।
हिनोमि। दूरम्। यमराज्ञ इति यमराज्ञः। गच्छतु। रिप्रवाहः इति रिप्र। वाहः। इह। एव। अयम्। इतरः। जातवे
दाः इति जात। वेदाः। ५०। वह। वपाम्। जातवेदः इति जात। वेदः। पितृभ्यः इति पितृ। भ्यः। यत्र। एनान्। वेत्थ।
निहितानिति नि। हितान्। पराके। मेदसः। कुल्याः। उप। तान्। स्रवन्तु। सत्याः। एषाम्। आशिषः इत्या। शिषः। स
म्। नमन्ताम्। स्वाहा। ५१। स्योना। पृथिवि। नः। भव। अनृक्षरा। निवेशनीति नि। वेशनी। यच्छ। नः। शर्म। सप्रथाः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

39

३ इति स। प्रथा: २७ अस्मात्। त्वम्। अधि। जातः। असि। त्वत्। अयम्। जायताम्। पुनरिति पुनः। असौ।
स्वर्गायेति स्वः। गाय। लोकाय। स्वाहा।। २८।। इति वाजसनेयपदे पंचत्रिंशत्तिमोध्यायः ३५ ऋचम्।
वाचम्। प्र। पद्ये। मनः। यजुः। साम। प्राणम्। चक्षुः। श्रोत्रम्। वाक्। ओजः। सह। ओजः। मयि। प्राणापा
नौ।। १।। यत्। मे। छिद्रम्। चक्षुषः। हृदयस्य। मनसः। वा। अतितृण्णमित्यतितृण्णम्। बृहस्पतिः। मे। त
त्। दधातु। शम्। नः। भवतु। भुवनस्य। यः। पा। पतिः। ऊतिभिरस्तूति। भिः।। २।। कया। त्वम्। नः। चित्रा। आ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

31

भि। प्र। मन्दसे। वृषन्। कया। स्तोतृभ्यः ३ इति स्तोतृ। भ्यः। आ। भर। २ इन्द्रः। विश्वस्य। राजति। शम्। नः। अस्तु। द्विपदे
इति द्वि। पदे। चतुः। पदे ३ इति चतुः। पदे ४ मित्रः। वरुणः। भवतु। अर्यमा। इन्द्रः। बृहस्पतिः। विष्णुः। उरुक्रमः
इत्युरु। क्रमः ५ वातः। पवताम्। तपतु। सूर्यः। कनिक्रदत्। देवः। पर्जन्यः। अभि। वर्षतु ६ अहानि। भव
न्तु। नः। रात्रीः। प्रति। धीयताम्। इन्द्राग्नी ३ इतीन्द्राग्नी। भवताम्। अवोभिः। इत्यवः। भिः। इन्द्रावरुणा। रातहव्येति रात
हव्या। इन्द्रापूषणा। वाजसातौ। विति वाज। सातौ। इन्द्रासोमा। सुविताय। योः ७ देवीः। अभिष्टये। आपः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ

40

भवन्तु।पीतये।योः।अभि।स्रवन्तु।नः॥८॥द्यौः।शान्तिः।अन्तरिक्षम्।पृथिवी।आपः।ओषधयः।वनस्पतयः।
विश्वे।देवाः।ब्रह्म।सर्वम्।एव।मा।अपि।ए।दृते।ह।ॐ।ह।मा।मित्रस्य।मा।चक्षुषा।सर्वाणि।भूतानि।सम्।ई
क्षन्ताम्।अहम्।ई।क्षे।ई।क्षामहे।ज्योक्।ते।सन्दृशीतिसम्।दृशि।जीव्यासम्॥१०॥नमः।ते।अस्तु।विद्युतः
इतिवि।द्युते।स्तनयित्नवे।भगवन्नितिभग।वन्।अस्तु।यतः।स्वरितिस्वः।समीहसइतिसम्।ईहसे॥११॥
यतोयतःइतियतः॥समीहसःइतिसम्।ईहसे।ततः।नः।अभयम्।कुरु।शम्।नः।कुरु।प्रजाभ्यःइतिप्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जाभ्यां। श्रमयन्। अनु। पशुभ्यः इति पशुभ्यः। ११। तत्। चक्षुः। देवहितमिति देव हितम्। पुरस्तात्। शुक्रम्। उत्।
चरत्। पश्येम। शरदः। शतम्। जीवेम। शृणुयाम। प्रब्रवाम। अदीनाः। स्याम। भूयः। च। शतात्। २४॥ इति वाजस
नेयपदे षट्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ३६॥ ॐ॥ नासिकाय सिद्देवौ इति देवौ। द्यावापृथिवी इति द्यावापृथिवी। मखस्य। वा
म्। अद्य। शिरः। राध्यासम्। देवयजने इति देव यजने। पृथिव्याः। मखाय। त्वा। मखस्य। त्वा। शीर्ष्णे। १। देवी। व
म्रः। भूतस्य। प्रथमजाः इति प्रथम जाः। ऋतस्य। २ इयती। अग्रे। आसीत्। ते। दक्षस्य। ॐ जाः। सखा। अपश्यस्। त्वा। हर्षकैः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ओं॰ प्रत्क्ता । सूपयामि । ऋजवे । मार्थवे । सुदित्याऽइति सुदित्या । दितिमे ॥ ३ ॥ नमाये । मन्तोय । मुक्षेसा । तपसे । शृणुषिद्ध्याा । महुशे

सहधाऽइति सहधा । सहधीम । पाहि । अग्ने । विश्वमि । शैर्मात विनत ॥ ४ ॥ अग्ने । हृष्टा । पुरस्तात् । अग्रे । अग्निम् । पिपतु । ऽइत्यापि

५१ पते । अग्ने । मे । दा । पुरवती । तिगृत्रा । वेनी । दक्षिणत । इन्द्रस्य । प्रजामि । निष्णु । जाम । मूषदा । हृसदेतिहृ । स

दा । पश्चात् । देवस्य । सवितुः । च । द्वेशसा । श्रुति । रित्या । श्रुतिः । उत्तरतः । यान्ति । रायः । पोषम् । विष्टृतिरिति

वि । धृतिः । उपरिष्टात् । बृहस्पतिः । अग्ने । विश्वाभ्यः । मा । नाष्ट्राभ्यः । पाहि । मनोः । अश्वा । असि । पा । स्वाहा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

६१ ९६

महद्भिरिति महत्ऽभिः। परि। श्रीयस्व। दिवः। सं। स्पृशस्वऽइति स्पृशस्व। पाहि। मा। ६ गर्भः। देवानाम्।
पिता। मतीनाम्। पतिः। प्रजानामिति प्रऽजानाम्। सम्। देवः। देवेन। सवित्रा। यतः। सम्। सूर्येण। रोचते ७ सम्
अग्निः। अग्निना। देवेन। अरोचिष्ट। स्वाहा। तपसा। दैव्येन। अजूहवत ८ यास्ते। दिवः। वि। भान्ति। तपसः।
पृथिव्याम्। यास्ते। देवाः। देवानाम्। अमर्त्याः। तपोजाऽइति तपःऽजाः। व्रावम्। अस्मेऽस्वस्मे। नि। यच्छ। दे
वासुवम्। देवसुवमिति देवऽसुवम्। ९ अपश्यम्। गोपाम्। अनिपद्यमानमित्यनिपद्यमानम्। आ। च। परा।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ। वा। पृथिविभिरिति पृथिवि-भिः। वरत्नम्। सः। सध्रीचीः। सः। विषूचीः। वसानः। आ। वरीवर्ति। भुवनेषु। अन्तरित्यन्तः। १०
विश्वासाम्। मृधाम्। पते। विश्वस्य। मनसः। व्रतम्। सर्वस्य। देवश्रुदिति देव-श्रुत्। त्वम्। देव। सप्रथाः। देवः।
देवान्। पाहि। अत्र। पा। अवीः। अग्ने। वाम। देववीतयऽइति देव-वीतये। मधु। माध्वीभ्याम्। मधु। माधूचीभ्या-
म्। ऊर्ध्वः। अध्वरम्। धेहि। ११ पिता। नः। असि। पिता। नः। बोधि। त्वष्टृमन्तऽइति त्वष्टृ-मन्तः। त्वा। सपेम। शुभ्रा-
न्। पशून्। मयि। धेहि। प्रजामिति प्र-जाम्। अस्मासु। धेहि। अरिष्टाः। अहम्। सहपत्न्येति सह-पत्न्या। भूयासम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अहरित्यहः। केतुना। जुषताम्। सुज्योतिरितिसु। ज्योतिः। ज्योतिषा। स्वाहा। रात्रिः २१ इतिवाजसनेयपदेस
मत्रिंशतिमोध्यायः ३७ ॐ॥ सरस्वती। असौ। इन्द्राण्यै। उष्णीषः। पूषा। असि। घर्माय। दीष्व १ अश्विभ्यामि
त्यश्वि। भ्याम्। पिन्वस्व। सरस्वत्यै। इन्द्राय। स्वाहा। इन्द्रवदितीन्द्र। वत् २ यः। ते। स्तनः। शशयः। यः। मयोभूरि
तिमयः। भूः। यः। रत्नधाः इतिरत्न। धाः। वसुविदितिवसु। वित्। यः। सुदत्रः इतिसु। दत्रः। येन। विश्वा। पुष्यसि
वार्याणि। सरस्वती। तम्। इह। धातवे। अकरित्यकः। ३ गायत्रम्। छन्दः। असि। त्रैष्टुभम्। त्रैष्टुभमितित्रैस्तु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ भम। द्यावापृथिवीभ्याम्। त्वा। परि। गृह्णामि। अन्तरिक्षेण। उप। यच्छामि। इन्द्र। अश्विना। मधुनः। सारघस्य। घर्मम्।
५३ पात। वसवः। यजत। वाट्। स्वाहा। सूर्यस्य। रश्मये। वृष्टिवनय इति वृष्टिऽवनये। ६। समुद्राय। त्वा। वाताय। स्वाहा।
सरिराय। अनाधृष्याय। अप्रतिधृष्यायेत्यप्रतिऽधृष्याय। अवस्यवे। अशिमिदायेत्यशिमिऽदाय। सवित्रे। ऋभु
मत इत्यृभुऽमते। विभुमत इति विभुऽमते। वाजवत इति वाजऽवते। बृहस्पतये। विश्वदेव्यावत इति वि
श्वदेव्यऽवते॥ ७॥ यमाय। अङ्गिरस्वते। पितृमत इति पितृऽमते। स्वाहा। घर्माय। घर्मः। पित्रे। ८। विश्वाः

आशीः। दक्षिणमदितिर्दक्षिणा। मन्त्र। विष्णा त। देवान्। अयाट्। इह। स्वाहा। कृत स्येति स्वाहा। कृतस्य। घर्मस्य। म
धोः। पिबतम्। अश्विना। ७ दिवि। याः। इमम्। यज्ञम्। इमम्। यज्ञम्। दिवि। याः। स्वाहा। अग्नये। यज्ञियाय। शम्
यजुर्भ्यः। इति यजुर्भ्यः। ८ अश्विना। घर्मम्। पातम्। हार्द्दीनम्। अहः। दिवाभिः। ऊतिभिः। इत्यूतिभिः। तत्रा
यिणे। नमः। द्यावापृथिवीभ्याम्। ९ अपाताम्। अश्विना। घर्मम्। अनु। द्यावापृथिवी। इति द्यावापृथिवी
अमंसाताम्। इह। एव। रातयः। मन्त्र॥ १०॥ इषे। पिन्वस्व। ऊर्जे। ब्रह्मणे। क्षत्राय। द्यावापृथिवीभ्याम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ घर्म्मा। असि। सुधर्मेति सु। धर्मा। अमेनि। अस्मेऽइत्यस्मे। नृम्णानि। धारय। ब्रह्म। क्षत्रम्। विशम्॥ ११॥ पूष्णे। शरसे।
ग्रावभ्यऽइति ग्राव। भ्यः। प्रतिरवेभ्यऽइति प्रति। रवेभ्यः॥ पितृ। भ्यः। ऊर्द्ध्वबर्हिर्भ्यऽइत्यूर्द्ध्वबर्हिः। भ्यः। घर्म्मपाव।
५५ भ्यऽइति घर्म्मपाव। भ्यः। द्यावापृथिवीभ्याम्। विश्वेभ्यः। देवेभ्यः॥ १२॥ रुद्राय। रुद्रहूतयऽइति रुद्र। हूतये। म
धु। हुतम्। इन्द्रतमऽइतीन्द्र। तमे। अग्नौ। अश्याम। ते। देव। घर्म्म ॥ १३ ॥ अभि। इमम्। महिमा। दिवम्। विप्रः। ब
भूव। सप्रथाऽइति सप्रथाः। उत। श्रवसा। पृथिवीम्। रोचस्व ॥ १४ ॥ या। ते। घर्म्म। दिव्या। शुक्। या। गायत्र्याम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

५५

हविर्द्धानऽइतिहविः।याते।स्मा।ते।आ।प्यायताम्।तिः।स्नायताम्।तस्यै।ते।स्वाहा।अन्तरिक्षे।त्रिष्टुभि।त्रि
ष्टुभीतित्रि।स्तुभि।आग्नीध्रे।पृथिव्याम्।जगत्याम्।सदस्या ५५ देवस्य।त्वा।परस्याय।परःपायेतिपरः।
पाय।ब्रह्मणः।तन्वम्।पाहि।विशः।त्वा।धर्म्मणा।वयम्।अनु।क्रामाम।सुविताय।नव्यसे ५६ चतः स्र
क्तिरितिचतःस्रक्तिः।स्वक्तिः।नाभिः।ऋतस्य।सप्रथाऽइतिस।प्रथाः।सः।नः।विश्वायुरितिविश्व।आयुः।सर्वायु
रितिसर्व।आयुः।अप।द्वेषः।अप।ह्वरः।अन्यव्रतस्येत्यन्य।व्रतस्य।सश्चिम ५७ घर्म्म।एतत्।ते।पुरीषम्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ तेन ॥१८॥ अविक्रदत् । वृषा । हरिः । महान् । मित्रः । न । दर्शतः । सम् । सूर्येण । दिद्युतत् । उदधिरित्युद । धिः । नि-

धिरिति नि । धिः ॥१९॥ यावतीः इति यावती । द्यावापृथिवी इति द्यावापृथिवी । यावत् । च । सप्त । सिन्धवः । वित-

45 स्थिरे इति वि । तस्थिरे । तावन्तम् । इन्द्र । ते । ग्रहम् । ऊर्जा । गृह्णामि । अक्षितम् । मयि । गृह्णामि । अक्षितम् ॥२०॥

मयि । त्यत् । इन्द्रियम् । बृहत् । मयि । दक्षः । मयि । क्रतुः । घर्मः । त्रिशुगिति त्रि । शुक् । वि । राजति । विराजेति वि-

राजा । ज्योतिषा । सह । ब्रह्मणा । तेजसा । सह ॥२१॥ पयसः । रेतः । आभृतमित्या । भृतम् । तस्य । दोहम् । अशीमहि ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उताम्। मन्तेवामित्युपनताम्। उतताम्। स्वमोम्। निषः॥ स्वमृत्तिगीतिसमम्। हृक्। क्रतै। दक्षस्य। ते। सुषुम्नाःस्य। सु सुम्नस्ये
ति सुः। सु सुम्नस्य। ते। सुषुम्ना। सु सुम्नेति सु। सुम्ना। अग्निहुतः इत्यग्निऽहुतः। इन्द्रपीतस्येतीन्द्रऽपीतस्य। प्रजाप
तिभक्षितस्येति प्रजापतिऽभक्षितस्य। मधुमतः इति मधुऽमतः। उपहूतः इत्युपऽहूतः। उपहूतस्येत्युपऽहूतस्य। भ
क्षयामि २२ इतिवाजसनेयपदे ऽष्टविंशोध्यायः २८ ॐ। स्वाहा। प्राणेभ्यः। साधिपतिकेभ्यः इति साधि
पतिकेभ्यः। पृथिव्यै। अग्नये। अन्तरिक्षाय। वायवे। दिवे। सूर्याय। १ दिग्भ्यः इति दिक्ऽभ्यः। चन्द्राय। नक्षत्रेभ्यः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ अन्नाऽऽद्यइत्यन्न । अद्यः । ब्रह्मणे । यानाभ्यै । भूताय २ वाचे । प्राणाय । चक्षुषे । श्रोत्राय २ मनसः । कामम् । आकूतिमित्या । कू
तिम् । वाचः । सत्यम् । अशीय । पशूनाम् । रूपम् । अन्नस्य । रसः । यशः । श्रीः । श्रयताम् । मयि । स्वाहा ४ प्रजापतिरि
ति प्रजा । पतिः । सम्भ्रियमाणः इति सम् । भ्रियमाणः । सम्राडिति सम् । राट् । सम्भृतः इति सम् । भृतः । वैश्वदेवः इति
वैश्वदेवः । सं ॐ सन्नः इति सम् । सन्नः । घर्मः । प्रवृक्तः इति प्र । वृक्तः । तेजः । उद्यतः इत्युत् । यतः । आश्विनः । पयसि ।
आनीयमानः इत्या । नीयमाने । पौष्णः । विष्यन्दमाने । विस्यन्दमानः इति वि । स्यन्दमाने । मारुतः । क्लथन् । मैत्रः । श

wb

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रसि। सन्नायमानः इति सम्नायमाने। वायव्यः। ह्रियमाणः। आग्नेयः। हूयमानः। वाकाहूतः ५ सविता।
प्रथमे। अहन्। अग्निः। द्वितीये। वायुः। तृतीये। आदित्यः। चतुर्थे। चन्द्रमाः। पञ्चमे। ऋतुः। षष्ठे। मरुतः। सप्तमे।
बृहस्पतिः। अष्टमे। मित्रः। नवमे। वरुणः। दशमे। इन्द्रः। एकादशे। विश्वेदेवाः। द्वादशे ६ उग्रः। च। भीमः। ध्वा
न्तः ऽइति धुआन्तः। धुनिः। सासह्वान्। ससह्वानिति ससह्वान्। अभियुग्वेत्यभि। युग्वा। च। विक्षिपः इति वि। क्षि
पः। स्वाहा ७ अग्निम्। हृदयेन। अशनीम्। हृदयाग्रेणेति हृदय। अग्रेण। पशुपतिमिति पशु। पतिम्। कृत्स्न

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ॰ हृदयेनेतिहृत्स्रा। हृदयेन। भवम्। यक्ना। शार्वम्। मतस्नाभ्याम्। ईशानम्। मन्युना। महादेवमितिमहा। देवम्
अन्तः पर्शव्येनेत्यन्तः। पर्शव्येन। उग्रम्। देवम्। वनिष्ठुना। वसिष्ठहनुरितिवसिष्ठ। हनुः। शिङ्गीनि। कोश्या॰
भ्याम् प उग्रम्। लोहितेन। मित्रम्। सौव्रत्येन। रुद्रम्। दौर्व्रत्येनेति दौः। व्रत्येन। इन्द्रम्। प्रक्रीडेनेतिप्र। क्रीडे
न। मरुतः। बलेन। साध्यान्। प्रमुदेतिप्र। मुदा। भवस्य। कण्ठ्यम्। रुद्रस्य। अन्तःपार्श्व्यमित्यन्तः। पार्श्व्या
म्। महादेवस्येतिमहा। देवस्य। यकृत्। शर्वस्य। वनिष्ठुः। पशुपतेरितिपशु। पतेः। पुरीतत्। पुरीतदितिपुरि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नत॥ ९ ॥ लोमभ्यऽइतिलोम।भ्यः॥ त्वचे।लोहिताय।मेदोभ्यऽइतिमेदः।भ्यः॥ मांसेभ्यः॥ स्नावभ्यऽइतिस्नाव।भ्य
स्थभ्यऽइत्यस्थ।भ्यः॥ मज्जभ्यऽइतिमज्ज।भ्यः॥ रेतसे।पायवे॥ १० आयासायेत्या।यासाय।प्रायासाय।प्रया
सायेतिप्र।यासाय।संयासायेतिसम्।यासाय।वियासायेतिवि।यासाय।उद्यासायेत्युत्।यासाय।शुचे।शो
चते।शोचमानाय।शोकाय॥ ११ तपसे।तप्यते।तप्यमानाय।तप्ताय।घर्माय।निष्कृत्यै।निःकृत्याऽइतिनिः
कृत्यै।प्रायश्चित्त्यै।भेषजाय॥ १२ यमाय।अन्तकाय।मृत्यवे।ब्रह्मणे।ब्रह्महत्यायाऽइतिब्रह्म।हत्यायै।वि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ भ्यः। देवेभ्यः। द्यावापृथिवीभ्याम् ॥ २३ ॥ इति वाजसनेयपदे एकोनचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ३९ छ ॥ ईशा।
५८ वास्यम्। इदम्। सर्वम्। यत्। किम्। च। जगत्याम्। जगत्। तेन। त्यक्तेन। भुञ्जीथाः। मा। गृधः। कस्य। स्वित्।
धनम् ॥ १ ॥ कुर्वन्। एव। इह। कर्माणि। जिजीविषेत्। शतम्। समाः। एवम्। त्वयि। न। अन्यथा। इतः। अ
स्ति। न। कर्म। लिप्यते। नरे ॥ २ ॥ असुर्याः। नाम। ते। लोकाः। अन्धेन। तमसा। आऽवृताः इत्याऽवृताः। तान्
ते। प्रेत्येति प्र। इत्य। अपि। गच्छन्ति। ये। के। च। आत्मऽहनः इत्यात्म। हनः। जनाः ॥ ३ ॥ अनेजत्। एकम्। मन

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सः। जवीयः। न। एनत्। देवाः। आप्नुवन्। पूर्वम्। अर्शत्। तत्। धावतः। अन्यान्। अति। एति। तिष्ठत्। तस्मि
न्। अपः। मातरिश्वा। दधाति ४॥ तत्। एजति। न। एजति। तत्। दूरे। तत्। उँ ऽ इत्। अन्तिके। तत्। अन्तः। अस्य। सर्वस्य। तत्। उँ
इति। सर्वस्य। अस्य। बाह्यतः ५ यः। तु। सर्वाणि। भूतानि। आत्मन्। एव। अनुपश्यतीत्यनु। पश्यति। सर्वभूते
ष्विति सर्व। भूतेषु। च। आत्मानम्। ततः। न। वि। विचिकित्सति ६ यस्मिन्। सर्वाणि। भूतानि। आत्मा। एव
अभूत्। विजानतः इति वि। जानतः। तत्र। कः। मोहः। कः। शोकः। एकत्वमित्येक। त्वम्। अनुपश्यतः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ. ऽमनुऽपश्यतः ॥ ७ ॥ सः । परि । अगात् । शुक्रम् । अकायम् । अव्रणम् । अस्नाविरम् । शुद्धम् । अपापविद्धमित्य
49 पापऽविद्धम् । कविः । मनीषी । परिभूरिति परिऽभूः । स्वयम्भूरिति स्वयम्ऽभूः । याथातथ्यत इति याथाऽतथ्यतः ।
अर्थान् । वि । अदधात् । शाश्वतीभ्यः । समाभ्यः ॥ ८ ॥ अन्धम् । तमः । प्र । विशन्ति । ये । असम्भूतिमित्यसम्
ऽभूतिम् । उपासत इत्युपऽआसते । ततः । भूयःऽइवेति भूयःऽइव । ते । तमः । ये । ऊँऽइति । सम्भूत्यामिति सम्
ऽभूत्याम् । रताः ॥ ९ ॥ अन्यत् । एव । आहुः । सम्भवादिति सम्ऽभवात् । अन्यत् । आहुः । असम्भवादित्यसम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भवात्। इति। शुश्रुम। धीराणाम्। ये। नः। तत्। विचचक्षिरे इति विऽचचक्षिरे ॥ १० ॥ सम्भूतिमिति सम्ऽभू
तिम्। च। विनाशमिति विऽनाशम्। च। यः। तत्। वेद। उभयम्। सह। विनाशेनेति विऽनाशेन। मृत्युम्। तीर्त्वा।
सम्भूत्येति सम्ऽभूत्या। अमृतम्। अश्नुते ॥ ११ ॥ अविद्याम्। विद्यायाम्। विद्यायाः। अविद्यायाः। विद्याम्। अवि
द्याम्। अविद्यया। विद्यया ॥ १२ ॥ वायुः। अनिलम्। अमृतम्। अथ। इदम्। भस्मान्तमिति भस्मऽअन्तम्। शरी
रम्। ओ३म्। क्रतो इति क्रतो। स्मर। क्लिबे। कृतम् ॥ १३ ॥ हिरण्मयेन। पात्रेण। सत्यस्य। अपिहितमित्यपिऽहि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ नमः। सुखमः। षः। स्त्रसौ। ग्रादित्ये। पुरहंषः। सः। स्त्रसौ। ब्रहमः। ९८। भूमः। लमः। ब्रह्म भूः॥ व्रतमपेक्षन्॥

सवत् १९२६॥ शुभमस्तु हरिः ॐ॥ संग्रथसोऽकन्समर

50

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri